

„Az emberi közösség és az egyén egyaránt a múltban mélyen gyökerező jelen és a számára kívánatos jövő feszültségében éli életét.”
(Hársing László)

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Sály Község Önkormányzata

2018.

Tartalom

Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	12
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	66
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	73
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	82
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	87
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	88
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	90
1. A HEP IT részletei	90
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	90
A beavatkozások megvalósítói	91
Jövőképünk	92
Az intézkedési területek részletes kifejtése	95
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	102
3. Megvalósítás.....	108
A megvalósítás előkészítése	108
A megvalósítás folyamata	108
Monitoring és visszacsatolás	110
Nyilvánosság	110
Érvényesülés, módosítás.....	111
4. Elfogadás módja és dátuma.....	112

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Sály Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Sály község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a Mezőkövesdi kistérségben. A Bükk hegység déli lábánál fekszik, a 3-as főúttól 6 kilométerre egy völgyben.

Sály és környéke a bronzkor óta lakott vidék. A falu körüli domb- és hegytetőkön máig egykori romok, föld- és kőépítmények maradványai látszanak vagy sejthetőek.

Az országnak ezt a vidékét, amelyet a Nyárad- és az Eger-patak ölel körül honfoglalás kori hagyományaink Örsúr földjeként tartják számon.

Erről Anonymus így fogalmazott a Gesta Hungarorumban:

„Azután Árpád vezér és nemesei innen felkerekedve a Nyárad vizéig vonultak, s tábort ütöttek a patakok mellett attól a helytől kezdve, amelyet most Kácsnak mondanak. Árpád itt nagy földet adott Ócsádnak, Örsúr apjának. Örsúr, a fiú aztán ott, annak a folyónak a forrásánál várat épített, amelyet most Örsúr várának hívnak”.

A vidéket az Örsúr nemzetség Váraljai ága lakta. A falu határában állt egykor Váralja település, melyet az itt végzett ásatások is alátámasztanak. Az első lakóházak már a 10. században álltak, s attól kezdve folyamatosan használták a települést. Valószínűleg a török korban pusztult el.

Az Örsúr nemzetség leszármazottainak nemzetségfői központja Sály határában, a Lator-patak forrásától (amelyet ma is Vizfőnek neveznek) körülbelül háromszáz méterre levő hegy tetején azonosították. A nemzetség monostora Kácson épült fel, de a nemzetségi ágak egy-egy vára Kácson és Sályban található.

Sály nevét az oklevelek 1348-ban említik először.

¹ Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Településkép védelme, Településképi Arculati kézikönyv

1596-ban, Eger elestekor Sály is a török pusztítás áldozatává vált, akik felégették a falut. A megmaradt lakosság a Tarizsa hegy oldalába vágott pincelakásokban húzódott meg, s a környéken portyázó törökök támadásai miatt sokáig nem tértek vissza a lerombolt faluba.

Az 1700-as években Szepessy Pál volt Sály birtokosa.

1713-ban Szepessy Pál itteni birtokát Szepessy János kapta meg örökségként, s övék volt egészen a 20. századig.

A 20. század elején a volt Eötvös birtok földesura Gorove László, és (a Seckendorf, előtte Négyesy, Szepessy birtok) Knöpl Anna birtoka volt.

Hírességek:

- Itt járt három évig elemi iskolába Gárdonyi Géza, akinek az édesapja az 1848–49-es forradalom és szabadságharc honvédjeinek készített fegyvert, később uradalmi gépész lett. Ide Sályba is gépésznek és kovácsmesternek szegődött.

A Gárdonyi család 1860-1873 között itt lakott a faluban. Az író később több művében is megörökítette Sályt.

- Eötvös József író, államférfi itt élt és dolgozott a faluban 1837 végén és 1838-ban. Itt nagyapja birtokán kezdte el írni A karthauzi című regényét is.
- Solymossy Sámuel irodalomtanár itt született 1817-ben.
- Balla Károly színművész, író, lapszerkesztő 1803-ban itt született Sályban.

A település lakónépességének, állandó lakosságának bemutatása, korcsoportok szerinti megoszlása, öregedési index, természetes szaporodás alakulása.

Lakónépesség:

Amint az a táblázatból is kiténik a lakónépesség száma évente intenzíven csökken, annak ellenére, hogy a lakosság lélekszámához viszonyítottan az élve születések száma az országos átlaghoz viszonyítottan jónak mondható. Összevetve a 4. sz. táblázattal, ennek oka magyarázható a folyamatos elvándorlással. Az elvándorlás 2016. évre a 2013. évhez viszonyítottan megduplázódott. Az önkormányzatnak hiába való volt minden igyekezete ennek megfékezésére.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2013	1 820	
2014	1 752	96%
2015	1 731	99%
2016	1 676	97%
2017	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A magyar népesedési helyzetet hosszabb idő óta kedvezőtlen demográfiai mutatók, negatív tendenciák jellemzik. A népesség létszámának közel harminc éve tartó csökkenése alapvetően a születések igen alacsony számára és az európai viszonylatban kiemelkedően magas halandóságra vezethető vissza. A kedvezőtlenül alacsony gyermekvállalási mutatók összefüggésben vannak azokkal a változásokkal, amelyek a *párkapcsolatok* pluralizálódása terén az elmúlt évtizedekben végbementek. A változás röviden a házasságkötések számának visszaesésével és a házasság nélküli együttélések terjedésével jellemezhető. A házasságkötések száma húsz év alatt 47%-kal csökkent és a jelenlegi arányszámok alapján a nőknek várhatóan csak 40%-a fog házasságot kötni, míg 60%-uk *de jure* hajadonként fogja leélni az életét. A házasságkötések csökkenésével párhuzamosan egyre több pár választja az együttélés lazább, tartós kötelezettség-vállalást elkerülő formáját, az élettársi kapcsolatot. Míg korábban a házasság nélküli együttélések az idősebb, korábbi házasságukat felbontó férfiakat és nőket jellemezte, addig a 90-es évektől kezdődően elsősorban a nőtlen és hajadon fiatalok tartós párkapcsolati formájává vált.

A településünkön még 2007. évben 2.186 fővel számolhattunk, 2011. évre 101 fővel csökkent a népességszám, ez közel 5 %-os csökkenést jelentett, s 2018. január 1-jén az állandó lakosok száma 1822 fő, a lakosságszám a 2007. évihez viszonyítottan 16,7 %-kal csökkent.

A fiatalok körében egyre népszerűbbé váló együttélési forma azonban nem jelent végleges életforma választást, inkább „próbaházasságnak” fogható fel, vagyis az együttélést hosszabb-rövidebb idő után a kapcsolat legalizálása, a házasság megkötése követ.

A házassági hajlandóság csökkenése, a válással végződő házasságok növekvő aránya, az élettársi kapcsolatok terjedése több szempontból is kedvezőtlenül hat mind a népesedési mutatókra, mind a társadalom értékrendjére, működőképességére, jövőjére.

A házasságkötések számának drasztikus visszaeséséből adódó hiányt az élettársi kapcsolatban élők száma nem kompenzálja, következésképp emelkedik azoknak a férfiaknak és nőknek az aránya, akik egyedül, tartós párkapcsolat nélkül élnek. Az élettársi kapcsolatok nagyobb valószínűséggel bomlanak fel, mint a házasságok. A házasságkötés nélküli együttélések terjedése következésképp fokozza a családok instabilitását, növeli a párkapcsolatok felbomlásának valószínűségét. Az élettársi kapcsolatokból született gyermekek száma messze elmarad a házasságban élő párok termékenységetől. A házassági kedv

visszaesése, az együttélések terjedése tehát önmagában is hozzájárul a kedvezőtlenül alacsony születésszám kialakulásához és fennmaradásához.

A házasságon kívüli születések számának meredek emelkedése településünkre is jellemző, elsősorban az élettársi kapcsolatok terjedésével függ össze. A nem házassági együttélések nagyobb bomlékonysága miatt emelkedik az egyszülős családok részaránya.

Az így kialakult helyzet nemcsak a gyermek fejlődését, az egyedül maradt szülő munkaerő-piaci lehetőségeit, pszichikai és anyagi helyzetét érinti hátrányosan, de a társadalomból is jelentős szociális, anyagi ráfordítást igényel.

A gyermekvállalási hajlandóság országos szinten csökkenő tendenciát mutat.

Napjainkban a magyar nők átlagosan 29,1 éves korukban vállalnak gyermeket, ami több mint 4 évnyi emelkedést jelent az 1970-1980-as évek gyermekvállalási gyakorlatához képest. Az átlagéletkor kitolódása magában hordja a lehetőségét annak, hogy az idősebb életkorban sor kerül a fiatalabb életkorban lemaradt szülések bepótlására, de az adatok alapján ennek egyre kisebb a valószínűsége. Prognosztizálható, hogy a tervezett szülések egy része véglegesen meghiúsul, a kívánt gyermekek egy része soha nem születik meg.

Az alacsony születésszámnak a korösszetételre, a népesség öregedésére, a nyugdíj és egészségügyi kiadásokra, a munkaerőpiacra és végső soron a gazdasági növekedésre gyakorolt negatív hatása miatt kényszerültek a családoknak nyújtott állami támogatások számottevő növelésére.

A demográfiai öregedés legfontosabb társadalmi kihívása az, hogy a nyugdíjrendszer fenntartható legyen, hogy az idősek anyagi helyzete tükrözze a korábbi munkaerő-piaci pályafutás eredményeit, ugyanakkor széles rétegek számára biztosítva legyen egy minimális jóléti szint, illetve az idősek hozzáférjenek azokhoz az egészségügyi, szociális és egyéb szolgáltatásokhoz, amelyekre szükségük van.

A nyugdíjrendszer fenntarthatóságának feltétele, hogy a lehető legtöbben a nyugdíjkorhatár elérése után kerüljenek a rendszerbe, illetve, hogy az aktív korú korosztályoknak minél nagyobb aránya legyen a munkaerőpiac aktív tagja.

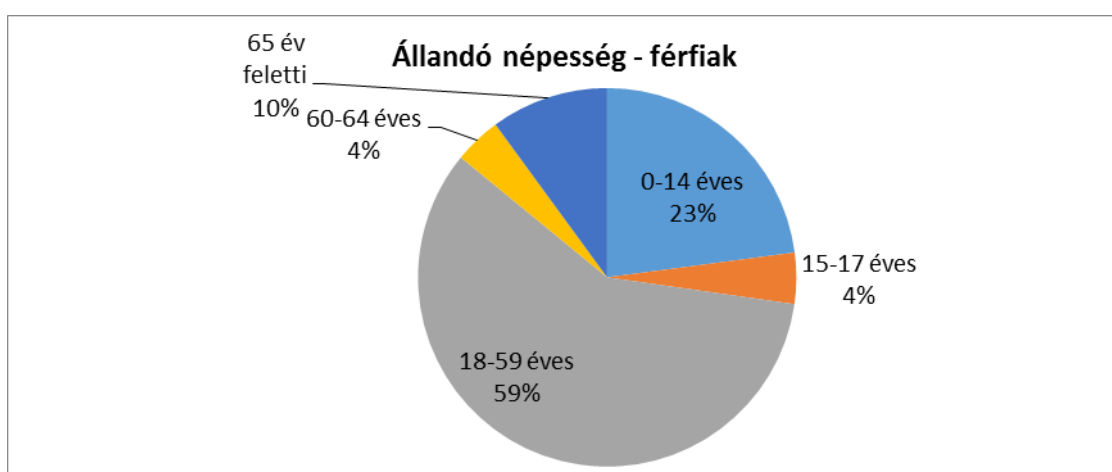
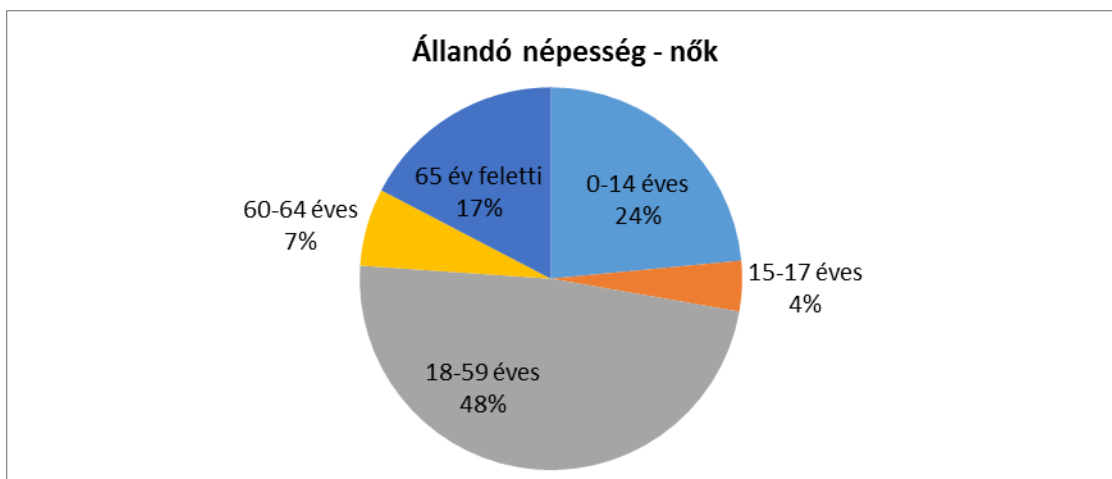
Az egyének minél hosszabb munkaerő-piaci pályafutása értelemszerűen nem csupán társadalmi, hanem egyéni érdek is, hiszen a nyugdíjak összege a keresetektől és a munkaerő-piaci pálya hosszától is függ. (Forrás: *NFFT Műhelytanulmányok*)

Állandó népesség:

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	962	895	1 857	51,80%	48,20%
0-2 évesek			91	4,90%	
0-14 éves	226	205	431	12,17%	11,04%
15-17 éves	41	39	80	2,21%	2,10%
18-59 éves	465	525	990	25,04%	28,27%
60-64 éves	63	36	99	3,39%	1,94%
65 év feletti	167	90	257	8,99%	4,85%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépesség tekintetében a településen fogyó tendenciával kell számolni. Ez a közel 20 éve elkezdődött elvándorlásból tevődik össze, a településen munkalehetőség nincs, illetőleg nagyon minimális, a közösségi közlekedés elégtelen. Sajnálatos módon az elvándorlási folyamat már nemcsak a munkaképes korú lakosság körében erősödik, hanem az inaktív korosztályban is felerősödött.

Az idősebbek különböző korosztályaiban a férfiak és a nők aránya eltérő, ami alapvetően a nemek közötti eltérő halandósággal magyarázható. Az elmúlt évtizedekre tekintve a legjelentősebb változás, hogy a nők aránya minden korosztályban egyre nagyobb lett, és minél idősebb korosztályt nézünk, annál dinamikusabb ez a növekedés.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
16 éves gyermekek száma	34	46	12
17 éves gyermekek száma	38	34	-4
Összesen	72	80	8

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A lakónépesség a településen a kedvező öregedési index mellett is fogyó tendenciát mutat, ez a közel 15-20 éve elkezdődött elvándorlásokból tevődik össze, mivel a településen munkalehetőség nincs, a közösségi közlekedéssel is problémák voltak.

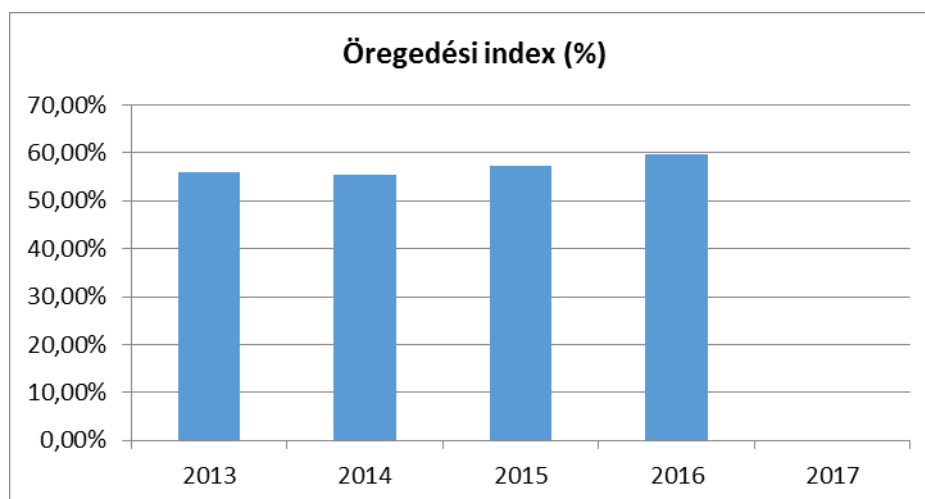
Az idősebbek különböző korosztályaiban a férfiak és a nők aránya eltérő, ami alapvetően a nemek közötti eltérő halandósággal magyarázható. Az elmúlt évtizedekre tekintve a legjelentősebb változás az, hogy a nők aránya minden korosztályban egyre nagyobb lett, és minél idősebb korosztályt nézünk, annál dinamikusabb ez a növekedés.

Öregedési index:

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2013	259	464	55,82%
2014	256	463	55,29%
2015	259	453	57,17%
2016	257	431	59,63%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index praktikus mutatószám, mert időben, térben könnyen összehasonlíthatóan fejezi ki a népességben történő változást. Ugyanakkor a változások okait további elemzésekkel kell feltárni. Így például az öregedési index növekszik, ha az össznépességben belül emelkedik az időskorúak száma, az index csökken, ha emelkedik a születések száma és a 14 év alatti korosztály száma, például a termékenység növekedésével.

Egy adott területi egység népességének korösszetételében, és így az öregedési indexében is, változást okoznak a ki- és beköltözések, a lakóhely változtatások is. Többnyire a fiatal, magasabb termékenységű korosztály költözik el, és az idősebbek maradnak helyben

A társadalmi öregedés jelensége európai és hazai szinten is jól dokumentált jelenség. Magyarországon 1990-ben a 65 éves és idősebb népesség aránya 13,2 százalékot tett ki, és ez 2009-re 16,4 százalékra növekedett. A népesség előreszámítások szerint 2050-re 29,4 százalék, 2060-ra 31,9 százalék lesz az idősebb korosztályok aránya, ami hasonló az Európai Unióban összesített számarányokhoz. Az EU 27 tagállamában 2008-ban 17,1 százalék volt a 65 éves és idősebb népesség aránya, 2050-re 28,8 százalékra, 2060-ra pedig 30 százalékra becsülik azt. Magyarország öregedési indexe az EU27 országaihoz viszonyítva átlagosnak mondható, szélsőséges értékeket Írország és Olaszország esetében figyelhetünk meg.

Magyarország öregedési indexe 1990-ben 64,5% volt, mely 2009-re 109,9%-ra növekedett. Ehhez a romláshoz az egyes régiók eltérő mértékben járultak hozzá.

Az észak-magyarországi régió értékei elmaradnak az országos átlagtól, szélső értékeit BAZ megyében és Heves megyében mérték ahol az öregedési indexek rendre 85 és 110 százalék volt az utolsó méréseknél.

Hazánk népessége a legtöbb területen öregszi. Az öregedési indexek értékelése, elemzése segíti az adott területek (megyék, kistérségek) ellátásának tervezését, így az egészségügyi ellátás szervezését is. Fontos szem előtt tartani az öregedési index jelentőségét és támogató tanulmányok, elemzések valamint mérések szponzorálásával lehetővé tenni a helyi ellátások szervezését, tervezését a korösszetételnek megfelelően.

A fentiekhez viszonyítottan a települési, 55,6 – 62,5 %-os öregedési index igen kedvező településünkön.

Ahogy fentebb is említettük, a demográfiai öregedésnek, az időseken belül a korosztályok és a nemek közötti megoszlások átstrukturálódásának egyik oka a várható élettartam változásában keresendő. Mind a születéskor, mind pedig a különböző életkorokban várható élettartam is jelentős javuláson ment keresztül az elmúlt évtizedekben.

A várható élettartam hazai emelkedése azonban elmarad a legtöbb európai országtól, és ennek nyilvánvalóan nem a már eleve magas várható élettartam az oka, hiszen a Magyarországon élő lakosok közismerten az egyik legrövidebb élettartamra számíthatnak Európában.

Belföldi vándorlások:

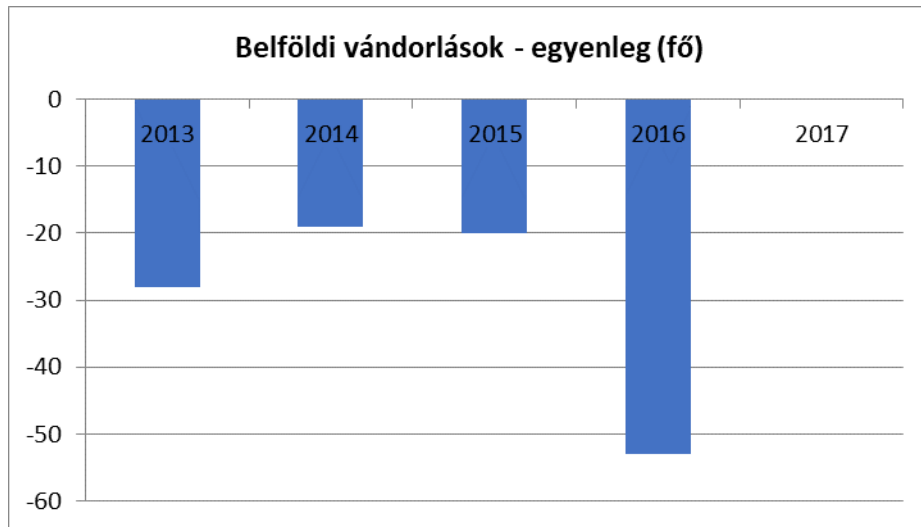
A táblázatból kitűnik, hogy a településről az elvándorlások száma növekvő tendenciát mutat, az odavándorlások száma változó, azonban így is negatív egyenleggel számolhatunk. . A belföldi vándorlások makroszintű alakulását gazdasági ciklusok, lakáspiaci folyamatok befolyásolhatják.

A település népességmegtartó erejének növelésének esélyeit javítani kell.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2013	27	55	-28	-14,6
2014	31	50	-19	-9,98
2015	36	56	-20	-10,54
2016	29	82	-53	-28,54
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Észak-magyarország területére hangsúlyosan jellemző a táblázatban kimutatott egyenleg, a diagramról leolvasható adat. A belföldi vándorlásból adódó veszteség 2016. évben tetőzött a településen. Ezzel összefüggésben a településen jelentős mértékben megváltozott a társadalmi, demográfiai összetétel, potenciális erőforrásai. A vándorlók többsége fiatal, produktív korú.

Természetes szaporodás

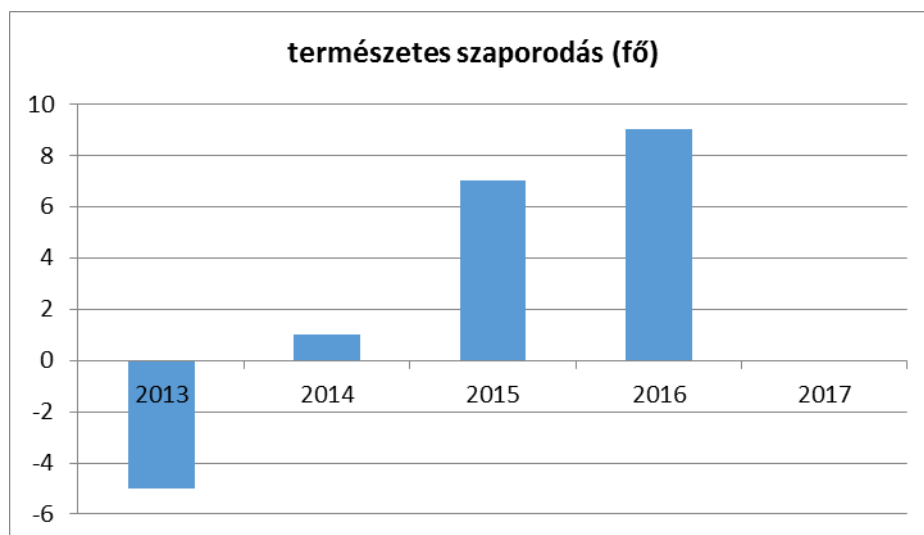
Középtávon reális cél lehet a születések számának növelése, a halandóság csökkentése és ennek eredményeként a népességfogyás mérséklése, lelassítása. Hosszú távon nem irreális a népességszám csökkenésének megállítása, de a lakosság öregedésével hosszú távon is számolni kell.

A község népessége az elvándorlás miatt csökken. Az elvándorlások száma nő, mely összevethető a lakónépesség számának csökkenésével. A természetes szaporodás évente növekvő, melyet az alábbi táblázat mutat. A település lakosságszám arányához viszonyítottan az élve születések aránya 1,6 %-os, a halálozás 1 % körüli.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2013	23	28	-5
2014	30	29	1
2015	26	19	7
2016	27	18	9
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Községünkben az óvodai nevelés, általános iskolai oktatás biztosított. Több éve elindult azonban egy folyamat, mely évről-évre erősödött, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai oktatás tekintetében sok helyi lakos a környező települések általános iskoláiba, illetve óvodáiba íratta gyermekét. Ez az önkormányzatnak nehézséget okozott, hiszen csökkent az oktatási intézményekben a gyermeklétszám, s kevesebb pénzüsszegeből kellett ellátni a feladatot ugyanolyan színvonalon. Mára az oktatási intézményekben szinte 100 %-os lett a roma nemzetiséghez tartozók, illetőleg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma.

A községünkben a közszolgáltatási intézményhálózat megfelelően kiépült. Önkormányzatunk a gyermeket és családokat érintő közszolgáltatások szintjén biztosítja az óvodai, iskolai gyermekorvosi ellátást, védőnői szolgálatot, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásait. Közszolgáltatásaink a szociális alapellátás terén az étkezés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A nappali ellátást biztosító Idősek Klubja intézmény működtetését a képviselő-testület, kihasználatlanság miatt 2017. január 1-jétől megszüntette. Az önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében vállalkozó háziorvossal biztosítja az ellátást.

A településen az alapvető közösségi közlekedéshez való hozzáférés biztosított. Problémaként jelentkezett, hogy az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. autóbuszjáratai legtöbb esetben csak a szomszédos településig közlekednek. A megyeszékhelyre nincs közvetlen közlekedés, a kistérségi központba pedig egy járat biztosított. Évente egyeztetések folynak a szolgáltatóval, sajnos jelentős előrelépés nélkül.

A községben ipari tevékenység nincs. Az 1990-es években felszámolásra került a helyi termelőszövetkezet, mely a munkanélküliség kialakulásának főforrása volt a településen. Mezőgazdasági tevékenységet vállalkozók folytatnak, számuk nem jelentős. Sok a parlag, kihasználatlan földterület. Építőipari vállalkozók versenyképessége alacsony, mivel az Észak-keleti régióban az ország egyéb területeihez viszonyítottan kevesebb beruházás valósul meg, illetve a multinacionális cégek térhódítása nagyobb.

Értékeink, küldetésünk

Sály Önkormányzata Képviselő-testülete és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl civil szerveződéseivel, egyházaival, egyesületeivel közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőséget a társadalmi élet minden területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sály település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket, érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

• 1. Családbarát körülmények megteremtése, erősítése települési szinten

A fogalom legszűkebb értelmezése szerint a családbarát intézkedések elsősorban a kisgyermeket nevelő szülőket hivatottak segíteni abban, hogy mind munkájukat, mind családi-háztartási kötelezettségeiket el tudják látni. A gyermekek társadalmi helyzetének javítása, a gyermekszegénység elleni küzdelem és a családjukból kiemelt gyermekek integrációja kulcsfontosságú a szegénység és a kirekesztődés újratermelődési folyamatainak megállításában. Az oktatásban is szükséges a szegregációs iskolai gyakorlatok elleni küzdelem és a hátrányos helyzetű tanulók oktatási esélyeinek növelése. A gyermeket nevelő családok jövedelemteremtő képességének támogatása és anyagi biztonságának megőrzése miatt különös hangsúlyt kell helyezni a gyermekjóléti és a családokat segítő-támogató szolgáltatásokra. Ahhoz, hogy a szülők munkaerőpiacra történő visszatérését elősegítsük, fokozott hangsúlyt kell helyezni a gyermekek napközbeni ellátására. Szintén fontos terület még a gyermekbántalmazás elleni küzdelem és a gyermekek jogainak figyelembevétele.

• 2. Nemek (férfiak és nők) közti esélykülönbségek csökkentése

A nők teszik ki a népesség felét, és sajátos problémáik alapvető társadalmi kérdéseket érintenek. 2003-ban Magyarországon a 15-64 éves nők 51%-a, a férfiak 63%-a volt foglalkoztatott. A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt helye úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keresetet jelentő és alacsonyabb presztízsű állások betöltői között, a vertikális szegregáció erősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és a férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlőségének alapvető feltételei közé tartoznak a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése.

- **3. A fogyatékkal élők életminőségének javítása, az akadálymentesítés előrehaladása**

A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérülteké a legnagyobb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés.

Rajtuk kívül haszonélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is.

Az esélyegyenlőség szempontjainak vizsgálatánál fontos - az építési beruházások esetében a fizikai akadálymentesítés, a többi fejlesztés esetében a fogyatékkal élők számára biztosított információkhoz való hozzáférés az eszközök, szolgáltatások használatához (könnyen érthető kommunikáció, stb.).

Magyarországon az 1990-es évtizedben jelentősen visszaesett a foglalkoztatottság, és ez a fogyatékos emberek munkaerő-piaci helyzetére is hatással volt. A foglalkoztatottak aránya Magyarországon a fogyatékkal élők körében 2001. évi népszámlálás adatai szerint 9 százalékra csökkent.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi, így különösen látásszervi, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során (lásd A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-át).

- **4. Romák életminőségének és munkapiaci esélyeinek javítása**

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiséghez való tartozás kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért nemzetiséghez való tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály egyes nemzetiségi jogok gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti - lásd „A nemzetiségi jogairól” szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(2) bekezdését.

- **5. Más sajátos élethelyzetű csoportok társadalmi esélyeinek javítása**

A fő esélyegyenlőségi célcsoportok mellett a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése tartozik a program fő céljai közé. Az egyik ilyen fő veszélyeztetett csoport a gyermekek. A gyermekek szegénységének kockázatát növelő tényező közé tartozik a szülő kereső foglalkozásának hiánya, a nagycsaládban való nevelkedés, illetve a nem megfelelő, egészségtelen lakóhely. A gyermekszegénység kezelésének egyik kulcskérdése a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelése, de természetesen további eszközök jelentenek a pénzügyi és természetbeni támogatások, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások.

A másik kiemelt társadalmi csoport az idős emberek csoportja. A magyar társadalom előregedő társadalom. Az előregedés kihívásaira adott válaszok az „aktív öregedés” ezért nálunk is egyre inkább a figyelem középpontjába kerül. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása:

Biztosítja a fogyatékossgal élők számára, hogy a kistérség lakójaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezzenek, mint mindenki más. Biztosítsa az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerint a helyben élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítását. Elősegítse a fogyatékos személyek önálló életvitelét és a társadalmi életben való aktív részvételét.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Sály Község Önkormányzata Településrendezési Terve, 12/2006.(XI.30.) Kt. sz. Rendelet
- Sály Község Önkormányzata Településszerkezeti Terve, 65/2006./XI. 30./Kt. sz. határozat
_Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei terület felhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások

védelmére. A fentebb említett törvény és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a szerint került megalkotásra az önkormányzat Településrendezési Terve, illetőleg a településszerkezeti terv: a települési önkormányzat az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében e törvény és végrehajtási rendeleteinek keretei között településfejlesztési és településrendezési feladatokat lát el.

Sály Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdés a)-h) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet 43/A § (1) – (10) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró szervek véleményének kikérésével megalkotta a 11/2017.(XII.20.) önkormányzati rendeletét a településkép védelméről, melynek mellékletét képezi a helyi védett egyedi értékek jegyzéke is.

Ezzel egyidejűleg az önkormányzat képviselő-testülete a Településképi Arculati Kézikönyvet a 364/2017.(XII.19.) önkormányzati határozattal elfogadta.

- Sály Község Önkormányzata 2018. évi költségvetése, 2/2018.(II.14.) sz. önkormányzati rendelet tel került elfogadásra.
Az önkormányzat képviselő-testülete az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazása alapján alkotta meg az önkormányzat 2018. évi költségvetéséről szóló rendeletét.
- Sály Község Önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve, Elfogadásra került a 7/2013.(II.13.) sz. önkormányzati határozattal.
Az Alaptörvényben, valamint a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. § (2) bekezdésében meghatározott rendeltetése biztosításának céljából Sály Község Önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét a képviselő-testület megalkotta és elfogadta.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 87. §-ában foglaltak szerint, jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulás jött létre, Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás elnevezéssel és működik egyes önkormányzati közszolgáltatások közös ellátására.

A Társulás által ellátott feladat-és hatáskörök:

- a) biztosítani a Társulásban részt vevő települések összehangolt fejlesztését, a térség gazdasági fejlődésének előmozdítását,
- b) Személyes gondoskodás keretében:
 - ba) a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. tv. 57. §. (1) bek. c ,d, e, f, g, j és a (2) bek. a, d pontja alapján étkeztetés, házi, segítségnyújtás, családsegítés, külön megállapodás alapján jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátás (közösségi pszichiátriai ellátás), nappali ellátás (idősek klubja) valamint ápolást, gondozást nyújtó intézmény (idősek otthona), átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (idősek gondozóháza),
 - bb) Gyermejköltségi szolgálat működtetése az 1997. évi XXXI. tv. 39-40.§-a alapján;

- c) Egészségügyi alapellátás keretében
 - ca) védőnői szolgálat és
 - cb) központi orvosi ügyelet közös szervezése;
- d) Településüzemeltetés, település-egészségügy keretében állati hulladékok gyűjtésének és ártalmatlanításának közös szervezése;
- e) A bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok kistérségi koordinálása, szervezése, segítése;
- f) Közművelődési, idegenforgalmi és turisztikai tevékenység;
- g) Kistérségi sporttevékenység;
- h) Közösségi autóbusz fenntartása és üzemeltetése

önkormányzati közszolgáltatások ellátása a kistérségi igényekhez igazítottan, hatékonyan és magas szakmai színvonalon történjen.

A Társulás döntéshozó szerve a Kistérségi Társulási Tanács, mely a társult települési önkormányzatok polgármestereiből áll. A Társulási Tanács minden tagja egy szavazattal rendelkezik. A Társulás által fenntartott intézmény: Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermejjóléti Szolgálat.

2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

Tanulmányoztuk és számba vettük a helyi képviselő-testületi előterjesztéseket és az azok nyomán meghozott határozatokat, valamint Sály meglévő hatályos önkormányzati dokumentumait. A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR - TeIR - SzocÁIR (KSH, MÁK) OSAP 1206, adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból, partnerek által nyújtotta adatszolgáltatásból gyűjtöttük össze. A helyzetfeltáráshoz támaszkodtunk a Képviselő-testület által elfogadott hatályos koncepciókra, beszámolókra, amelyek kapcsolódnak a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Roma *népesség* számára, összetételére, demográfiai jellemzőire vonatkozó adatok bemutatásánál az utolsó elfogadott adatállományból, a 2001-es népszámlálásból indultunk ki. Ismeretes, hogy a népszámlálások során a roma nemzetiséget bevallók száma és a különböző kérdőíves vizsgálatok által becsült cigány népességszám között mintegy háromszoros különbség mutatkozik az empirikus vizsgálatoknál megállapított népességszám javára.

A roma népesség – a teljes népesség csökkenő tendenciájával ellentétben – gyors ütemben növekszik, 2001-ben az összlakosság 2%-át tette ki, s az előrebecslések szerint ez az arány ma 7%. A gyors ütemű növekedés fő forrása a magas termékenység. A roma nők 2001-ben átlagosan 2,9 gyermeket hoztak a világra a teljes női népességre érvényes 1,3-as gyermekszámmal szemben. A magas termékenység és a viszonylag magas halandóság következtében a cigány etnikum korösszetétele igen fiatal, ami létszámuk várható további gyors növekedésére enged következtetni.

A településen az országos átlag szerint, a teljes népesség csökkenő tendenciájával ellentétben a roma népesség gyors ütemben növekszik.

Iskolai végzettségük jellegzetesen alacsony. A férfiak egyötöde, a nők több mint egyharmada 30–34 éves korára nem szerezte meg az alapfokú végzettséget sem, bár ez a kedvezőtlenül nagy arány 1990-hez képest csökkenő tendenciát mutat. A roma férfiak és nők – teljes népességhez viszonyítva – jóval fiatalabb korban és nagyobb arányban létesítenek párkapcsolatot. Bár a leggyakoribb együttélési forma esetükben is a

házasság, de az élettársi kapcsolatban élők aránya igen magas, háromnegyszerese az össznépelességen belül kimutatható értékeknek. 2015. évtől kezdődően kimutathatóan megsokszorozódott a roma lakosság körében a házasságkötések száma. Ez az otthonteremtési törekvéssel köthető össze.

A településen mélyszegénység a nagyarányú munkanélküliség, s a romák jelentős száma ellenére nem jelentős, legfeljebb pár családot érinthet. A romák száma kb. 800 főre tehető, a településen a szegregátum nincs, az 1980-as években felszámolásra került az un. „Dankótelep” Ekkor önkormányzati telkek kiosztásával „CS” akció keretében sok családi ház megépült, mely családi házak ivóvízzel ellátottak, komfortosak. Az azóta eltelt időben lehetőség nyílt további közműfejlesztésre az ingatlanokat tekintve, így földgáz, csatornahálózatra történő csatlakozással. 2011. évben a Szomolyai Romákért Egyesület (Szomolya), valamint a Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa közös munkálkodással beadtak egy pályázatot Sály településre vonatkozóan: „Tarizsa projekt” –címmel, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által kiírt: a telepeken és telepszerű lakókörnyezetben élők komplex integrációját szolgáló pályázati projektekre.

A projekt tartalmazott:

- 1 lakhatási, munkaerő-piaci, közösségi, szociális és oktatási részprojekteket.

A **lakhatási projekt** keretében 12 lakás került megvásárlásra és a Szomolyai Romákért Egyesület tulajdonába, melybe a még elégtelen lakáskörülmények között élő 12 család költözhetett be integrált, falusi, ápolt környezetbe és komfortos, vagy összkomfortos lakásokba. Ugyanakkor meg kell jegyezni azt, hogy az 1980-as években elkezdődő Dankótelep felszámolása ugyan teljes mértékben megtörtént, azonban sajnálatos módon az elvándorlásnak betudható, hogy vannak a településnek olyan részei, utcák, ahol már csak roma ingatlantulajdonosok, lakosok élnek.

A projekt a lakhatási projekten kívül tartalmazott oktatási részprojekteket, és munkaerő-piaci, egészségügyi, közösség-szervezési részprojektet. A községi önkormányzat a projekt lebonyolításához használatba adta a Sály, Rózsavári u. 39. sz. alatti ingatlanát, továbbá együttműködési megállapodást kötött, hogy a Szomolyai Romákért Egyesülettel a munkaerő-piaci projekt sikeres végrehajtása tárgyában.

A projekt a településen élő romák felzárkóztatását, az esélyegyenlőség biztosítását nagyban elősegítette.

Ugyanakkor meg kell jegyezni azt, hogy az 1980-as években elkezdődő Dankótelep felszámolása ugyan teljes mértékben megtörtént, azonban sajnálatos módon az elvándorlásnak betudható, hogy vannak a településnek olyan részei, utcák, ahol már csak roma ingatlantulajdonosok, lakosok élnek.

Mélyszegénységben élők és romák egészségi állapotának elemzése során:

általánosságban megállapítható, hogy egy népcsoport egészségi állapota szoros összefüggésben áll annak társadalmi helyzetével is. Az egészséget meghatározó tényezők közé sorolható az életminőség, az iskolázottság, a foglalkoztatási és lakhatási körülmények, a civilizációs és kulturális színvonal, a közösségi normák. A rossz körülmények között élő embereknek az egészségi állapota is rosszabb. Az előnyösebb munkaerő-piaci helyzet, a magasabb jövedelem, a kedvezőbb lakókörnyezet és higiénés körülmények, magasabb iskolai végzettség akár évtizedekkel hosszabb élet reményét alapozhatja meg.

Meghatározó, hogy az egészségügyi alapellátást milyen színvonalon tudja egy önkormányzat, mint kötelező feladatát teljesíteni. A roma lakosság körében a sokszor elégtelen életkörülményeknek – táplálkozás, munkanélküliség, iskolázatlanság, rendszertelen életvitel, káros szenvedélyek – alacsony átlag életkort produkálnak, illetőleg rossz életminőséget.

Fenti tényekből fenntartások nélkül állítható, hogy a roma lakosság jelentős arányának egészségi állapota a teljes népességnél sokkal kedvezőtlenebb. Ezért intézkedést szükséges hozni az életminőség javítása, magasabb életkor elérése érdekében az egészségügyi alapellátást biztosító háziorvosi- védőnői szolgálat intézményének felújítására, korszerűsítésére, mert az jelen állapotában már nem elégíti a szükséges alapvető feltételeket sem. Ezen kívül szűrőprogramok népszerűsítésével, tájékoztatással ösztönözni kell a célcsoport tagjait az egészséges táplálkozás, rendszerbe foglalt életvitel, munkaerőpiacon történő elhelyezkedés, magasabb iskolázottság elérésére, hogy az életminőség javulását tudjuk elérni.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. §-a meghatározza a jövedelem és vagyon fogalmát:

a) jövedelem: – az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)–(1c) bekezdésekben foglaltakra – az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó – megszerzett – vagyoni érték (bevétel), ideértve a Szjtv. 1. számú melléklete szerinti adómentes bevételt, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény, a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény vagy az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű jog, továbbá pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt – jövedelemként figyelembe nem vett – összeg, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetve összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A népesség gazdasági helyzete legfőképpen az adózók számával és arányával, valamint a személyi jövedelemadó-alap nagyságával jellemezhető. Az adózók abszolút számához viszonyítottan magas az öregségi, korhatár alatti ellátásban, rokkantsági és rehabilitációs ellátásban részesülők száma. A településen élő aktív korú munkaképes lakosság aránylag alacsony jövedelemmel rendelkezik, az átlagkereset messze elmarad az átlagos magyarországi átlagkeresettől. 2018. január–márciusban a bruttó magyarországi átlagkereset 316 300 forint, a nettó átlagkereset 210 300 forint volt, mindkettő egyaránt 12,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növekedésre a minimálbér és a garantált bérminimum 8, illetve 12%-os emelése, a költségvetési szféra egyes területeit, továbbá bizonyos állami közszolgáltató cégek dolgozóit érintő keresetrendezések voltak hatás.

Az önkormányzat egy lakosra jutó adóerő képessége mindösszesen 4.300 Ft. Ezzel szemben a településen az 1822 fős állandó népességből a gépjárműadó fizetésére kötelezett gépjárművek száma: 462, magánszemélyek kommunális adója tekintetében az adózók számai mindösszesen: 427 fő. Az adófizetési morál első helyen a nehéz anyagi körülmények miatt évről-évre rosszabb.

A településen a lakosság jó része a szociális és gyermekjóléti ellátásokból tartja fenn családját. A több gyermeket nevelő családok tekintetében az állam által biztosított igényelhető ellátások, GYED, GYES, családi pótlék és az önkormányzat által nyújtott ellátások biztosítanak megélhetést.

A településen élő családok jelentős része nem rendelkezik hasznosítható vagyonnal. Mivel számottevő a munkanélküliek száma, a több gyermekes roma családok száma, a községben ipari, s jelentősebb mezőgazdasági tevékenység nincs, az itt lakók jövedelmi- vagyoni helyzete visszatükröződik a település egészének vagyoni helyzetére.

Az utóbbi pár évben nagyobb intenzitással megkezdődött a lakások felvásárlása, CSOK, otthonteremtési támogatás igénybevételével. A lakásvásárlók többnyire roma származású szerződők, akik viszonylag alacsony áron juthatnak komfortos, összkomfortos ingatlanokhoz, minimális mértékű önerővel.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Helyben jelentős számú munkahely nincs, az önkormányzat, illetőleg intézményei, és az egyéb szolgáltató egységek, továbbá az önkormányzat által szervezett munkaprogramok, melyekbe a roma munkanélküli lakosság bevonásra kerül.

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

Településünk egyedi, hátrányos helyzetű település, ahol az országos átlagot meghaladó munkanélküliséggel számolunk. Betudható ez az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező jelentős számú lakosság, s egyéb egyedi hátrányos helyzetet előidéző körülmények miatt.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A sályi álláskeresőket a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala Járási Munkaügyi Kirendeltsége, Mezőkövesd, Mátyás király út 223. fogadja. A kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskeresési-, tanácsadáson való részvételre van lehetőség.

2013. évtől a TÁMOP 1.1.4. program második szakasza futott, amely keretében képzési támogatásban, foglalkoztatási támogatásban (bérköltség, vagy bértámogatás), és vállalkozóvá válás támogatásában lehetett részt venni. Támogatottak köre a 25 év alatti, vagy pályakezdő célcsoport.

2013. március 1-jétől újra elindult az Első Munkahely Garancia program, melynek keretében bérköltség támogatás volt nyújtható, amennyiben 25 év alatti pályakezdő álláskeresőt vett fel egy munkáltató.

2017. évben ugyanez a program Ifjúsági Garancia Program néven 3 hónapos időtartamban futott 24 éven aluliak bevonásával.

2016. évben száraztészta készítő tanfolyam került megszervezésre, e tanfolyam segítségével 16 főt tudtunk a regisztrált munkanélküliek sorából kiemelni. Rendkívül hasznosnak ítélték meg ezek a tanfolyamok, s egyben munkalehetőségek, hiszen rávezetik az addig a munkanélküliek világában élőket arra, hogy mennyire jó hasznos tagjaiként dolgozni a társadalomnak, s ösztönzik arra, hogy valóban maguk is törekedjenek rá, hogy a munkavállalók közé tartozzanak.

Községünkben a nyilvántartott álláskeresők aránya és száma az elmúlt két év azonos időszakában az alábbiak szerint alakult: 2015. évben a regisztrált álláskeresők száma: 252 fő, a munkavállalási korú lakónépesség: 21 %-a, míg 2016. évben a regisztrált álláskeresők száma 223 fő, amely a munkavállalási korú lakónépesség 19 %-a.

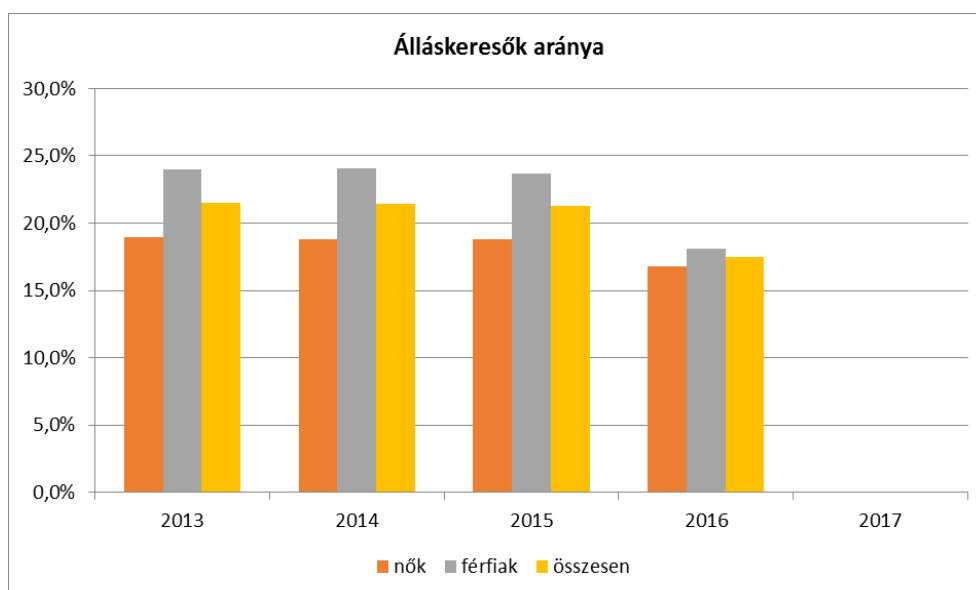
A tartós (legalább 180 napja) munkanélküliek száma 2016. évtől kezdődően csökkenő tendenciát mutat, betudható ez annak, hogy az önkormányzat évente jelentős számú munkanélkülit vont be a közfoglalkoztatási programokba.

A településen jelentős a tartós munkanélküliek száma, aránya átlagosan 20 %-ot meghaladó. Ez betudható, hogy a termelőszövetkezet felszámolása óta jelentősebb munkahely nem létesült a községben. Az önkormányzati intézményeken, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő, Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sályi Tagintézményén, valamint a pár szolgáltató szervezetten kívül munkalehetőség nincs. Az alacsony iskolázottság, szakképzettség nélküli munkaerő pedig a munkaerőpiacon nem talál munkát még akkor sem, ha vállalnák az ingázást. A nyilvántartott álláskeresők száma így évről-évre nőtt. A tartósan munkanélküliek aránya a roma lakosság körében kiugróan magas, a szakképzetlen munkaerő, csak helyi közfoglalkoztatási programokban tud részt venni javarészt.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	587	607	1 194	112	19,0%	146	24,0%	257	21,5%
2014	584	600	1 184	110	18,8%	145	24,1%	254	21,5%
2015	583	604	1 187	110	18,8%	143	23,7%	253	21,3%
2016	569	600	1 169	96	16,8%	109	18,1%	205	17,5%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

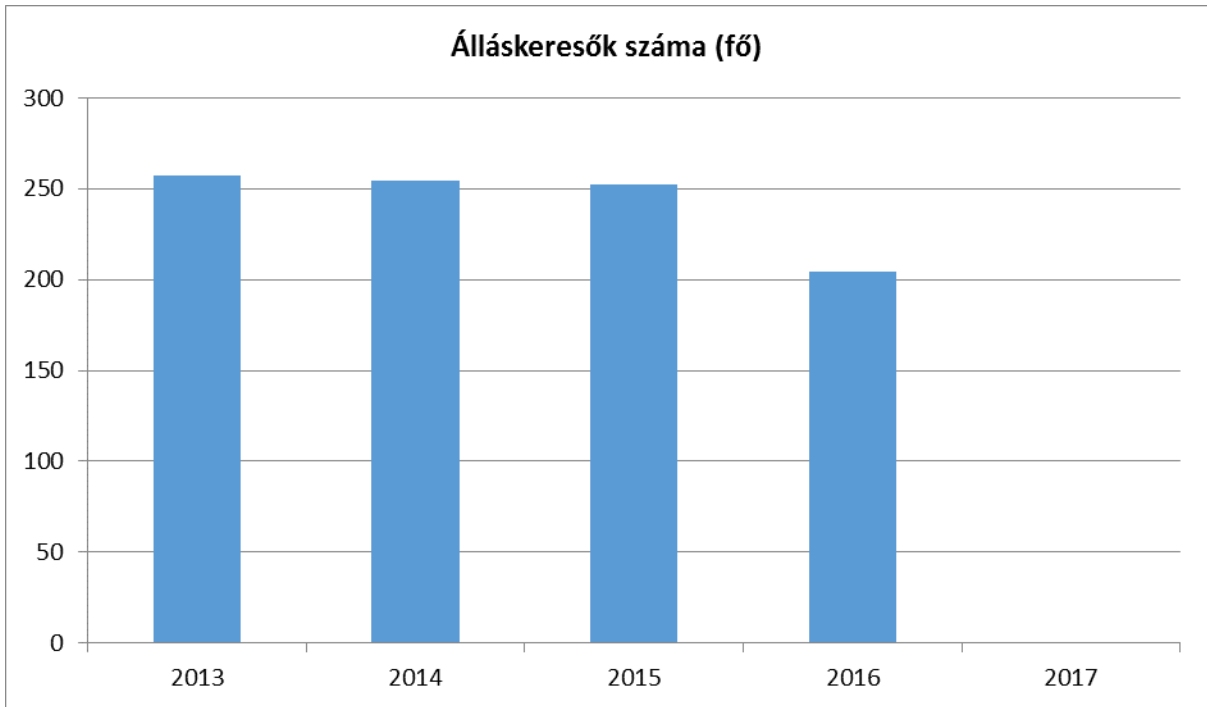

A nyilvántartott álláskeresőket nemenkénti megoszlása mutatja, hogy a férfiak aránya magasabb, betudható ez annak, hogy a nők jelentős része gyermeknevelési ellátás formájában biztosított. Azonban mindenképpen pozitív változásként értékelendő, hogy bár 2013-2014. években stagnál a férfi nyilvántartott álláskeresőket száma, aránya, 2015. évtől kezdve pedig jelentős mértékben csökkent.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőket száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresőket száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		257,25	254,25	252,5	204,5	#ÉRTÉK!
20 év alatti	Fő	11	15	17	14	n.a.
	%	4,2%	5,8%	6,5%	7,0%	#ÉRTÉK!
20-24 év	Fő	50	44	41	28	n.a.
	%	19,2%	17,4%	16,1%	13,8%	#ÉRTÉK!
25-29 év	Fő	33	38	38	34	n.a.
	%	12,9%	14,9%	15,1%	16,4%	#ÉRTÉK!
30-34 év	Fő	30	30	29	19	n.a.
	%	11,5%	11,7%	11,4%	9,3%	#ÉRTÉK!
35-39 év	Fő	30	23	22	20	n.a.
	%	11,7%	8,8%	8,7%	9,9%	#ÉRTÉK!
40-44 év	Fő	30	29	31	21	n.a.
	%	11,8%	11,2%	12,4%	10,1%	#ÉRTÉK!
45-49 év	Fő	36	34	27	23	n.a.
	%	14,1%	13,3%	10,5%	11,2%	#ÉRTÉK!
50-54 év	Fő	23	25	29	25	n.a.
	%	8,8%	9,7%	11,3%	12,0%	#ÉRTÉK!
55-59 év	Fő	13	14	14	14	n.a.
	%	5,0%	5,5%	5,3%	6,7%	#ÉRTÉK!
59 év feletti	Fő	2	4	7	7	n.a.
	%	0,9%	1,6%	2,6%	3,5%	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

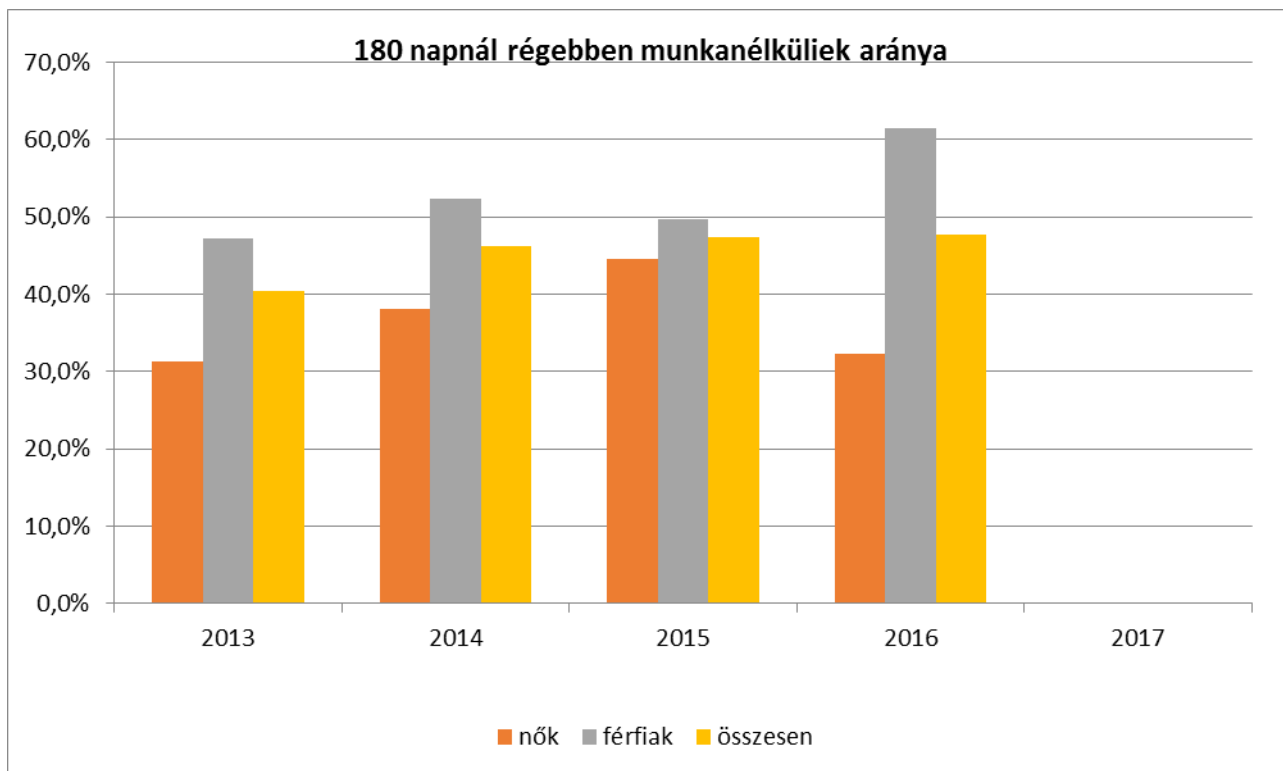
A táblázat valóságghűen jelzi, hogy gyakorlatilag 20 éves kortól 49 éves korig a regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma jelentős mértékben csökkent, a 20-24 éves korosztály érintően közel felére csökkent 2013-tól 2016. évre. 50-59 éves korosztályt érintően ez a szám stagnál, 59 év felett pedig egyértelmű, dinamikus növekedést jelez, nyilván ez a korosztály már a munkavilágából kiesve, csökkent elhelyezkedési eséllyel rendelkezik.

A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek számának és arányának bemutatása az alábbi táblázattal:

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	112	146	258	35	69	104	31,4%	47,3%	40,4%
2014	110	145	255	42	76	118	38,2%	52,4%	46,3%
2015	110	143	253	49	71	120	44,5%	49,7%	47,4%
2016	96	109	205	31	67	98	32,3%	61,5%	47,8%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat hűen mutatja, csakúgy mint az előzőekben bemutatott 3.2.1. számú tábla, hogy nemeként jelentős mértékben eltér mind a nyilvántartott álláskeresők/ regisztrált munkanélküliek, mind a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma. Ebben az esetben is meghatározó, hogy a nők jelentős része biztosított a gyermeknevelési ellátások igénybevételével.

A pályakezdő álláskeresők népességhez viszonyított arányának bemutatása: a nők és férfiak vonatkozásában is növekvő tendenciát mutat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek, és a romák. A munkaerő-piacra jutás fő akadályai: a munkahelykínálat beszűkülése, rugalmatlan munkaerőpiac, alacsony iskolázottság, tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, gyermekek, egyéb gondozásra szoruló hozzátartozók gondozási szolgáltatásainak hiánya. Összegzésként elmondható, hogy a gazdasági világválság negatív hatása a kerület foglalkoztatási mutatóiban is erősen jelentkezik: a korábbi tipikus tartós munkanélküli, vagy nehezen foglalkoztatott csoportok (50 év felettek, kisgyermekes anyák, alacsony iskolai végzettségűek, szakképzetlenek stb.) mellett új korcsoportok (30-45 évesek), illetve a magasabb iskolai végzettségűek is érintettek lettek.

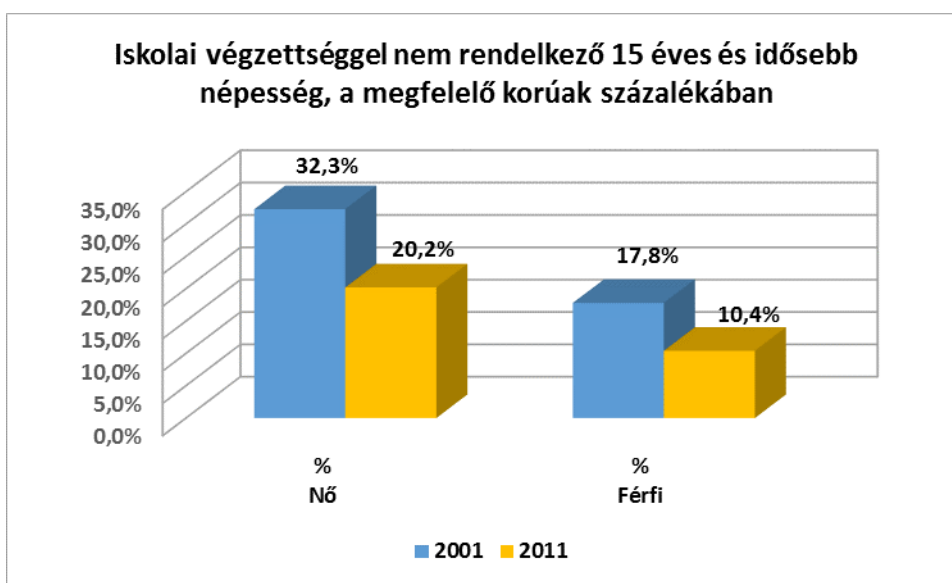
A roma nemzetiségű népesség jellegzetesen alacsony iskolai végzettségű. Míg a teljes 15 éves és idősebb népességben a 8 osztályt el nem végzettek aránya 8% a férfiaknál és 14% a nőknél, a roma nemzetiségű népességben ezek az arányok 31% és 48%. Az iskolai végzettség szintje az életkorral emelkedik, de egy bizonyos életkor után a változások erősen csökkennek.

Nehéz helyzetben vannak az alacsony iskolai végzettségűek, foglalkoztatásuk már-már csak közfoglalkoztatás keretén belül, szakképzettséget nem igénylő, segédmunkás munkakörben oldható meg. Még mindig előfordul a viszonylag fiatal lakosság körében is, hogy nem rendelkeznek a 8 általános iskolai végzettséggel, ezt a felnőttoktatás keretében továbbra is biztosítani kell. Ez általában legnagyobb számban a roma lakosság körében fordul elő.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	67,7%	82,2%	32,3%	17,8%
2011	79,8%	89,6%	20,2%	10,4%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

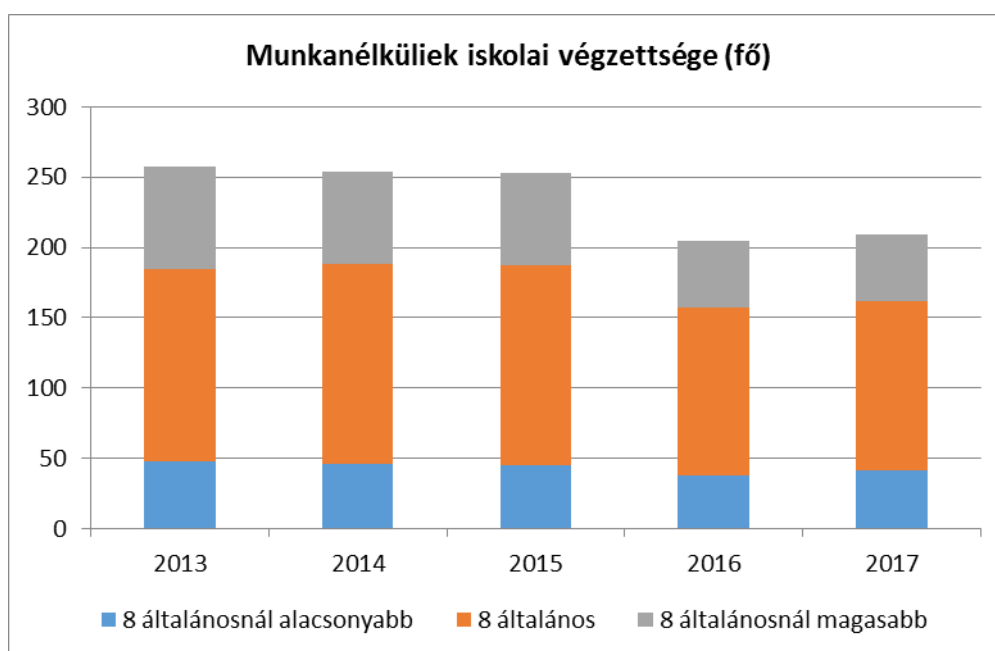

A településen jellemző az alacsony iskolázottság, az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya 2001. évhez viszonyítottnan 2011. évre jelentős csökkenést mutat. A táblázat szerint a nőknél gyakoribb az előfordulása annak, hogy a 15., 15. évesnél idősebb lakosság tekintetében nem rendelkeznek még általános iskolai végzettséggel sem.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	257	48	18,6%	137	53,1%	73	28,4%
2014	254	46	18,0%	143	56,1%	66	25,9%
2015	253	45	17,9%	142	56,3%	65	25,7%
2016	205	38	18,6%	119	58,1%	48	23,3%
2017	209	41	19,6%	121	57,6%	48	22,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

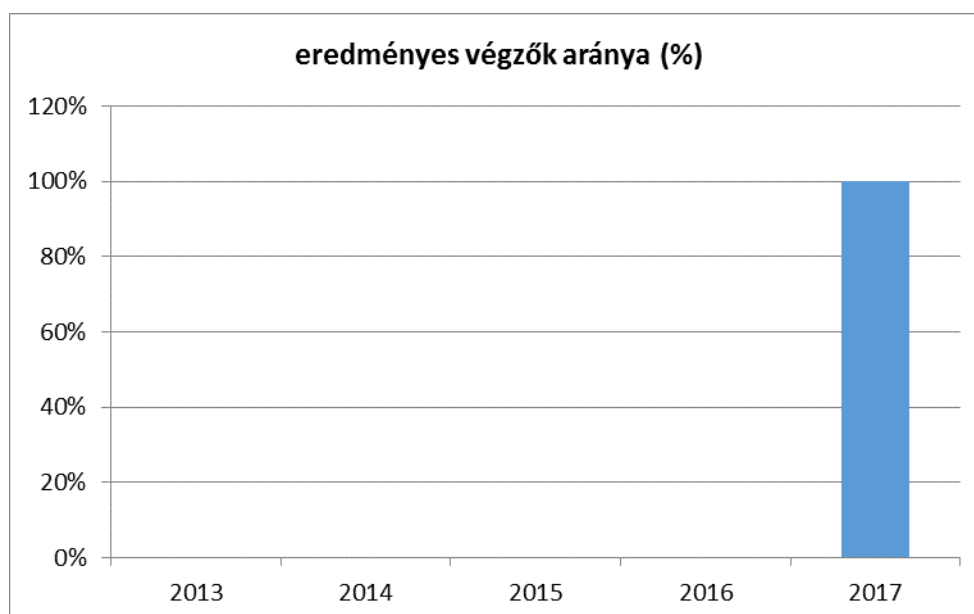
Hazánkban a foglalkoztatottak létszáma folyamatosan javuló tendenciát mutat. Egyre kevesebb munkanélküli van Magyarországon, s ez az Európai Unió belül is az egyik legalacsonyabb rátával rendelkező adat. Ezen javuló tendenciák nagymértékben köszönhetők a külföldi befektető cégek számának növekedésével, továbbá a haza közfoglalkoztatás kiterjesztésével, mely a munkaképes korú lakosság széles körét érinti. A közfoglalkoztatás keretein belül a szakképzetlen munkaerő is munkához juthat településen belül is. Továbbá a Munkaügyi Szervek széleskörű lehetőséget biztosítanak átképzésekre, új, hiányszakmák elsajátítására, az elhelyezkedés esélyeit növelve.

Településünkön még mindig jelentős arányú az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma. A TARIZSA-projekt keretében felzárkóztató részprojekten belül 15 fő roma lakos szerzett általános iskolai végzettséget.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	16	16	100%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

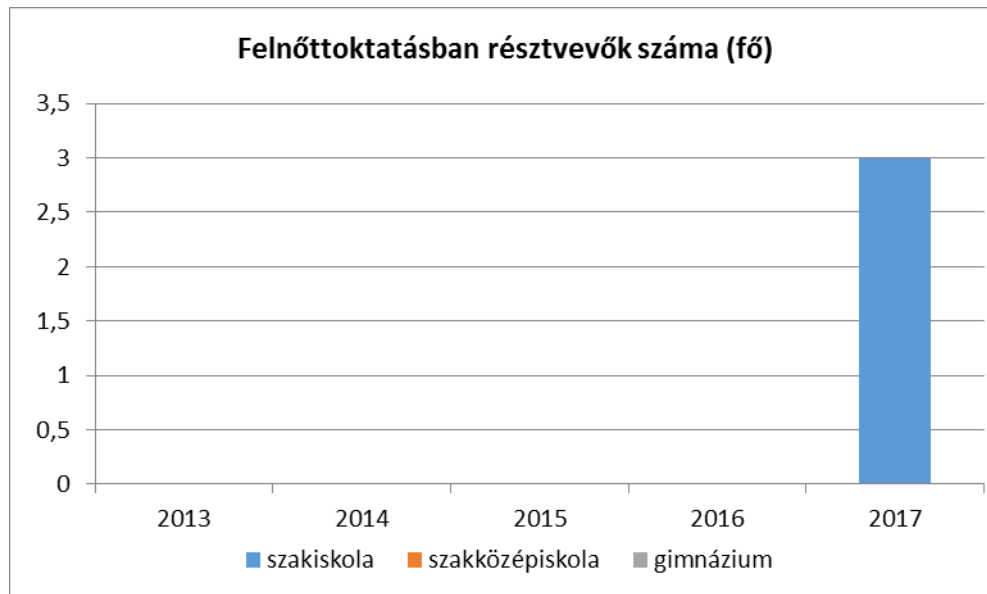

2017. évben felnőttoktatásban 16 fő vett részt, akik eredményesen befejezték tanulmányaikat. Fontosnak tartotta az önkormányzat, hogy a még általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők körében tudatosítani kell a legalább alapfokú általános iskolai műveltség megszerzését, s az arra való törekvést. Ezen irányban sikerült jelentős pozitív változást elérni.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2014	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2015	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2016	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2017	#ÉRTÉK!	3	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Az alulképzettség ellenére kevés a településen azon felnőttek száma, akik középfokú oktatás keretein belül törekednének önmaguk fejlesztésére. Betudható ez a település lakossági összetételének is.

c) közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatási program a településen hosszú évek óta működik. Az önkormányzat valamennyi pályázati lehetőséget a program működtetéséhez kihasználta. A programba mindig nagy körültekintéssel kerültek bevonásra a Munkaügyi Központ Mezőkövesdi Kirendeltsége által kiközvetíthető foglalkoztatottak. A program működtetésével a romák, illetőleg hátrányos helyzetűek részére jobb anyagi körülmények voltak biztosíthatók. 2018. évben a következő pillérekben folyik a közfoglalkoztatás:

I. pillérben: Helyi sajátosságokra épülő program 15 fővel,

II. pillérben: Belterületi közút karbantartás 15 fővel,

III. pillérben: Belvízelvezetés 15 fővel.

Mindhárom pillérben 2018. március 1. napjától, 2019. február 28-ig folyik a foglalkoztatás.

A programban jelenleg túlnyomó többségben romák foglalkoztatása folyik, elősegítve a hátrányos helyzetből történő felzárkóztatásukat. A foglalkoztatás iskolai végzettséget nem igényel. A női közfoglalkoztatottak aránya 67 %-os.

A közmunkaprogramot tovább kell folytatni, pályázati pénzeszközök segítségével. A településen talán az alacsony iskolai végzettségűek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számára ez az egyetlen lehetőség az aktív kereső foglalkozásra.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

Sály településen, helyben munkalehetőség az önkormányzat intézményeiben, szolgáltatások területén, vendéglátó egységekben, illetőleg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő, Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sályi Tagintézményében van. A településtől 7 km-re lévő Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bányáüzeme is sok sályi lakosnak munkát ad, a külszíni színfejtéshez a dolgozókat a bányáüzem autóbussza szállítja.

A közlekedés terén nagy általánosságban a szomszédos Bükkábrány településig közlekednek az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. által üzemeltetett járatok. Bükkábrány községből tud a lakosság továbbutazni a megyeszékhely Miskolc, illetőleg Mezőkövesd és Eger, valamint a Mezőkeresztes-Mezőnyárádi vasútállomásra. Az autóbussz-járatok csatlakozását lehetne még javítani a közlekedésben. A községben az elmúlt években jelentős beruházások nem folytak, ugyanis a közműberuházások az 1990-es évek végével befejeződtek. A közeljövőben szeretné az önkormányzat az általános iskola, orvosi komplexum épületének korszerűsítését, felújítását elvégezni, természetesen pályázati támogatás igénybevételeivel. A projektek kivitelezésénél helyi munkaerő alkalmazását tartjuk elsődlegesnek, hogy ezzel a munkanélküliséget is tudjuk valamelyest visszaszorítani. A községben számottevő az egyéni vállalkozások száma, azonban nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozás nincs, mellyel a munkanélküliség aránya csökkenhetne.

A volt „Bükkalja” Mg. Tsz. felszámolása óta (1990-es évek eleje) szaporodott el a munkanélküliség. A községi önkormányzat a közfoglalkoztatási programjaival csak kismértékben tud a munkanélküliség arányán javítani. Egyes pályázati források kihasználásával megvalósuló projektek tekintetében is sor kerülhet közfoglalkoztatottak alkalmazására.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A B.A.Z. Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége által szervezett továbbképzéseket, átképzéseket a munkanélküliek szívesen igénybe veszik, mely előrelépést jelenthet elhelyezkedésükben. Gondként jelentkezik, hogy az átképzések, továbbképzések esetében sok esetben nagyon kötöttek, behatároltak a keretszámok, s sokkal több igény lenne, mint amennyi jelentkezőt tudnak fogadni. Az önkormányzatnak nem volt lehetősége foglalkoztatást megkönnyítő programok szervezésére.

Jelenleg az önkormányzat 10 főt tud foglalkoztatni 1 hónapos időtartamra nyári diákmunka keretében támogatás igénybevételével.

A fiatalok foglalkoztatása nemcsak települési, de térségi szintű probléma is, a községben munkaerő-igénnyel nem számolhatunk, a környékbeli gazdasági szereplők munkaerő-igénye minimális.

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése áll: az a törekvés vezérli a gazdaság- és társadalomfejlesztő programot, hogy tíz év alatt egymillió új és adózó munkahely jöjjön létre Magyarországon. A foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldásához a vállalkozókon keresztül vezet az út, tőlük várható a munkahelyteremtés. Az állami fejlesztés- és támogatáspolitikával járul hozzá a munkahelyek létrejöttéhez, hogy világosan látható és a gazdasági élet szereplői által is támogatott, az állam és a gazdasági szereplők által együttesen kialakított súlypontokat határozza meg a gazdaságfejlesztésben. Az Új Széchenyi Terv meghatározza azokat a kitörési pontokat, amelyekről a gazdaság egészének dinamizálása várható.

Az Új Széchenyi Terv keretében megjelent TÁMOP 2.3.6.B-12/1 jelű, „Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a konvergencia régiókban”

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

START munkaprogram. Felnőttképzés tekintetében Szomolyai Romákért Egyesület.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Településünkön önkormányzat fenntartásában működő intézmény a Sályi Hétszínvirág Óvoda és Konyha. Jelenleg az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben is vannak foglalkoztatva romák, annak ellenére, hogy a létszám kötött, s szakképzettséget igénylő a munkakör. Dajka munkakörben, illetőleg közfoglalkoztatás területén szakképzettséget nem igénylő feladatellátási helyen történik roma származású munkavállalók alkalmazása.

Saját fenntartású intézményekben a foglalkoztatottak száma 22 fő. A foglalkoztatottak túlnyomó többsége nem mélyszegénységben élő és roma. Az aktív korú népesség számához viszonyítottan helyben, az önkormányzati intézményekben foglalkoztatottak aránya minimális, 2,4 %. Az önkormányzati intézményekben foglalkoztatottak tekintetében a munkakörök bizonyos szakképesítéshez kötöttek. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma: 45 fő. E foglalkoztatás keretén belül tudott az önkormányzat munkába vonni romákat, mélyszegénységben élőket, hiszen szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztathatók. A minél nagyobb számban történő foglalkoztatásukra csak képzések szervezésével lehet sort keríteni, melyben partnerként a Szomolyai Romákért Egyesületet be kívánja vonni az önkormányzat. A továbbiakban is biztosítani kell a közfoglalkoztatás lehetőségét, hogy minél nagyobb számban tudja az önkormányzat a foglalkoztatásukat biztosítani. Fő célkitűzés ezen a területen képesítések szerzése és a közmunkaprogram biztosítása.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (bíróági eljárás településen ért-e megkülönböztetés pld. a származása miatt. Nem releváns.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások (Az önkormányzat által nyújtott egyéb szolgáltatások, 1993.III. tv. szerinti, ellátások, stb.)

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, 1993. évi III. törvény 25. §-ában foglaltak alapján a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal – az e törvényben meghatározott feltételek szerint –

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,

ad) a 41. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, a 43. § szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: kiemelt ápolási díj), a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: emelt összegű ápolási díj);

b) a képviselő-testület – az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások), így többek között, létfenntartási, lakásfenntartási, temetési, gyógyszer támogatás és elemi kár elhárításához nyújtható támogatás.

Természetben nyújtható ellátások: Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal

a) az 50. § (1) bekezdése szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve az 50. § (2) bekezdése szerinti normatív közgyógyellátást, és

b) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot

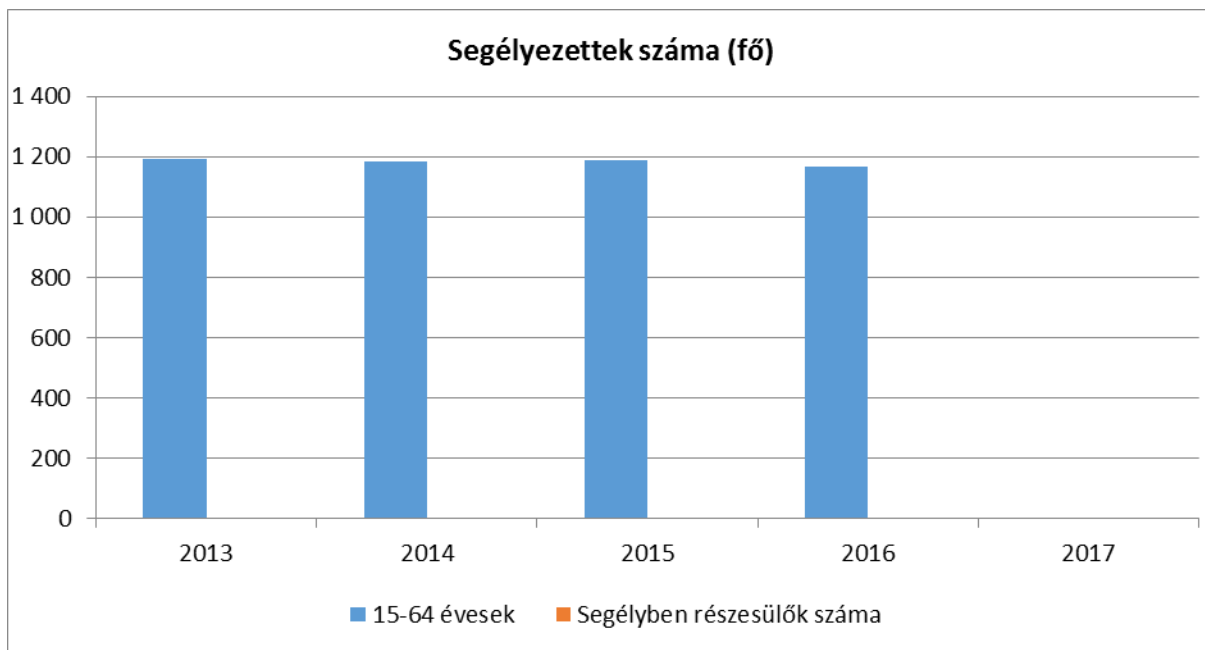
állapít meg.

A képviselő-testület természetbeni ellátásként biztosíthat létfenntartási támogatást, szociális célú tűzifát,elemi kár helyreállításához szükséges anyagokat.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2013	1 194	1	0,1%
2014	1 184	1	0,1%
2015	1 187	2	0,2%
2016	1 169	3	0,3%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

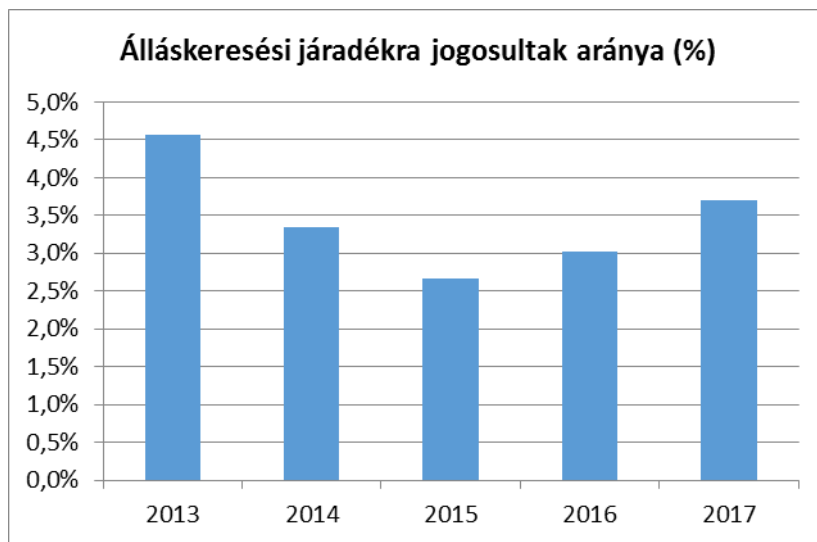

A 15-64 éves korú állandó népesség száma az elvándorlásból kifolyólag évről-évre csökkenést jelez, e korosztálynál az álláskeresői segélyben részesülők száma előbb stagnál, majd 0,1 %-ról 0,3 %-ra nőtt.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2013	257,25	11,75	4,6%
2014	261,25	8,75	3,3%
2015	252,50	6,75	2,7%
2016	223,50	6,75	3,0%
2017	209,25	7,75	3,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

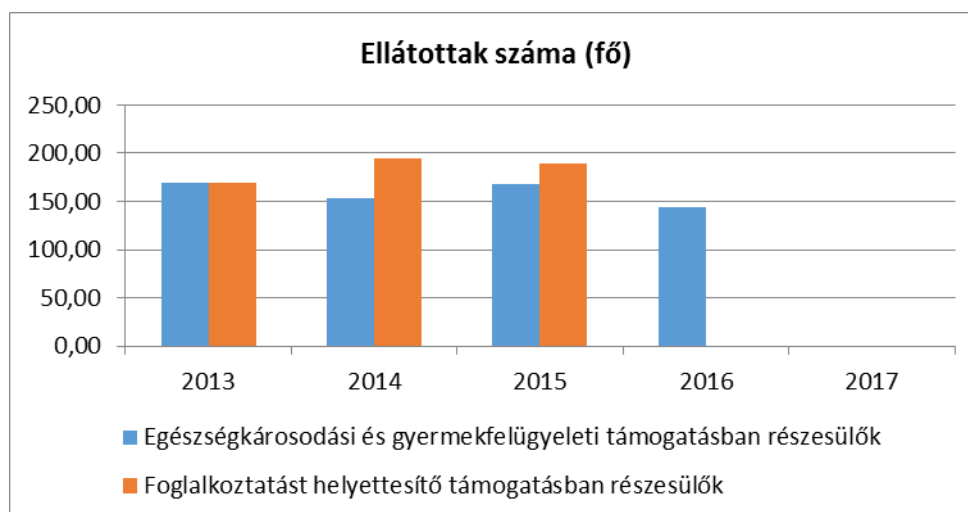

A járadékra jogosult, nyilvántartott álláskeresők száma 2013., 2017. évet összevetve 0,9 %-kal csökkent, ez a közfoglalkoztatási programok kiterjesztésének is betudható részben.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	169,00	14,15%	170,00	66,08%
2014	154,00	13,01%	194,00	74,26%
2015	168,00	14,15%	189,00	74,85%
2016	144,00	12,32%	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma tekintetében a 15-64 éves korosztályt vizsgálva, 1.83 %-os mértékű csökkenés állapítható meg a táblázatból.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény 26. § (1) bekezdésében foglaltak alapján: Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban - „Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, 13 nemzetiséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága) miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne. - meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket.

a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,

b) hátrányos helyzetbe hozni az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

(2) A használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon.

(3) A lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

a) bérlakás-állomány

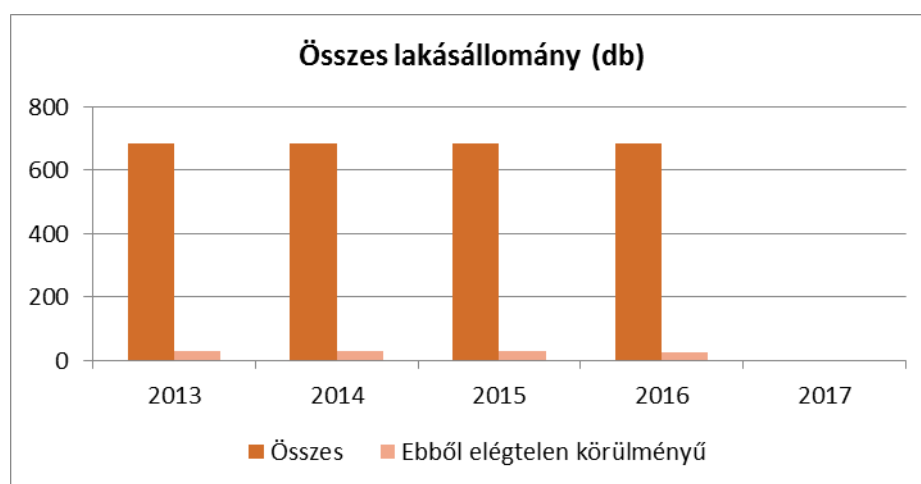
A településen bérlakás-állomány nincs. Az önkormányzat tulajdonában pedagógusok számára, házi orvos számára biztosít szolgálati lakást. Egyéb lakossági célra bérelhető ingatlan nincs.

Helyi lakásállomány az alábbiak szerint alakul:

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	685	30	0	0	0	0	0	0
2014	686	30	0	0	0	0	0	0
2015	686	28	0	0	0	0	0	0
2016	686	25	0	0	0	0	0	0
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakásállomány a településen stagnál. Építési- használatbavételi engedély kiadására az elmúlt 5 évben nem került sor. A fiatalabb- és középkorosztály a környező falvakba kíván letelepedni, új lakás építésére nem kerül sor és a közel jövőben sem várható ez irányban pozitív irányú elmozdulás.

b) szociális lakhatás

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű a lakástalanság. A rendszerváltás óta lezajlott lakásprivatizáció következtében szinte teljes egészében megszűntek az állami és önkormányzat – olcsóbb – lakások, albérletek, munkásszállók. Ennek következtében szinte kizárólag piaci alapon lehet lakáshoz, vagy bérlakáshoz jutni. E körülmények, valamint közüzemi díjak folyamatos emelkedése egyfajta, a hajléktalanság irányába mutató lejtőt képeznek, elsősorban az alacsony jövedelmű, esetleg munkanélküli, vagy más okból szociális segítségre szoruló családok, vagy egyének számára. Hajléktalanságot válthat ki az egyén vagy család életében az is, amikor váratlan krízishelyzet betegség, életmódváltás, vállalkozás sikertelensége, devizahitel emelkedése, munkahelyek elvesztése, stb.) áll elő. A rendelkezésre álló információk és helyi ismeret, a környező települések lakossági helyzetének ismerete alapján vélelmezhető, hogy hajléktalansággal kapcsolatos problémák jellemzően inkább az ország nagyvárosaiban fellelhetőek. Valójában a hajléktalansággal foglalkozó ágazat folyamatosan a helyzet javításán munkálkodik.

A településünk a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI. 30.) Korm. Rendeletben foglaltak szerint társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, és az országos átlagot legalább 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű települések sorába tartozik.

Ennek ellenére Sály településen hajléktalanságról nem beszélhetünk. Ily módon jelenleg nincs szükség szociális bérlakás biztosítására. Amennyiben váratlan krízishelyzet miatt mégis bekövetkezne hajléktalanság az önkormányzat a tulajdonában álló ingatlanok közül biztosítani tudna átmenetileg lakhatási feltételeket az arra rászorulóknak.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem releváns.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Nem releváns.

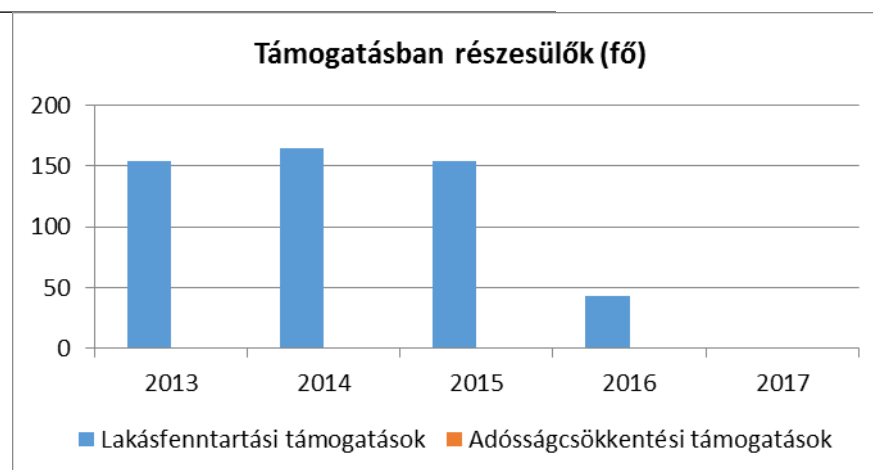
e) lakhatást segítő támogatások: lakásfenntartási támogatás mértéke

Lakásfenntartási támogatásban részesítettek számát a következő táblázat mutatja be:

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2013	154	0
2014	164	0
2015	154	0
2016	43	0
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázatból kitűnik, hogy jelentős a lakásfenntartási támogatásra jogosult családok száma, a lakosság elszegényedése egyre nagyobb. Az önkormányzat e támogatási formát 2013-ig nem pénzbeli támogatásként biztosította, hanem a megítélt támogatást a jogosult nyilatkozata szerint a szolgáltatók (ÉMÁSZ, TIGÁZ, Heves Megyei Vízmű Zrt.) részére utalta át. Ezt követően a támogatási összeg pénzbeli formában kerül utalásra a jogosult számlaszámára. A fizetési morál a lakosság részéről jelentősen javult, az önkormányzat által nyújtott lakásfenntartási támogatás felhasználásával kevesebben halmoznak fel hátralékokat.

f) eladósodottság

Helyi információk szerint az eladósodottság a roma lakosság körében jóval nagyobb arányú. Jelentős számban vannak devizahitelek, akik nem tudják részleteiket törleszteni, s jelentős a közműtartozás állománya is. Ezen a területen is a roma nemzetiségi önkormányzat fórumok tartásával igyekszik hathatós szemléletformálást elérni. A probléma fő forrása abból adódik, hogy még mindig jellemző a roma lakosság körében leginkább, hogy az emberek a megélhetési forrásokat, javakat nem ésszerűen használják fel, a takarékosági szempontok nem érvényesülnek, s ebből kifolyólag még gyakori a válsághelyzetbe kerülő családok száma.

g) lakhatás egyéb jellemzői

A településen külterületi ingatlan nincs. A belterületen fekvő ingatlanok valamennyi közműszolgáltatáshoz történő csatlakoztatása biztosított. Teljes a település közműellátottsága. A községben az egészséges ivóvízellátás biztosított, az 1970-es évektől vezetékes, jó minőségű ivóvízzel került ellátásra a lakosság. Elenyésző azon lakások száma, amely vezetékes ivóvízzel még nincs ellátva. Betudható ez részben annak is, hogy annak érdekében, hogy minél több ingatlan bekerüljön a vezetékes ivóvíz-ellátásba az önkormányzat már évekkel ezelőtt kidolgozta azt a programját, hogy a vízbekötéseket anyagi eszközökkel támogatta. Mivel Sály érzékeny vízbázison fekszik, s itt található a több települést is ellátó Latori Vízfőforrás, a testület az infrastrukturális fejlesztés mellett környezetvédelmi szempontból, a vízbázis védelmének érdekében is az 1990-es évek végén nagy közműberuházást hajtott végre, kiépítette a szennyvízcsatorna-hálózatot, mely közmű valamennyi ingatlan tekintetében elérhető. Földgáz, telefonhálózat, kábel-tv hálózat szintén kiépített.

Közösségi közlekedés feltételei szintén biztosítottak az egész lakosság részére. Közlekedés területén a szolgáltató gazdasági okokra való hivatkozással a Sály településről induló járatok nagy többségét a szomszédos Bükkábrány községig közlekedtetik, ahonnan lehetőséget biztosít Mezőkövesd, Miskolc irányába a továbbhaladáshoz. Azonban kisebb kellemetlenség jelentkezik az utasok számára abból, hogy a csatlakozásokra egyes járatoknál 20-30 perc a várakozási idő és a menetjegyek ára is magasabb, ha átszállással oldják meg az utazást.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátum, telep jelenleg még nincs a településen. Az 1980-as években a meglévő Dankótelepet sikerült teljesen felszámolni. Azonban újbóli kialakulására meg van az eshetőség egyes utcáreszeken. Különösen nagy figyelmet igényel, hogy telep, szegregátum újbóli kialakítását megelőzzük.

- a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közzolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.) Nem releváns.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.) Nem releváns.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az 1990-es évek elején megjelenő munkanélküliség miatt a településről folyamatos elvándorlás indult. A fiatal, családot alapító lakosság igyekezett a jobb közlekedési adottságokkal bíró környező településekre elvándorolni. A MÁTRAI Erőmű Zrt. Bükkábrányi külszíni fejtése jelentős fiatalnak munkát biztosít, így sok fiatal család igyekezett a településről Bükkábrány községbe költözni, s ott letelepedni. A lakosság elöregedése viszont nem jellemző, mert a születések száma a hasonló lakosságszámú településekhez viszonyítottan magas, átlagosan 30 fő, amely születés szinte 92 %-ban a roma származású lakosságból származik. Ebből kifolyólag félő, hogy a szegregáció meg fog jelenni. Folyamatosan nő azon települési közterületek száma, ahol összefüggően az ingatlantulajdonsok közel 100 %-os mértékben a roma nemzetiséghez tartozók. Ezen lakások azonban már többnyire összkomfortosak, használatbavételkor nagyon jó állapotúak, az állagmegőrzésre azonban a lakók nem figyelnek kellőképpen. A szemléletformálás pozitív irányú elmozdulását ezen a területen erősíteni kell, az igényes külső-belső környezet megtartására kell ösztönözni a lakosokat, hogy a jelentős munkával felszámolt szegregátum másik helyen, helyeken ne alakulhasson ki, de sajnos meg van rá az eshetőség a településen. Az oktatási-nevelési intézményekben a szegregáció az évek folyamán olyannyira felerősödött, hogy csaknem 100 %-ban roma származású gyermekek vannak.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 2003. évi CXXV. **törvény 25. §** (1) bekezdése szerint: Az egyenlő bánásmód követelményét az egészségügyi ellátással összefüggésben érvényesíteni kell különösen az egészségügyi szolgáltatásnyújtás, ezen belül

a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel,

a gyógyító-megelőző ellátás,

a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata,

az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

A hivatkozott jogszabályhely 25. § (2) bekezdése kimondja azt is, hogy törvény, illetőleg törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet e törvény rendelkezéseivel összhangban az egészségi állapot vagy fogyatékoság, illetve a 8. §-ban meghatározott tulajdonság alapján a társadalom egyes csoportjai részére a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül többletjuttatásokat állapíthat meg

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen 2001. óta vállalkozási formában látja el a háziorvosi alapellátást a szolgáltató MED REVOLUTION Kft. A községben az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. A háziorvosi alapellátást helyettesítéssel oldja meg a szolgáltató. Szakellátás a településen nem biztosított, legközelebb 25 km-es körzeten belül Városi Kórház Rendelőintézet Mezőkövesd biztosítja a lakosság alapvető szakellátási igényeit. Gyermekeorvosi praxis nem működik a településen, azt szintén Mezőkövesdi Rendelőintézet által biztosított, havonta egy alkalommal, minden hónap 2. keddjén. Átlagosan 25 fő gyermek kerül ellátásra.

A háziorvosi, védőnői szolgálat jelenleg az 1980-as években épült mára korszerűtlenné vált épületben működik. Az épület tetőszerkezete pala, beázik, gépészet elavult, nyílászárók elhasználódtak, jelentős az energiafogyasztás. Az egészségügyi alapellátás biztosításához szeretnénk jobb körülményeket biztosítani, ez évben induló projekttel, orvosi rendelő felújítása, korszerűsítése, TOP-4.1.1-16 támogatottsággal. A biztosított 25.000.000 Ft-os keretből azonban a teljes felújítás nem valósítható meg, így e pályázati projekt 100 %-os megvalósításához is egyéb forrásokat kellett felkutatni. Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása pályázati kiírásra került benyújtásra 405805 azonosító számmal a kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztése, felújítása pályázat, az egészségügyi alapellátást szolgáló (háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, védőnői szolgálat, fogorvosi alapellátás) épület vagy helyiség infrastrukturális fejlesztése, felújítása alcélra. A pályázat befogadásra került, mely el is nyerte a helyét, 29.856.420 Ft támogatással.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás			
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

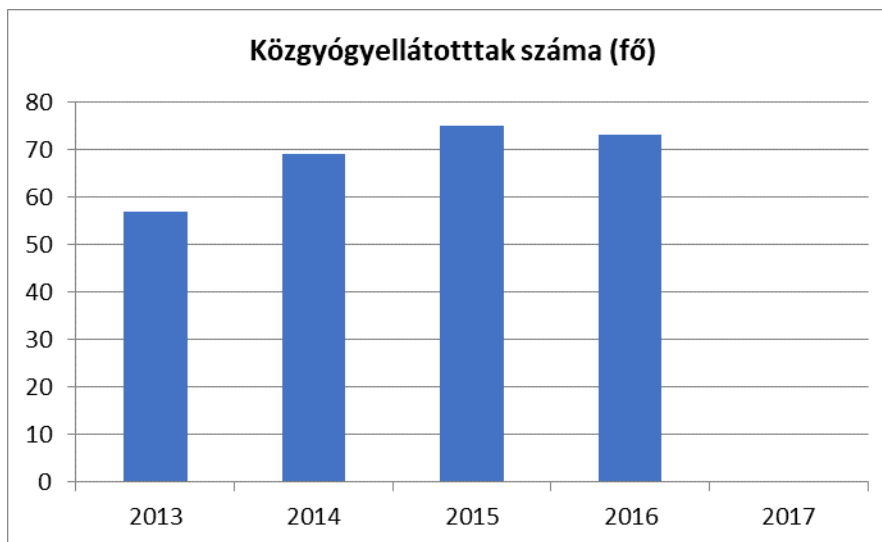
Forrás: TelR, KSH Tstar

Az alábbi táblázatban a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma kerül bemutatásra, jelentős a településen az idős lakosság aránya, akik jelentős hányada közgyógyellátásra szorul. A táblázatból megállapítható, hogy 2013. évhez viszonyítottan 16 fővel nőtt a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők lakosok száma. Ez betudható annak, hogy a településen az elöregedési folyamat intenzíven növekszik, s ezzel egyidejűleg a lakosság egészségügyi állapota a komfortosabb, jobb körülmények között is aggodalomra ad okot.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	57
2014	69
2015	75
2016	73
2017	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

**3.6.3. számú táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma
„Településünkön nem releváns”**

- b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés (részt vesznek-e a pl. a romák, vagy nem milyen gyakorisággal szerveznek, stb.)

Évente megszervezésre kerül a rákszűrés, melynek költségeit az önkormányzat fedezi. E szűrésen való megjelenéshez a szemléletformálás, a megfelelő információ eljuttatása az érintettekhez meghatározó, melyre az egészségügyben dolgozók nagy gondot fordítanak. Ennek köszönhetően egyre nagyobb számban jelennek meg a szűrővizsgálatokon roma származású személyek is.

A védőnői szolgálat védőnője évente az un. Index osztályokban látás, hallás, vizsgálatot végez, ezen túlmenően minden gyermeket érintően évente 3 alkalommal – szeptember, január és május hónap – tisztasági vizsgálatokat tart. 5. osztálytól pedig egészségnevelő előadások megtartását szervezi, - dohányzás, fogamzásgátlás, nemi érés témákban - melyre igen nagy szükség van, hiszen gyakran előfordul, hogy 13-14 éves lányok esnek teherbe.

- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A település oktatási intézményeiben szükséges és elérhető is a fejlesztő pedagógus tevékenysége, mind az általános iskolában, mind az óvodában.

- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekétkeztetés, az idősek szociális étkeztetése és felnőtt étkeztetés a napközi otthonos óvoda konyháján kerül előállításra. Nehéz az étrendet úgy összeállítani, hogy az valamennyi korcsoportnak kielégítő, az egészséges táplálkozás szempontjainak megfelelő legyen. Ezen a területen az önkormányzatnak fejlesztési elképzelései vannak. A konyha elavult, az eszközök, berendezések elhasználódtak. A 75 adagos kapacitású konyhán közel 300 főre főznek naponta. Az önkormányzat évek óta keresi a megoldást egy új, mai igényeknek megfelelő közösségi konyha kialakításához. 53.000.000 Ft-os támogatottsággal, TOP-4.2.1-15 Szociális Konyhafejlesztés, főzőkonyha és étkező kialakítása projekt keretében fog megvalósulni az új közösségi konyha. A beruházás még nem indult el, folyamatban van forrás kiegészítését célzó egyéb pályázat igénybevétele, hiszen a projektet 100 %-os mértékben csak így tudja az önkormányzat megvalósítani. Elvárás a projekt megvalósítása esetén, hogy a közétkeztetésben az egészséges táplálkozás fő szempontjai maradéktalanul tudjanak érvényesülni, természetesen a jobb munkakörülmények megteremtése, energiatakarékosság mellett.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportról szóló 2004. évi I.törvény 55. §-a meghatározza az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatait.

Az önkormányzatnak a következő feladat ellátási kötelezettsége áll fenn, illetőleg a sport társadalmilag hasznos céljainak megvalósítása érdekében meghatározza a helyi sportfejlesztési koncepciót és gondoskodik annak megvalósításáról, együttműködik a helyi sportszervezetekkel, fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket, megteremti az önkormányzati oktatási és nevelési intézmények testnevelés és sporttevékenységek gyakorlásának feltételeit, továbbá biztosítja az iskolai sportkör működéséhez szükséges feltételeket.

Az önkormányzat a tulajdonában lévő, általános iskola tornatermében biztosítja a fiatal- és felnőtt lakosság számára térítésmentesen a tornaterem használatát, általában heti egy alkalommal, kézilabda, röplabda szabadidős tevékenységek folytatásához. Évente sportfejlesztési koncepció készült. Fő célkitűzésként jelentik meg e sportfejlesztési koncepcióban, - mely az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve is meghatározó – a települési sportélet továbbfejlesztése, mindenki számára még inkább hozzáférhetővé tétele, a mára már elavult és használhatatlanná vált sportöltöző felújítása. Elyert pályázati projekt a TOP-1.2.1-16 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés pályázati felhívásra benyújtott „Miskolc-Bogács turisztikai kerékpárút kialakítása Harsány-Bogács szakaszon” című projekt, kerékpárút kiépítésével, Bogács település gesztorságával. Konzorciumi tagok: Borsodgeszt, Harsány, Sály, Tard, Tibolddaróc. A projekt megvalósítási összköltsége: 624.500.000 Ft. A támogatás 100 %-os támogatási intenzitású. Sály településre eső támogatási összeg 42.165.000 Ft.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítja. 20 fő részesül szociális étkeztetésben. A házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulással kötött együttműködési megállapodás alapján kerül biztosításra. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 100 %-ban biztosított a roma lakosság számára.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése a szolgáltatások nyújtásánál nem volt

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Egészségügyi ellátó rendszer keretein belül: a szakorvosi vizsgálatokra az időpontok kérése általános telefonon történik, sok esetben az állampolgárnak vagy nincs készülék, vagy anyagi fedezete nincs erre. Ekkor minden esetben az egészségügyben dolgozó, általában védőnő időpontot kér a beteg részére. Az orvosi vizsgálatok időpontjának meghatározásakor külön kérés, hogy olyan időpontban kerüljön behívásra a beteg, amikor jövedelme érkezik (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, családi pótlék érkezésekor). Amennyiben semmilyen körülmények között nem oldható meg a szakorvosi vizsgálatra való beutazás, - nincs pénz közösségi közlekedési eszköz igénybevételére - s az nem halasztható a későbbre, betegszállító járművel megoldják a beutaztatást. Zárójelentések, javaslatok értelmezése, különböző nyomtatványok kitöltése. Zárójelentések, egyéb orvosi leletek fénymásolása térítésmentesen. Hozzá tartozó kórházi ápolásakor, amennyiben a hátrányos helyzetben, nehéz anyagi körülmények között élő nem tudja sem személyesen, sem telefonon felkeresni hozzátartozóját, állapotáról érdeklődni, telefonos segítséget kap. Az önkormányzat részéről pedig azon esetekben, amikor a beteg nem tudja kiváltani szükséges gyógyszereit, s - az átmeneti segély biztosításával ez nem lenne megoldott – a gyógyszerek kiváltása megtörténik.

Ezen túlmenően hátránykompenzáló juttatásként az önkormányzat több esetben finanszírozta a beteg helyett az esetleges térítésköteles (abortusz, fogamzásgátló eszközök) ellátásokért fizetendő díjat. Szociális ellátás területén egy-egy krízis helyzetben, legtöbbször esetben közeli hozzátartozó halála esetén a temetés bonyolítása, ehhez az átlagosnál nagyobb mértékű anyagi támogatás biztosítása. Egyéb gyógyászati segédeszközök biztosítása.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Magyarország Alaptörvénye, *XI. cikk* (1) bekezdése kimondja, hogy minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

a) közösségi élet színterei, fórumai (közösségi programok szervezése, kulturális napok szervezése, roma napok, családi napok)

A tervezett programokban egyre nagyobb számban kapcsolódnak be a roma származású lakosok is. Ilyen rendezvények a hagyományőrző, történelmi, irodalmi emlékeket felelevenítő „Sályi Napok” rendezvénysorozat, Idősek Napja, Karácsonyi Köszöntő, Szomolyai Romákért Egyesület által szervezett kulturális vetélkedők, s a Roma Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett Roma Napok. Pályázati projektek: EFOP-1.3.5-15 Társadalmi szerepvállalás, helyi hagyományok ápolását célzó rendezvények

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusok száma egyre csökken. A lakosság alkalmazkodott, s elfogadta a nagylélekszámú etnikumot. A községben működő Polgárőrség a rendőri szervekkel a rend és fegyelem megszilárdításán, a bűncselekmények visszaszorításán dolgozik, mely alapvető feltétele a békés egymás mellett élésnek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A Vöröskereszt szervezet ruha- élelmiszer adományt, az önkormányzat élelmiszer segélycsomagot biztosít évente. Továbbá az elmúlt években a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyári szociális gyermekétkeztetését. A védőnő, gyermekjóléti szolgálat munkatársai több alkalommal rendeztek ruhagyűjtést a rászoruló családoknak. A gyermekjóléti szolgálat munkatársai a ruhanemű, élelmiszer adományon kívül még berendezési tárgyakat, bútorgyűjtést is szerveznek a rászoruló lakosság számára.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Sály Község Önkormányzata között a kapcsolat napi, élő. Az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzat munkáját, működését segíti minden eszközzel, szakmai tapasztalatokkal, a működéshez szükséges feltételek biztosításával. Az egész falu közösségét érintő problémák megoldásához több esetben került sor fórum megtartására, közös intézkedési terv megvitatására, így többek között közösségi közlekedés problémája, s az elszaporodott bűnözés, magas számú igazolatlan iskolai hiányzások visszaszorítása területén is, krízis helyzetben lévő családok problémájának megoldása, kóbor ebek befogása. 2018. évben új hatályos együttműködési megállapodás került elfogadásra.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Országos átlagot meghaladó munkanélküliség	Munkahelyteremtés: közmunkaprogram szervezése, továbbfolytatása
alacsony iskolázottság	Felzárkóztató programok, átképzések
egészségügyi alapellátást biztosító szolgálat épületének elavultsága	Épület felújítása, energetikai korszerűsítés
alacsony átlagéletkor	Szűrővizsgálatok, egészségterv készítése
elégtelen életminőség	prevenációs programok, felvilágosítás,

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyerekszegénység egyik kiemelt oka a szülők munkanélkülisége. A szegény gyermekek 60%-a inaktív, illetve alacsony munkaintenzitású családokban él. A pénzbeli juttatásoknak Magyarországon jelentős jövedelemkiegészítő hatásuk van. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A Nemzeti Stratégia minden gyermekre kiterjed, de a hátrányos helyzetű gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akik érdekei a legjobban sérülnek.

A gyermekek száma, fiatalkorúak száma az életkor szerinti korcsoportbontásban az alábbi:

- 0-14 éves korú gyermekek száma 409 fő, a lakosság 22 %-át teszi ki.
ebből: 0-2 éves korú gyermekek száma: 72 fő,
3 évesek szám: 20 fő,
3-5 éves korú gyermekek száma: 75 fő.
6-14 éves korú gyermekek száma: 242 fő.
- 15-17 éves korú gyermekek száma 93 fő.
- 18 évesek száma: 33 fő.

A településen jelentős hátrányos helyzetű gyermek él, 331 fő. A helyi általános iskolai intézményben a 170 fő tanuló közül 168 fő tanuló hátrányos helyzetű, 165 tanuló pedig halmozottan hátrányos helyzetű. Az óvodai intézményben 68 fő gyermekből 67 fő a hátrányos helyzetű, 63 gyermek a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek. Természetesen ezen gyermekek pedagógiai szempontból is különös, megkülönböztetett bánásmódot igényelnek.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete.

Magyarországon minden tizedik gyermek valamilyen okból veszélyeztetett. Csak tavaly kilencezer gyerekről derült ki az is, hogy bántalmazták. Az esetek 82 százaléka családon belül történt, legtöbbször a szülők bántották saját gyerekeiket.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Az utóbbi évben családon belüli bántalmazás nem történt.

A megjelenő valamely problémában érintett gyerekek aránya emelkedett 2013. évhez képest. Míg 2016. évben 38 fő volt a védelembe vett gyermekek száma, 2017-ben már 45 fő. Az emelkedés mértéke 1,5 %-os. A védelembe vétel keretében gondozott gyermekek veszélyeztetettségének oka elsősorban az iskolai igazolatlan hiányzás, valamint magatartási, beilleszkedési zavarok és az ezzel szorosan összefüggő szülői elhanyagolás. Kimagasló az általános, illetve középiskolai tanulók igazolatlan hiányzása. Súlyban az érintett 79 családban 126 veszélyeztetett gyermek él. Ebben az évben 88 esetben került sor hatósági intézkedésre, 46 gyermeket vett védelembe a gyámügyi osztály. A gondozottak 45 %-a tartozik ebbe a problémakörbe. Ez 32 családban a szülő(k) gyermeknevelési problémáiból adódik. A felnőttek körében leggyakoribb problémát a rendezetlen családi kapcsolatok, a negatív életvitelük jelenti, mely nagymértékben befolyásolja a szülő(k)vel élő gyermekek magatartását.

A településen észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma 305 fő volt az elmúlt év folyamán. A gyermekek esetében az iskolából elsősorban igazolatlan mulasztás miatt érkezett jelzés, illetőleg tanulmányi előmenetelről. Az óvodából pedig beiratkozás kapcsán.

A veszélyeztető kategóriákban változatlanul vezető tényező az anyagi veszélyeztetettség, amely magába foglalja a súlyos nélkülözést. A gyermekek elégtelen mennyiségű és minőségű táplálását, az esetlegesen zsúfolt lakhatási körülményeket, gyakran, a gyermek fejlődéséhez, tanulásához szükséges tárgyi eszközök, játékok hiányát, a szabadidő eltöltésének egysíkúságát éppúgy, mint dolgozó szegények, vagy az egyre inkább lecsúszó középosztály relatív szegénységét, a fontos fogyasztások elmaradását, a kielégítő gyermekkorhoz szükséges kiadások visszaszorulását jelenti a súlyos nélkülözés.

Az anyagi veszélyeztető tényezők egyszerre okok és következmények.

Az egészségügyi okok hátterében, problémaként merült fel több esetben a különféle segédeszközök megvásárlása, mivel a közgyógyellátás nem fedezi az ezen eszközök egyre növekvő árát egyrészt, másrészt az utólagos térítés miatt a családnak nincs annyi tartaléka, hogy megelőlegezze a szükséges összeget. Sokszor találkozunk a gyógyszer kiváltás nehézségeivel, még a legalacsonyabb áron vásárolható gyógyszereket sem tudják kiváltani a szülők.

Több esetben került sor gyógyászati segédeszköz megvásárlásához, illetőleg gyógyszerkiváltáshoz települési támogatás megállapítására.

Kiemelendő problémakör a gyermek, a szülő magatartásából eredő veszélyeztető ok. Hiányosak vagy kevésnek bizonyulnak a szülői minták, nevelési megoldások. Gyakori probléma, hogy a szülő nem partner a probléma megoldása tekintetében, nem tanúsít kellő együttműködést az oktatási intézményekkel, Család- és Gyermekjóléti Központtal, szolgálattal.

Mint ahogyan a táblázatból kitűnik, jelentős a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma, sajnos évről-évre magasabb a számuk. A kistérségi társulás útján működő Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ munkatársai bár nem sályi lakosok, azonban elég jó személy- és helyismerettel rendelkeznek, így könnyen kiszűrjük a családokban a veszélyeztetett kiskorúakat. Sajnálatos módon a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma a gyűjtött információk szerint növekvő.

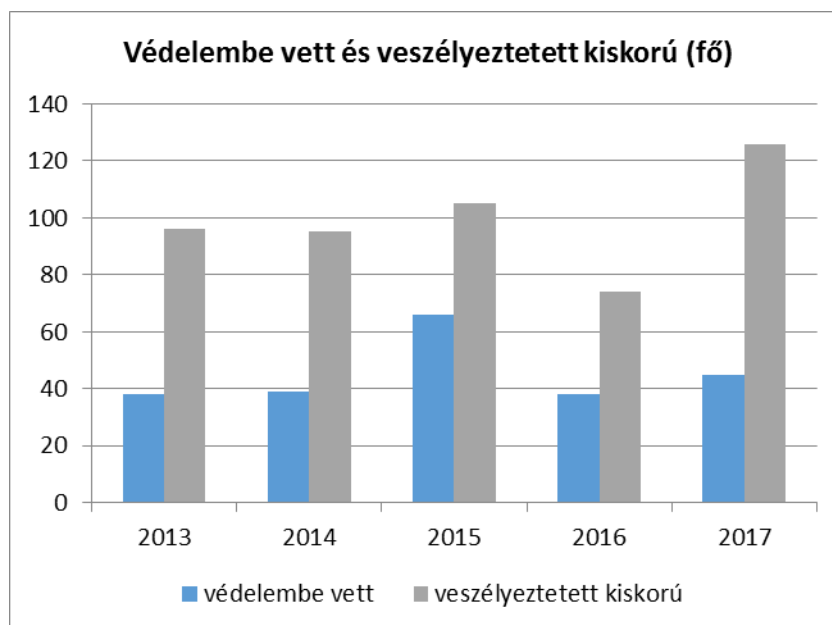
A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekek védelembe vétele a Gyámhivatal feladata.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a Mezőkövesdi Járási Hivatal Gyámhivatala a gyermeket védelembe veszi.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2013	38	96
2014	39	95
2015	66	105
2016	38	74
2017	45	126

Forrás: TelR, KSH Tstar

A védelembe vett 18 év alattiak száma: 45 fő, 2012-ben ez a szám 34 fő volt. Veszélyeztetett kiskorúak száma is folyamatosan növekszik, míg 2012. évben 66 fővel lehetett számolni., ez 2017. évben 126, csaknem megduplázódott.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény** megállapításával a gyermek – a család szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra illetve az évente két alkalommal gyermekenként, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetében 6.500 Ft Erzsébet utalványra

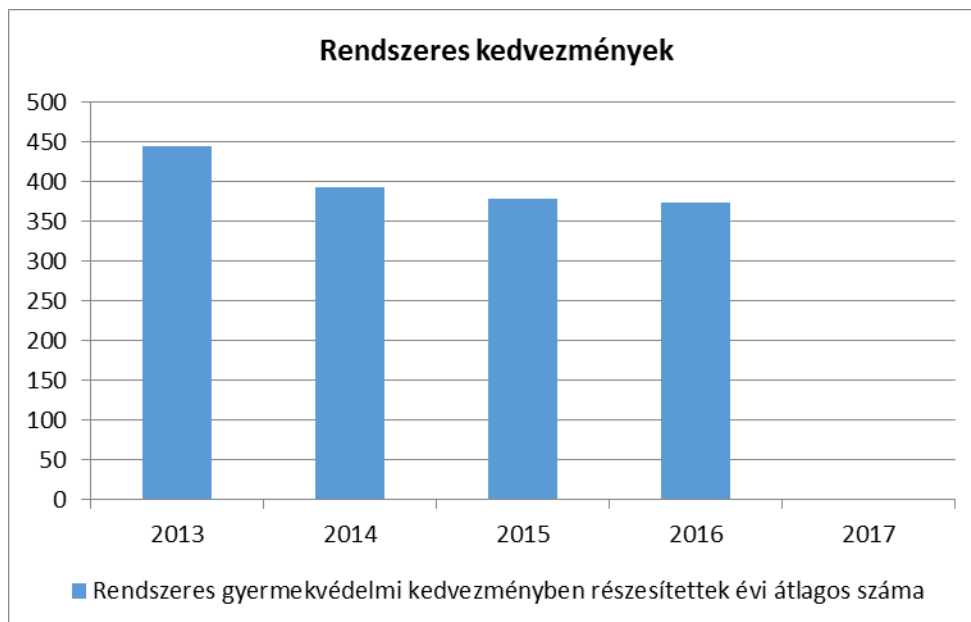
Mint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma című táblázatból is kitűnik a településen jelentős számban vannak rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, ebből következően megállapítható, hogy a családokban túlnyomó többségében az egy főre jutó jövedelem átlagosan a mindenkor legkisebb öregségi nyugdíjminimum körüli összeg. A családok évről-évre nehezebb anyagi körülmények között élnek. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek nagy többsége munkanélküli szülők gyermeke.

A **kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra** a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban vagy baleseti nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban vagy időskorúak járadékában részesül. Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság nem került megállapításra.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2013	444
2014	392
2015	379
2016	374
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma lassú, de csökkenő tendenciát mutat. Betudható ez annak, hogy valamelyest 2013. óta emelkedett az egy főre jutó jövedelem. Ez a családok elenyésző részében mutatható ki, főként azokban a családokban, ahol az aktív korúak ellátásából foglalkoztatási jogviszony tudtak létesíteni a szülők. Több gyermekes családoknál azonban az egy főre jutó jövedelem jelentősen nem változott, nem emelkedett.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat szinte valamennyi településen élő gyermeket támogat. Az óvodás- és iskoláskorúak szinte 100 %-a részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, 100 %-os mértékben ingyenes étkeztetésben, ingyenes tankönyvellátásban.

Az Önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg **rendkívüli gyermekvédelmi támogatást**, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A támogatásban részesülő családokra jellemző, hogy a szülők egyedülállóak, vagy éppen válófélben vannak és a volt házastárs/élettárs gyermektartást nem fizet. A kétszülős családok jellemzője, hogy a szülő/szülők munkanélküliek, vagy az egyik szülő családtámogatásban részesül, azaz gyermekgondozási segélyt (GYES) vagy gyermeknevelési támogatást (GYET) kap.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya:

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen, a rászoruló középiskolások 50%-os kedvezményben részesülnek az étkezés igénybevétele esetén.

Jelentős a hátrányos helyzetű családok száma, a táblázatból kitűnik, hogy az ingyenes, illetőleg kedvezményes étkeztetésben részesülő gyermekek száma növekszik. Nagy jelentőséggel bír a településen az ingyenes, illetőleg a kedvezményes gyermekétkeztetés, hiszen sok gyermek főtt ételhez csak így jut hozzá. Tapasztalat, hogy a szülők jellemző módon – a kevés jövedelem ellenére is - chipset, üdítőitalokat vásárolnak a gyermekek részére tízóraiaként. Az önkormányzat az elmúlt években törekedett arra, hogy a nyári étkeztetési programban részt vegyen. 2016. évtől folyamatosan biztosított a nyári szünidei gyermekétkeztetés. Az óvodai szünet ideje alatt ezt 25 fő vette igénybe. Átlagosan 110 fő részére biztosított, igény szerint a szünidő alatt a gyermekétkeztetés.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	56	102	4	164	33	0
2014	50	108	6	172	42	0
2015	55	104	5	179	0	0
2016	58	103	5	177	0	146
2017	62	103	7	170	0	142

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya
Nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermek nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

A településen 1 védőnő látja el az anya- csecsemő- és gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat. Hozzá tartozik az állandó lakosságon kívül a helyben működő, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő, Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sályi Tagintézményében élő diákok ellátása.

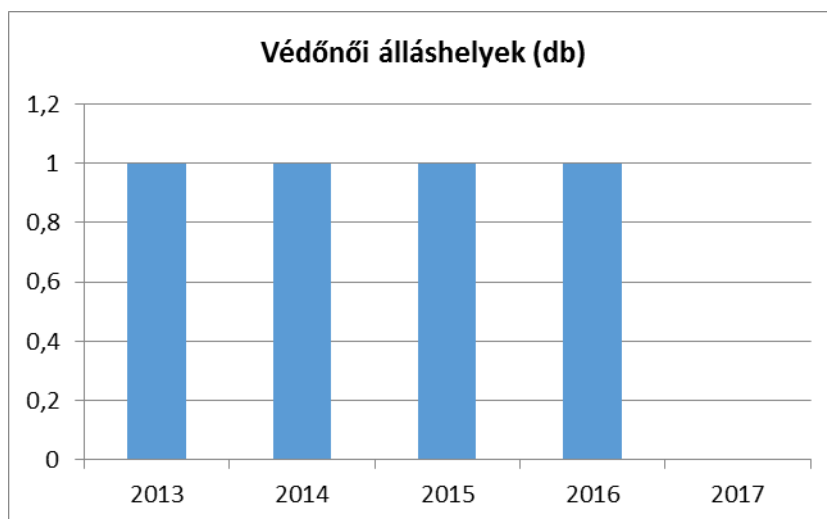
A védőnői munka **színterei**:

- a **tanácsadó helyiségében** folyó gondozó-tanácsadó tevékenység várandós anyáknak és kisgyermekes családoknak
- **családlátogatáson** adott tanácsadás, elvégzett gondozás, anyai tevékenységre oktatás
- **nevelési-oktatási intézményben** történő szűrés, egészségnevelés

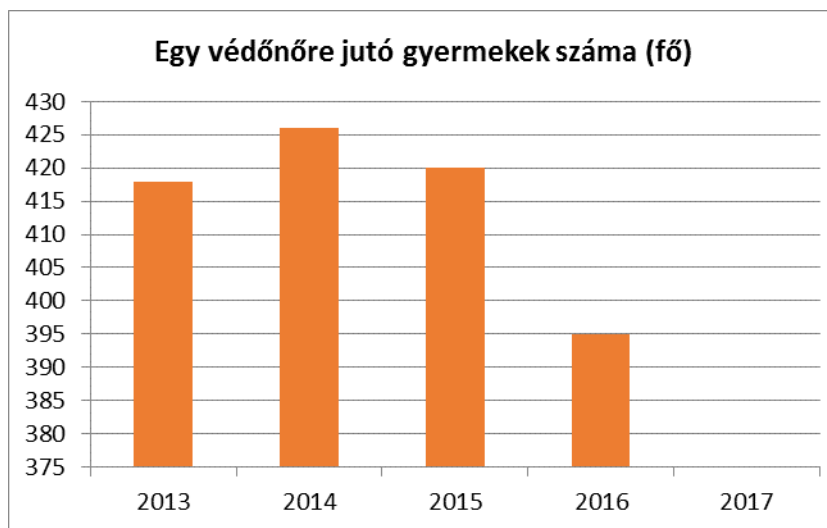
4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	418
2014	1	426
2015	1	420
2016	1	395
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői szolgálatra a településen hangsúlyozottan nagy felelősség hárul. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma meghaladja a 400 főt. Egy védőnői körzet működik 1 álláshellyel, az ellátottak száma a környező településekhez viszonyítottnak jelentős. Az ellátotti létszám, a területi elhelyezkedés, szóródás, továbbá az ellátotti alany miatt is megfeszített munkatempót, s különösképpen intenzívebb odafigyelést követel a feladatot ellátó védőnőtől.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői

Házi gyermekorvosi praxis a településen nincs.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma
2013	0	13665	0	n.a.	n.a.
2014	0	14770	0	n.a.	n.a.
2015	0	15568	0	n.a.	n.a.
2016	0	15048	0	n.a.	n.a.
2017	0	14619	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekek szakorvosi ellátását a Mozgó Szakorvosi Szolgálat (MSZSZ) biztosítja a településen. Havonta 1 alkalommal, minden hónap 2. keddjén a délelőtti órákban biztosított a szakorvosi rendelés a Mezőkövesdi Rendelőintézet által. A szakorvosi rendelésen a megjelenések száma átlagosan 20-25 fő.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok: Nem releváns.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

„Településünkön nem releváns”

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

„Településünkön nem releváns”

d) gyermekjóléti alapellátás (Család- és gyermekjóléti Szolgálat,)

A gyermekjóléti alapellátással összefüggő feladatait az önkormányzat a Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató Gyermekjóléti Szolgálat útján látja el. Az integrált intézmény az alábbi szakmai szolgáltatásokat biztosítja településünkön:

1. Család- és Gyermekjóléti Központ
2. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
3. Közösségi pszichiátriai ellátás
4. Házi segítségnyújtás

Az intézmény a szolgáltatási körbe tartozó feladatait a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.), a végrehajtásukra kiadott kormányrendeletek és ágazati miniszteri rendeletek, valamint a helyi Önkormányzat Képviselő-testületének rendeletei határozzák meg.

Szakmai tevékenység:

Az ügyfélfogadási rend 2017. évben feladatellátás központúan zajlott a járás érintett településén, ügyfélfogadást egyeztetéssel a nyitvatartási időben biztosítottak. A működés a kötelezettség elvére épült, a hatósági intézkedés végrehajtására elsősorban és sok esetben szolgáltató jelleget is vállalt. Az elérhetőség folyamatos, a szolgáltatások ingyenesek.

Az ügyfélfogadás a szolgálatokkal közös helyiségekben zajlott.

Az új feladat megosztás fokozott együttműködés kialakítását követelte meg a szolgálatok és a központok között.

A központ, továbbá a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

Az esetenedzserek végigkísérték az esetkezelésbe bevont szakemberek tevékenységét, együttműködésüket koordinálták. A feladatellátás során a védelembe vett, ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett, családba fogadott és utógondozott gyermekekkel kapcsolatos hatósági ügyekhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatást nyújtotta.

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszeri felelőseinek munkáját koordinálta jelzőrendszeri tanácsadó segítségével.

A központ szolgáltatásainak elemei:

- Információnyújtás, tájékoztatás
- Tanácsadás: mediátori szolgáltatás munkajogi szaktanácsadás.
- Kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét.
- Védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez. A hatósági határozatokkal kötelezettek a gondozási- nevelési tervek alapján lakhelyükön szociális segítségben is részesítették az esetmenedzseri feladatokon túl.
- A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására tesz javaslatot, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítása érdekében. Együttműködik a szolgálattal és az eseti gyámmal a családi pótlék természetbeni formában való nyújtásakor.
- Javaslatot készít a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.
- Javaslatot tesz a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére. Együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását.
- A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez.
- Utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.
- Speciális tevékenységet végez:
 - kapcsolattartási ügyelet, ennek keretében közvetítői eljárás: a eljárás teljes területén meghatározott szakmai renddel,
 - utcai és iskolai szociális munka szükség szerint,
 - jelzőrendszeri készenléti szolgálat.
- Települési jelzőrendszeri koordinátorok munkájának támogatása.
- Szolgálatok szakmai támogatása:
 - esetmegbeszélés tartása: A központok részéről szakmai támogatás nyújtását írta elő a Gyvt. a szolgálatok irányába, a szakmai támogatást havi egy közös esetmegbeszélés keretein belül biztosította a központ Mezőkövesdi székhelyén, valamint törvényi kötelezettségein felül a szolgálatokhoz helybe az érintett településre is kimentek az esetmenedzserek.
 - tájékoztatás szolgáltatásokról,
- Együttműködés társintézményekkel, szervezetekkel.

A Mezőkövesdi Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Központ család és gyermekjóléti szolgálat családsegítője (2 fő) hetente 3 alkalommal tart ügyfélszolgálatot a településen, kedd, csütörtök és pénteki napokon.

e) gyermekvédelem (Gyermekjóléti szolgálat tevékenysége, krízis helyzetben igénybe vehető szolgáltatások,)

A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, és fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások alanyi jogon járnak (óvoda, általános iskola) a gyermekek részére.

Kiemelt helyen kezelendő a községben ez a tevékenység, hiszen problémás, érzékeny területről van szó.

A kezelt problémák típusai szerint általában a következők: anyagi, megélhetési, szülők, család életvitele, gyermeknevelési, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, magatartászavar, teljesítményzavar, elenyésző számban, de előfordul családi konfliktus és szülői elhanyagolás is. Megállapítható, hogy egyre több a családoknál a probléma, ami adódik részben anyagi, megélhetési, részben életviteli, probléma-konfliktuskezelési nehézségekből.

Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak száma

A központ szakmai egység látja el a hatósági ügyekhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatást. A 2016. évtől az esetmenedzserek feladata lett összegyűjteni és elkészíteni a védelembe vételi javaslatot (iratanyagot). A hatósági intézkedésekre tett javaslatokban a védelembe és a nevelésbe vétel valamint az azok fenntartására tett javaslatok is szerepelnek.

A védelembe vételi javaslat megfogalmazása, megtétele az esetmenedzser feladata mind a család- és gyermekjóléti szolgáltatótól beérkező iratanyagok, mind a központnál felmerülő esetekben.

A hatósági intézkedésekre tett javaslatok után a gyámhatóság döntése alapján kezdődik el a gondozási folyamat. A központ a jogerős határozatokkal érintett kiskorúakat gondozza.

Védelembe vett gyermekek száma 2017 évben: Súlyban 45 fő.

A védelembe vétel keretében gondozott gyermekek veszélyeztetettségének oka elsősorban az iskolai igazolatlan hiányzás, valamint magatartási, beilleszkedési zavarok és az ezzel szorosan összefüggő szülői elhanyagolás.

Az iskoláztatási támogatás szüneteltetésére vonatkozó új szabályozás értelmében a gyermekjóléti szolgálat a családdal való együttműködés keretében, az 50 órát meg nem haladó iskolai mulasztás esetén alapellátás eszközeivel nyújt segítséget a család számára a mulasztás okainak feltérképezésében és a problémák megoldásában.

A 16. életévüket betöltött gyermekeknél védelembe vételre csak akkor kerül sor, ha attól jelentős eredmény várható.

Továbbra is jelen vannak a deviáns viselkedésű gyermekek, náluk gyakran a háttérben a szülők elhanyagoló nevelése, agresszivitása, alkoholizáló életmódja áll. Nagyon sok családban alakul ki családi-kapcsolati konfliktus, amelyeknek szemtanúi illetve résztvevői lehetnek a családban élő gyermekek. Ilyenkor elsősorban a szülők között folynak viták, de gyakran a gyermekek válnak másodlagos áldozatokká. A pszichológiai segítségnyújtás ezekben az esetekben jelentős szerepet tölthetne be a központ szolgáltatásai közül az elkövetkező években.

A családi viszályoknak gyakran kiváltó oka az alkoholos befolyásoltság, melynek gyakori következménye az agresszív viselkedés.

További gondot jelent a családok életében, a szülők életvezetési problémája, a gyermekekkel való kevés törődés és a helytelen nevelési attitűdök, kapcsolattartási problémák.

Feladat a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

- a családsegítés biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozó szociális munka (a továbbiakban: utógondozás) biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

A gyermek családból való kiemelése abban az esetben történik, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti.

A család- és gyermekjóléti központ esetmenedzserei sok esetben a családból való kiemelésre is kellett hogy javaslatot tegyenek, ezekben az esetekben ideiglenes hatályú elhelyezésre, családba fogadásra illetve nevelésbe vételre került sor.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek

A család- és gyermekjóléti központ szakmai egység kialakítása lehetőséget teremtett új szolgáltatások bevezetésére és a korábban meglévők fejlesztésére.

Kapcsolattartási ügyelet: A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek válás után is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, a mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet, a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát) és szakemberek segítségét tudja felajánlani a cél érdekében. Munkatársaink a gondoskodó (kapcsolattartó) szülő és a gyermek kapcsolatának kialakításában, rendezésében, fejlődésében segítenek. A szigorú tárgyi feltételeknek való megfelelés miatt jelenleg csak Mezőkövesden biztosított a szolgáltatás.

Készenléti szolgálat: Célja a Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ Család- és Gyermejjóléti Központ és Szolgálat nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával lett megszervezve úgy, hogy a készenléti szolgálatban lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani.

Szerencsére nem nagy hívásszámmal dolgoztunk, ami arra utal, hogy az ellátórendszer ki tudja szűrni a krízishelyzeteket, és már azt megelőzően tud intézkedni, hogy a krízishelyzet kialakulna. 7 bejelentés érkezett az év során.

Tanácsadások: munkajogi szaktanácsadást tud intézményünk biztosítani a tavalyi évtől, havi egy alkalommal. Mediációs szolgáltatás keretében a családtagok közti konfliktusok békés rendezésében segítünk.

Jelzőrendszeri tanácsadás: nem speciális szolgáltatás, de új feladatként jelent meg a működésben. Összefogja a járás településeinek jelzőrendszeri munkáját, a hatékony jelzőrendszeri munkát segíti elő. Elemző munkafolyamat a szolgálatok heti jelentései alapján.

Gyermejjóléti szolgálat 2017. éves működési adatait összegyűjtve a következő probléma típusokban került sor eljárásra:

Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

A Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermejjóléti Központ család és gyermejjóléti szolgálat családsegítője 2017. évben Sályban:

Horváthné Gomány Judit

Ügyfélfogadási idő: kedd 9.00-11.30, csütörtök 9.00-11.30, péntek 9.00-11.30

Ügyfélfogadás helye: Területi Iroda

3425 Sály, Kossuth Lajos utca 44.

Szilágyiné Lassu Mária

Ügyfélfogadási idő: kedd 9.00-11.30, péntek 9.00-11.30

Ügyfélfogadás helye: Területi Iroda

3425 Sály, Kossuth Lajos utca 44.

Forgalmi adatok:

- Sályban 1548 kapcsolatfelvétel történt 347 személy esetében, mely 258 családot érintett. Az elmúlt évhez képest 10 %-os növekedés történt az ellátott családok számában.

1. Gondozási esetekben érintett kiskorúak új együttműködési megállapodás alapján

	Gondozásba vett gyermekek száma a kapcsolatfelvétel módja szerint			
	önkéntes, szülő kezdeményezte	szülővel közösen	gyámhatóság kezdeményezte	jelzőrendszer kezdeményezte
Sály	3	-	9	16

- Sályban 28 gyermekkel kapcsolatos probléma miatt kötöttek új megállapodást.

2. Veszélyeztetett kiskorúak adatai

	lelki bántalmazás	életviteli	családi-kapcsolati konfliktus	tankötelezettség elmulasztása	tartós betegség	egészségi pr. (magatartás)	magatartási probléma
Sály	-	48	-	75	1	2	-

- Az érintett 79 családban 126 veszélyeztetett gyermek él. Ebben az évben 88 esetben került sor hatósági intézkedésre, 46 gyermeket vett védelembe a gyámügyi osztály. Még mindig kimagasló az iskolai igazolatlan mulasztások száma.

3. A szolgálatnál megjelent személyek

Szolgáltatást igénybe vevők száma	megállapodás alapján				egyszeri alkalommal			
	0-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	felőtt	0-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	felőtt
Sály	20	37	32	42	-	-	-	216

- Sályban 258 családdal kerültek kapcsolatba a szolgálat munkatársai, 42 családot gondoztak együttműködési megállapodás alapján, ezek elsősorban életviteli probléma miatt kerültek gondozásba, de igen nagy számban vannak köztük igazolatlan iskolai mulasztás miatt felvett gyermekek is. A felnőttekkel végzett tevékenységek sokrétűek, pl. nyugdíjjal kapcsolatos ügyintézés, szociális juttatások hozzáféréseinek segítése, tartozások kiegyenlítésével kapcsolatos kérelmek benyújtásának segítése.

4. Együttműködési megállapodás alapján a szolgáltatást igénybe vevők gazdasági aktivitása

	foglalkoztatott	nyugdíjas	gyermek, tanuló	egyéb inaktív
Sály	12	3	89	27

- A településen a gondozottak 68 %-a kiskorú, a felnőttek 64%-ának csak a gyermekei után járó ellátásból van jövedelme, és csak 1/3-uk foglalkoztatott.

5. Együttműködési megállapodás alapján a szolgáltatást igénybe vevők legmagasabb iskolai végzettsége

	8 általános iskolától kevesebb	8 általános iskola	szakiskola, szakmunkásképző	felsőfokú végzettség
Sály	97	32	1	1

- Az ellátottak 65 %-a nő, a többi férfi, 89 fő pedig kiskorú. Kimagaslóan nagymértékű az iskolázatlanság, a gyermekek közül sok az életkoránál alacsonyabb évfolyamon folytat tanulmányokat.

6. Együttműködési megállapodás alapján a szolgáltatást igénybe vevő családok összetétele

	egyedül élő	egyedül élő gyermekkel	együtt élő gyermek nélkül	együtt élő 1-2 gyermekkel	együtt élő 3 vagy több gyermekkel
Sály	-	8	1	12	21

- Jellemző, hogy a gondozottak többgyermekes családokban élnek, a szülők nem kötnek házasságot, gyermekeik családi jogállása rendezetlen, okmányaik nincsenek rendben. Ezek az ügyintézés sok esetben nehezítették.

7. Együttműködési megállapodás alapján a szolgáltatást igénybe vevők elsődleges problémájuk szerint

Súly	életviteli		oktatási, nevelési elhanyagolás		gyermeknevelési		magatartás-, teljesítmény-zavar		egészségi probléma		családon belüli bántalmazás	
	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt
Súly	46	10	40	-	-	32	2	-	1	-	-	-

- Kimagasló az általános, ill. középiskolai tanulók igazolatlan hiányzásból adódó személyek száma, a gondozott kiskorúak 45 %-a tartozik ebbe a problémakörbe. Ez 32 családban a szülő(k) gyermeknevelési problémáiból adódik. A felnőttek körében leggyakoribb problémát a rendezetlen családi kapcsolatok, a negatív életvitelük jelenti, mely nagymértékben befolyásolja a szülő(k)vel élő gyermekek magatartását.

8. Szakmai tevékenység az év folyamán

Súly	információ-nyújtás		segítő beszélgetés		tanácsadás		ügyintézés-ben segítség-nyújtás		közvetítés család-és gy.jóléti központhoz		környezet-tanulmány készítése		családlátogatás		esetkonferencia		közvetítés természetbeni ellátáshoz	
	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek	halmozott személyek		
Súly	67	28	57	34	-	-	242	171	27	49	47	131	799	165	2	14	2	1

9. Észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma

Súly	védőnői jelzés		házi orvosi jelzés		gyermekjóléti szolgálattól, központtól		óvoda		átmeneti gondozást biztosítók		iskola		rendőrség		állampolgár		önkormányzat, jegyző		gyámhivatal	
	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt	gyermek	felöltt
Súly	5	-	10	3	51	-	4	-	1	-	133	-	4	-	1	1	-	-	8	-

- Súlyban 305 esetjelzés érkezett, tavaly ez a szám 170 volt. A gyermekek esetében az iskolákból elsősorban igazolatlan mulasztás miatt érkezett jelzés, de érkezett tájékoztatás tanulmányi előmenetelről is. Az óvodából beiratkozás segítésére felkérés, illetve pedagógiai jellemzések érkeztek. A gyámhivatali jelzések az igazolatlan hiányzásokkal kapcsolatos Tájékoztatások voltak.

A rendőrségtől érkezett adatlapok minden esetben a gyermekek cselekménnyel kapcsolatos téves, helytelen nézetekből adódó magatartását jelezték. A védőnővel hetente történt szóbeli kommunikáció, elsősorban a gondozott családokkal kapcsolatban. Többször közösen végeztünk családlátogatást. A házi orvos több gyermek esetében jelezte az indokolatlan igazolások utólagos kérését. A család- és gyermekjóléti központ esetmenedzserei 47 gyermek esetében kértek tájékoztatást a velük végzett családsegítői tevékenységünkről.

10. Prevenációs tevékenység

Októberben történt ruhaosztás, de célzottan családoknak is juttattak ruhaneműt, illetve az óvodásoknak játékokat, ruhákat.

11. Adomány-közvetítés

2017. június hónaptól a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program keretében segélycsomag-értesítéseket kellett az érintettekhez eljuttatni.

Súlyban 76 család részesült segélycsomagban.

A fenti számadatok, esetkezelések tükrözik, hogy egyre több a családoknál a gond, a kezelendő probléma, ami adódik részben anyagi, megélhetési, részben életviteli, probléma-konfliktuskezelési problémákból. Ebből kifolyólag növekszik a gyermekek körében is a lelki problémákkal küzdők száma, mely az esetkezelések tekintetében is egyre nagyobb elvárásokat, kompetenciákat követel.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre:

- Gyermekjóléti intézmény: Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársai a krízis helyzetbe került családok elhelyezésének ügyében eljárnak.
- A családok átmeneti otthona: **Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaház** 3532 Miskolc Maros út 7. (Az alábbi szolgáltatás tudják biztosítani: 12 hónapra biztosítanak szállást (6 hónappal hosszabbítható). Teljes ellátás. Főzési lehetőség (nyersanyagot tudnak adni). Mosási, tisztálkodási lehetőség. Mosószert, tisztítószert, szappant, törölközőt, ruhát, pelenkát, gyógyszert, tápszert tudnak adni. Jogász, pszichológus áll rendelkezésre. Napi 24 órában családgondozó, szakgondozó, és gondozó ad ügyeletet. Az ország egész területéről helyeznek el rászorulókat várólista alapján (várandós nőket is). Jelentkezni írásban, telefonon vagy személyesen lehet, egyéni kérelem alapján, gyermekjóléti szolgálat ajánlásával fogadnak. Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársai a krízis helyzetbe került családok elhelyezésének ügyében eljárnak.
- A gyermekek átmeneti gondozása: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szociális- és Gyermekvédelmi Központ (Miskolc, Károly u. 12. sz. 3532), B.A.Z. Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Központjának különleges Gyermekotthona, Nagybarca, Külterület u. 1. sz.

A gyermekjóléti és családsegítő szolgálaton kívül az önkormányzat az anyaothtonba, vagy gyermekvédelmi központba történő szállításról térítésmentesen gondoskodik és gondoskodik a szükséges esetekben.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés (sportpálya, történelmi tevékenységfejlesztés, sportkoncepció, stb.)

A szabadidős- és szünidős programokhoz való hozzáférés biztosított, ehhez a szükséges feltételeket az önkormányzat az iskolai kézilabda pályán, tornateremben és a sport pályán biztosítani tudja. Az iskolai szabadidős programokon kívül a gyermekjóléti szolgálat több alkalommal szervez évente a szabadidő hasznos eltöltésére programokat, akadályverseny, focikupa, közlekedésbiztonsági napok, aszfaltverseny, kerékpáros ügyességi verseny, kézműves foglalkozások.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Nagy gondot fordít az önkormányzat a gyermekétkeztetésre, mely az önkormányzat napközi otthonos óvoda konyhájáról biztosított. Az elmúlt években nyári szociális gyermekétkeztetés biztosítása is gyakorlat volt.

Problémát jelent a rászoruló gyermekek étkeztetése az iskolai szünetek alatt, a rászoruló **nyári gyermekétkeztetése**.

A gyermekétkeztetést az önkormányzat a saját konyhával, azt óvodában és iskolában biztosítja.

A szegénységben élő, hátrányos helyzetű gyerekek felzárkózásának segítése csak a szülők bevonásával együtt lehet sikeres. A hátrányos helyzetű családok gondozásában, a gyermekeket veszélyeztető helyzetek kialakulásának megelőzésében, megszüntetésében a gyermekjóléti szolgálatoknak kiemelt szerepe van. Az önkormányzat ingyenes tankönyvellátásban évente átlagosan 18-190 gyermeket részesített.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Nem releváns.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül:

1-2. osztályban bevezetett egész napos oktatás. Az un. iskola-otthonos oktatás a 2010/2011-es tanévben indult, elsőként az első osztályban, majd 2012/2013. tanévtől 1-2. osztályban, 51 fővel. Az iskola-otthonos oktatással a tanulók jobb eredményeket képesek produkálni, az otthonukból hozott hátrányokat hamarabb sikerül leküzdeni. A gyermekek felügyelete egész nap megoldott, s a másnapra való felkészülés biztosított.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, 2003. évi CXXV. törvény szerint:

27. § (1) Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy

b) amelynek megszervezéséhez az állam

ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy

bb) közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás).

(2) Az egyenlő bánásmód követelményét az (1) bekezdésben meghatározott oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen

a) az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,

b) az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,

c) a teljesítmények értékelése,

d) az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,

e) az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,

f) a kollégiumi elhelyezés és ellátás,

g) az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,

h) a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint

i) az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapelvei céljai között szerepel olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel. Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

A köznevelés közszolgálat, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg, és amelynek általános kereteit és garanciáit az állam biztosítja. A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozzák meg. A köznevelés egyetemlegesen szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat.

A nevelési-oktatási intézmények pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.

Az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, illetve a szakképzésről szóló törvényben meghatározott feltételek szerinti második szakképesítés megszerzését biztosító első szakmai vizsga befejezéséig a magyar állam közszolgálati feladata.

Az állami, települési önkormányzati fenntartású intézményekben, továbbá az állami feladatellátásban részt vevő más fenntartású intézményben az óvodai nevelés, az óvodai nevelést és az iskolai nevelés-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele, valamint a kollégiumi ellátás az ingyenes oktatásban részt vevő, e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő gyermekek, tanulók számára térítésmentes.

A következő táblázat az óvodai ellátottságot mutatja be. 2008. évtől az óvodai nevelés-oktatás feladatait az önkormányzat társulás útján látja el. 2013. június 30. napjától a Mezőkeresztesi Intézményfenntartó Társulásból kilépett az önkormányzat, s az óvodai-nevelési feladatokat július 1-étől kezdődően önállóan látja el. Az óvodai nyitva tartás rendje: 7.00 – 17.00 óráig. A személyi feltételek biztosítottak. Ezen túlmenően az alapvető tárgyi feltételek is. Azonban szükségszerű az épület felújítása, korszerűsítése, tárgyi feltételek javítása.

A településen működő óvodai nevelés adatai:

A településen 4 csoportos óvoda működik 100 férőhellyel.

A 3-6 éves korú településen élő gyermekek száma 96 fő, a helyi óvodába beíratott gyermekek száma 64 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 98 %-os.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyomon követése már 3 éves kortól szükséges, ezeknek a gyermekeknek a korai óvodáztatása alapfeltétele az oktatási esélyegyenlőségek biztosításához.

Az óvodai nevelésben 6 fő óvodapedagógus végzi a munkát 3 fő dajkával és 1 fő pedagógiai asszisztenssel.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	100	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07.00 - 17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai ellátás színvonalának javítása érdekében az önkormányzat a 2015. évi óvodai kapacitásbővítést célzó beruházások támogatása pályázat eredményeként fejlesztést hajtott végre. 2016. évben. A projekt eredményeként nőtt az óvodai intézmény hasznos alapterülete, az összes hasznos alapterület 149,25 m²-el ebből a csoportszobák hasznos alapterülete 109,95 m²-el növekedett. A beruházás befejezését követően a felvehető maximális gyermeklétszám 100 fő.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben
2013	114	3	75	1	70	n.a.
2014	115	3	75	1	65	n.a.
2015	117	3	75	1	69	n.a.
2016	104	3	75	1	64	n.a.
2017	116	3	100	1	64	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A sályi általános iskolában az oktatás 2 épületben történik, egy régi kastélyépület, melyben 3 tanterem található, továbbá egy 1985-ben épület könnyű szerkezetes épületben, melyben 6 tanterem található.

Az épületek tetőszerkezete az elmúlt években nyert felújítást, önkormányzati saját forrásból. Azonban az épületek energetikai korszerűsítése is szükséges, a nyílászárók elavultak, csakúgy, mint a gépészeti elemek. Az oktatás személyi feltételei biztosítottak, azonban az épületek felújítása sürgető, melyet az önkormányzat önerőből nem tudott megvalósítani.

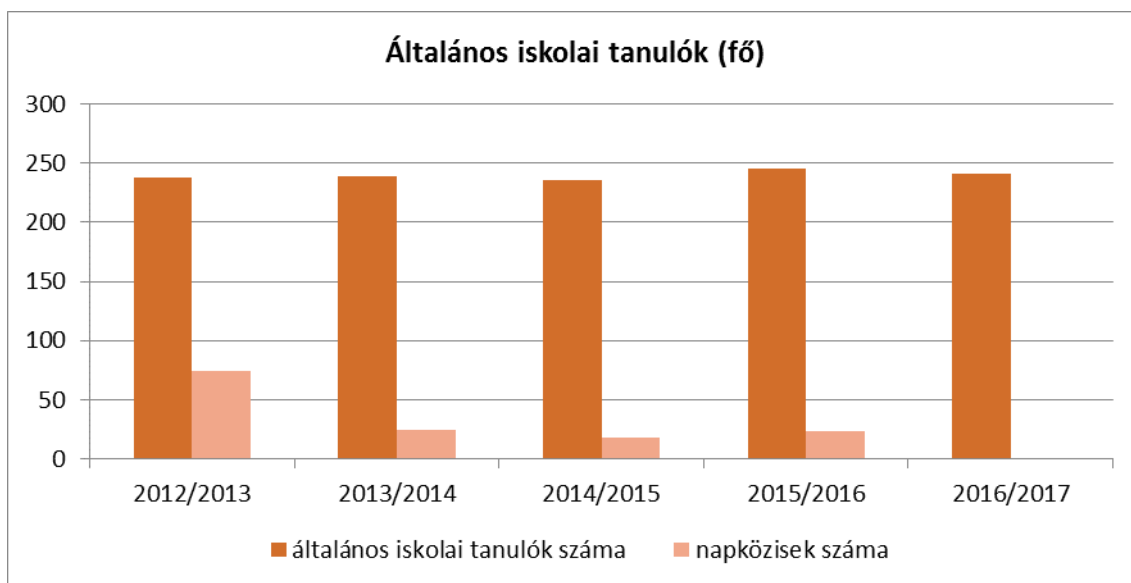
Az iskolai épületek kihasználtsága nem 100 %-os, a 200 férőhelyes általános iskolában:

- 2013/14-es tanévben 164 fő tanuló volt, melyből 1-4. évfolyam: 95, 5-8. évfolyam: 69 fő,
- 2014/15-ös tanévben 172 fő tanuló volt, melyből 1-4. évfolyam: 95 fő, 5-8. évfolyam: 77 fő,
- 2015/16-os tanévben 179 fő tanuló volt, melyből 1-4. évfolyam: 95 fő, 5-8. évfolyam: 84 fő,
- 2016/17-es tanévben 177 fő tanuló volt, melyből 1-4. évfolyam: 85 fő, 5-8. évfolyam: 92 fő,
- 2017/18-os tanévben 170 fő tanuló volt, melyből 1-4. évfolyam: 89 fő, 5-8. évfolyam: 81 fő.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	132	106	238	74	31,1%
2013/2014	132	107	239	25	10,5%
2014/2015	120	116	236	18	7,6%
2015/2016	128	117	245	23	9,4%
2016/2017	114	127	241	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A sályi állandó lakóhelyű általános iskolás korú gyermekek közül évente egyre nagyobb létszámban bükkábrányi, mezőnyárádi általános iskolában folytatják tanulmányaikat. A tanulói létszám évről-évre jelentősen csökken.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	8	16	2
2013/2014	8	16	2
2014/2015	8	17	2
2015/2016	8	18	2
2016/2017	8	16	2

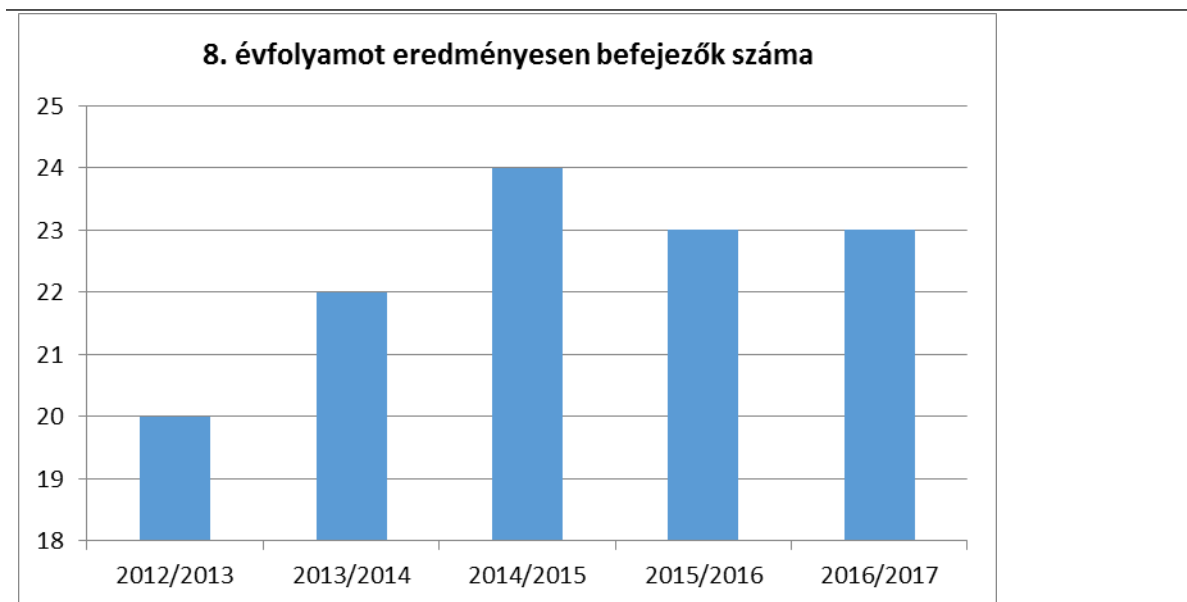
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolai feladat-ellátási helyek száma változatlan.

4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2012/2013	20
2013/2014	22
2014/2015	24
2015/2016	23
2016/2017	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 8. évfolyamot eredményesen befejezők számánál az utóbbi 2 évben stagnálás tapasztalható, a tanulói létszám csökkenéséből eredően azonban az elkövetkező években szintén csökkenés várható.

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	217
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	0
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	46
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	168
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	165

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Településünkön van fogyatékkal élő gyermek, de szükség lenne speciális foglalkozásra, esetleg több település összefogásával.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs
Nem releváns.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések bemutatása

A szemléletformálás érdekében szükséges a pedagógusok, intézményvezetők gyakorlatorientált továbbképzése az integrált neveléssel, oktatással kapcsolatban.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Iskolaotthonos oktatás bevezetése az 1-2. évfolyamon 51 fővel. Felzárkóztató program magyar- és matematika tantárgyakról: 2008/2009-es tanévben: 142 fő, 2009/2010-es tanévben: 159 fő, 2011/2012-es tanévben: 160 fő, 2012/2013-as tanévben 99 fő részére matematika- és magyarnyelv- és irodalom tantárgyakból. Alapfokú művészetoktatás keretében zeneiskolai képzés. Az érdeklődés az alapfokú művészetoktatás területén nagy, általában 40 fő gyermek veszi igénybe ezt a lehetőséget.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj, mely az esélyteremtés érdekében a szociálisan hátrányos helyzetű, rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat ösztönzi jobb tanulmányi eredmény elérésére.

Ingyenes intézményi étkezés és tankönyvellátás

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az oktatási-nevelési feladatok ellátásához már évek óta szükségszerű lenne az oktatási épületek felújítása, korszerűsítése, melyet ezidáig pályázati pénzeszközök hiányában nem lehetett megvalósítani. Többször került benyújtásra pályázat az általános iskola tekintetében is, de forráshiány miatt a pályázatok 2017. évig elutasításra kerültek. Az önkormányzat önerőből a fejlesztést nem tudta megvalósítani. Kihhasználva a lehetőségeket pályázati források igénybevételeként függvényében az épületek energetikai, s egyéb korszerűsítési felújítási munkáit fogjuk elvégezni fizikai akadálymentesítéssel. Elyert pályázati projekt: TOP-3.2.1-15, önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése. Elyert támogatás: 42.057.150 Ft. Hátránykompenzáló program az EFOP-3.3.1-15 TANODA program, EFOP-1.3.5-15 Társadalmi szerepvállalás, helyi hagyományok ápolását célzó rendezvények. EFOP 3.1.8.-16 Testvériskola, közös sport, programok, kirándulás táborozás. EFOP-3.9.2-16 Iskolai és óvodai programok, humán dolgozók képzése, ösztöndíjprogramok. EFOP-3.3.2-16 Kulturális intézmények programjai gyermekeknek.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
hátránykompenzáló programok hiánya	Hátrányos helyzetű tanulók támogatása, humánkapacitások fejlesztése
Oktatás-nevelés technikai feltételeinek javítása	Pályázati pénzeszköz kihasználásával az épületek felújítása, energetikai korszerűsítése
szabadidős programok hiánya	Humán kapacitások fejlesztése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvénye XV. cikke rögzíti, hogy:

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az Európai Közösségek Tanácsa a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 79/7/EGK irányelvet elfogadta. Ezen irányelv célja a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósítása (a továbbiakban: „az egyenlő bánásmód elve”) a szociális biztonság és a 3. cikk szerinti szociális védelem egyéb elemeinek tekintetében. A 4. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy semmilyen nemi megkülönböztetés nem állhat fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten, különös tekintettel a családi állapotra és a családi jogállásra történő hivatkozással a következő területeken: - a rendszerek hatálya és a rendszerekhez való hozzáférhetőség feltételei tekintetében, a járulékfizetési kötelezettség és a járulék számításának tekintetében, a juttatások kiszámítása tekintetében, ideértve a házastársnak és eltartottnak járó pótlékokkal, valamint a juttatásokra való jogosultság tartamára és fenntartására vonatkozó feltételeket. A (2) bekezdésben foglaltak szerint pedig az egyenlő bánásmód elve nem sérti a nők anyasági védelmére vonatkozó rendelkezéseket.

Az európai Közösségek Tanácsa 1986. július 24-ei irányelve, 86/378/EGK szintén rendelkezik a férfiak és a nők közti egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról. Ezen irányelv célja, hogy a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben megvalósítsa a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvét – a továbbiakban „egyenlő bánásmód elve”.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, (ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény 66. § és 70. § és a Munka Törvénykönyv 5. §) de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők esélyegyenlősége a demokrácia két fontos tartalmi elemét érinti: az igazságosság elvét és a hatékonyság igényét. A nők alulreprezentáltak a döntéshozatali folyamatokban. A jelentős bérkülönbségek is hasonlóképp jellemzőek az országos átlaggal egyenes arányban.

Az utóbbi évek során kis mértékű pozitív változás e térségekben is tapasztalható a nők jogaival kapcsolatban.

Esélyegyenlőségi problémák, amelyekkel a nők találkozhatnak:

- az egyenlőtlen családi feladatmegosztás
- a 45 év felettek esetében a változó képzettségi követelményeknek való megfelelés,
- a pályakezdők szakmai tapasztalatának hiánya,
- a munkahelyről a hosszabb idejű távolmaradás (gyermekvállalás, szakmai ismeretek frissítése),
- a jövedelmek, a munkahelyi előmenetel lehetőségének egyenlőtlensége,
- szolgáltatási hiányosságok (bölcsőde, óvoda)

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők foglalkoztatási szintje Magyarországon jelentős mértékben elmarad az Unió átlagától. Míg az Unió átlaga a nők foglalkoztatási arányát tekintve átlaga 58,2 %, addig Magyarországon ugyanez az érték csak 50,6% volt. Az Unió 20 tagországában 2010-re elérték azt a célkitűzést, hogy a nők foglalkoztatási szintje elérje a 60%-ot, Magyarország jelentős mértékben elmaradt ettől a célkitűzéstől. Magyarországon 2011-ben a nők 15-64 éves népességen belüli aránya 51%-os, míg a foglalkoztatottakon belüli arányuk mindössze 46%-ot tesz ki. Az aktív korú inaktívak körében a nők aránya 59%-os, vagyis jelentősen meghaladja a férfiak reprezentáltságát. Míg a 15-64 éves népesség körében a férfiak foglalkoztatási rátája 60,4% volt, addig a nőké csak 50,6%.

A nők elhelyezkedési esélyei alacsonyabbak, főként a kisgyermekes szülők körében. A GYES-ről, GYED-ről való visszatérés pedig nem mindig biztosított a munka világába.

A válságból való kilábalás során tovább romlik a nők foglalkoztatottsága. A szigorúbb költségvetési politikák, a kiadáscsökkentés a közszférában, a közszolgáltatások drágulása elsősorban a nőket sújtja, ahogy a szociális ellátások feltételeinek szigorítása is.

A gyűjtött információkból is jól leolvasható, hogy 2013. évtől folyamatosan a munkavállalási korúak körében a foglalkoztatottak aránya a nőknél alacsonyabb, ez a különbség 2016. évben a legdrasztikusabb.

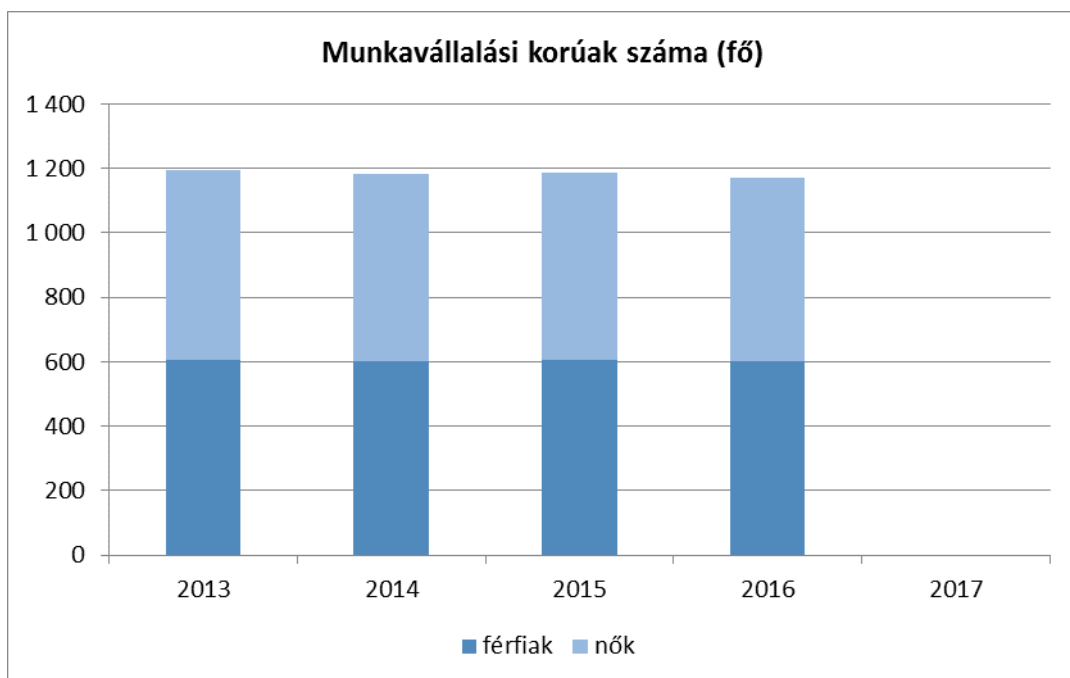
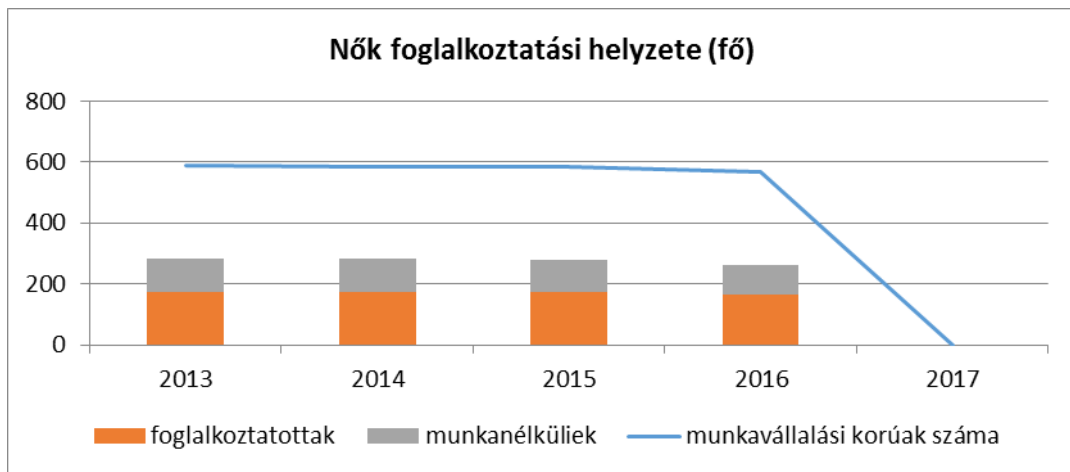
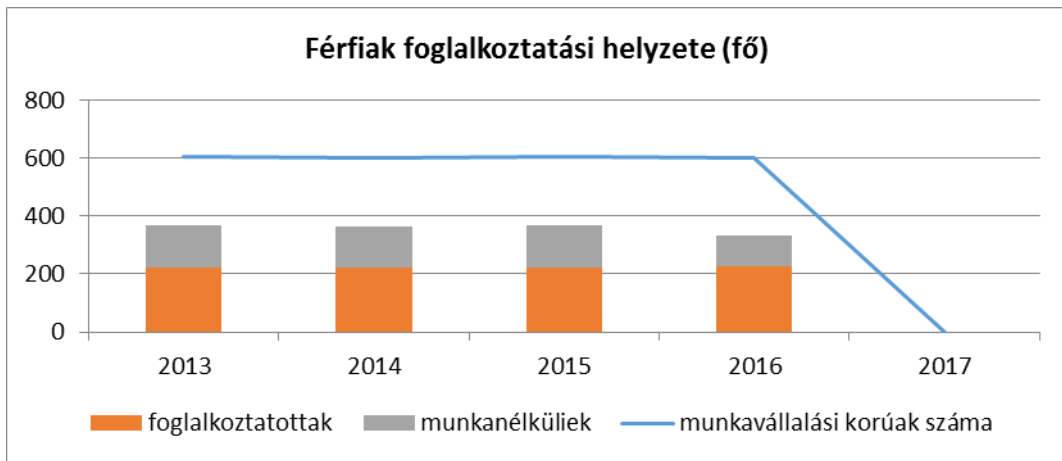
Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

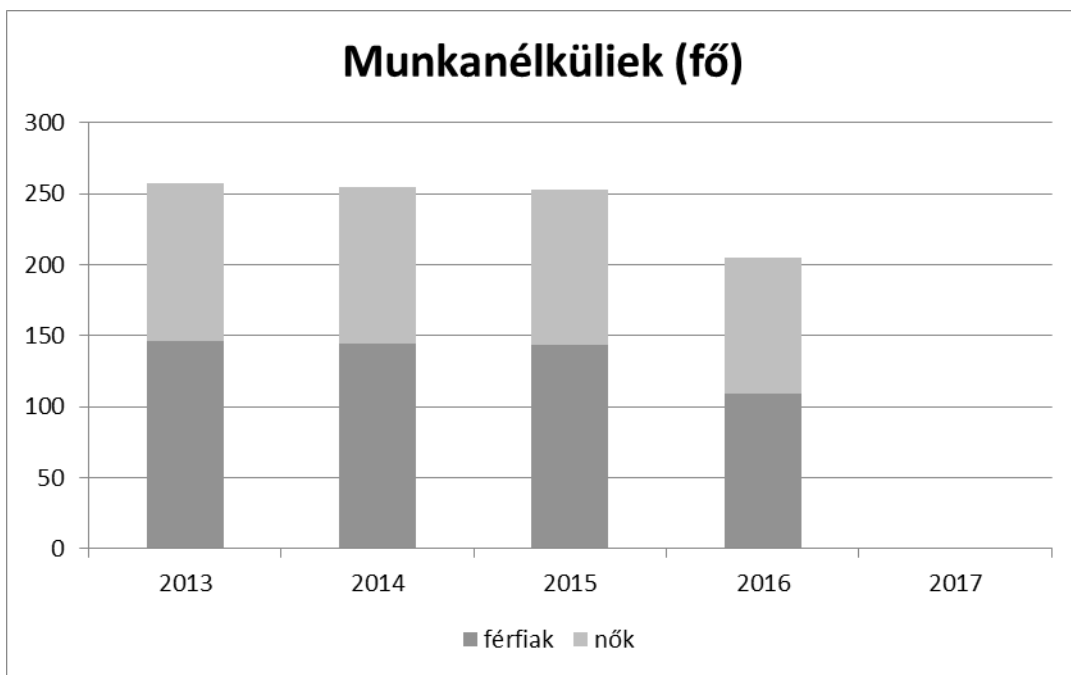
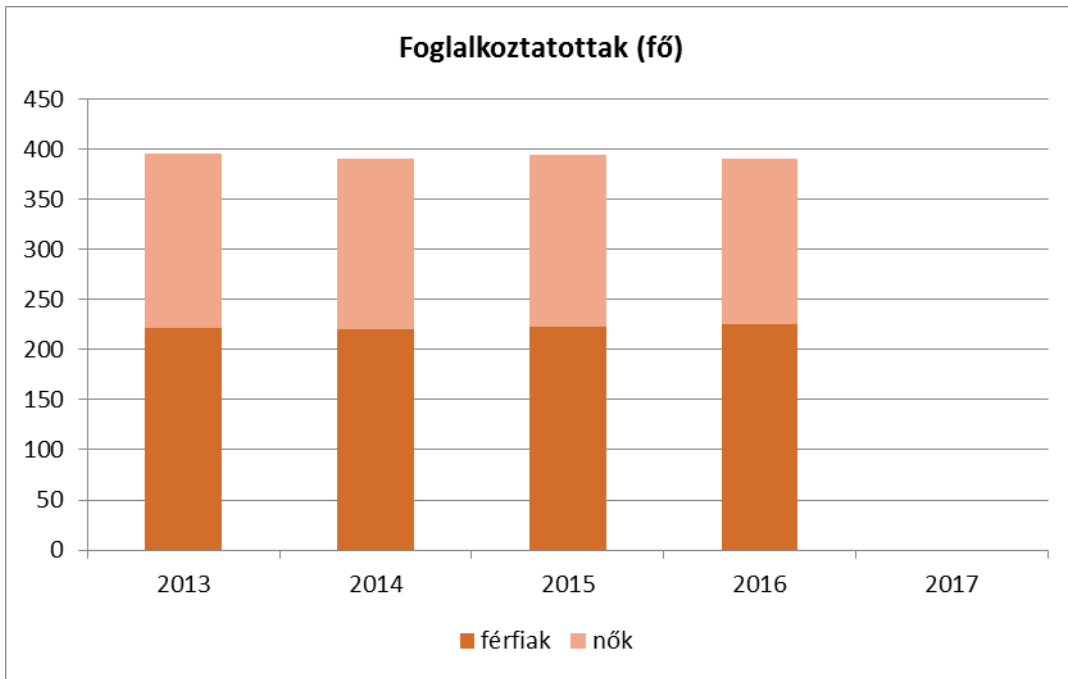
E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2013	607	587	222	173	146	112
2014	600	584	220	171	145	110
2015	604	583	223	171	143	110
2016	600	569	225	165	109	96
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Munkaügyi Központ által szervezett képzési programokban lehetőség szerint részt vesznek, a keretszámok behatároltak, így nem minden esetben biztosított a részvételük. A beiskolázott nők általában jó eséllyel tudnak elhelyezkedni adott szakképesítés megszerzése esetén. Az önkormányzat is foglalkoztat átképzett nőt, aki szociális gondozó, ápoló szakképesítéssel rendelkezik a Munkaügyi Központ által biztosított képzés elvégzése útján. Jelenleg is folynak képzések, e képzések tekintetében nagy előrelépés lenne, ha a keretszámokat tudnák növelni, valamint minél több gyermeket nevelő, illetőleg gyermekét, gyermekeit egyedül nevelő nő tudná a szükséges átképzési lehetősége igénybe venni, hogy a munkaerő-piacon érvényesülni tudjon.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyei rendkívül rosszak, szinte lehetetlen a munkavállalás. Sály település mind országos, mind pedig kistérségi viszonylatban kedvezőtlen képzettségi, foglalkoztatási és jövedelmi mutatókkal rendelkezik. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők szegénységi kockázata lényegesen magasabb az átlagnál, körükben a tartós és passzív munkanélküliség is gyakori, sok esetben nem látnak reményt a munkára, ezért egy idő után már nem is keresnek, amely egyre jobban megnehezíti az elhelyezkedési lehetőségeiket.

A roma nők körében ez a hátrány még inkább felerősödik, mely leginkább az alacsony iskolai végzettségre vezethető vissza.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk. A munkahelyi lehetőségek egyenlőtlen volta nemcsak a jövedelmek terén, hanem a munkahelyi előmenetel kapcsán is jelentkezhet.

A nők körében a kisgyermeket nevelők elhelyezkedési esélyei szintén rosszabbak. A munkaszerződéssel GYES-re távozó nők esetében pedig kevés az esély az újbóli munkavállalásra.

A munkavállalási korú lakosság körében a férfi foglalkoztatottak száma magasabb, a munkanélküliség terén pedig a gyűjtött adatok szerint kevesebb számban jelennek meg a nők, de ez azzal magyarázható, hogy jelentős részük gyermeket nevel, gyermekgondozási ellátásban részesül.

Konkrét esetszámokkal a hátrányos megkülönböztetés területén nem tudunk szolgálni.

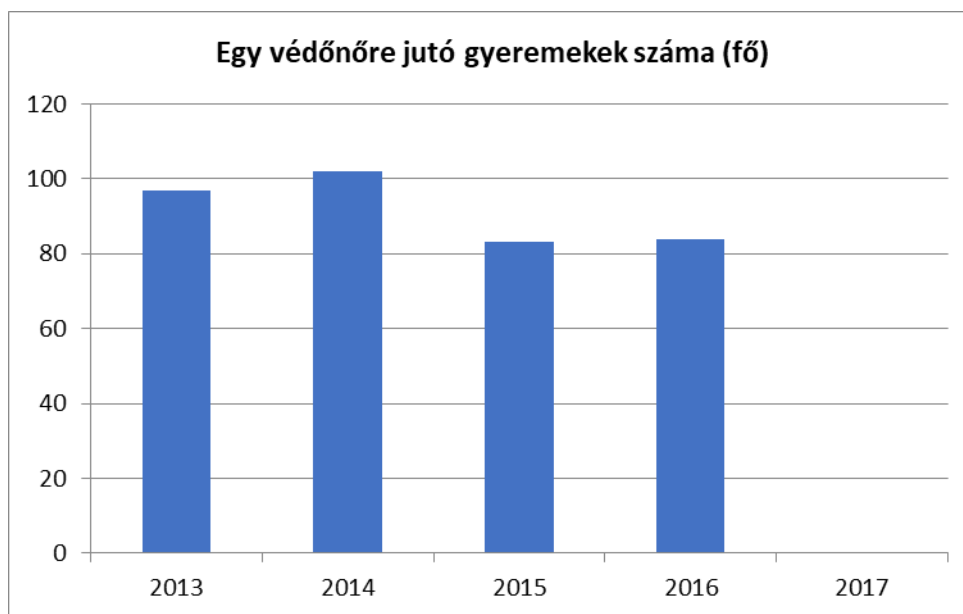
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A településen egy védőnői körzet van, a környező településekhez viszonyítva évente a születések száma jóval magasabb, és az átlagos gyermekszám is magasabb, mint a közeli településeken. A 0-3 évesek száma 2014. évben volt a legmagasabb, mely 2015. évben drasztikusan visszaesett 19 fővel, ez az elvándorlásoknak tudható be. Azóta stagnálás következett be.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	97	97
2014	1	102	102
2015	1	83	83
2016	1	84	84
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők legtöbbször a családon belüli erőszak áldozatai.

A nőkkel szembeni családon belüli erőszak az emberi méltósággal szembeni súlyos támadás, amely megakadályozza, hogy a nők élhessenek az Emberi Jogok Európai Egyezményében, valamint az Európa Tanács és az Egyesült Nemzetek Szervezetének idevágó nemzetközi jogintézményeiben megjelenített alapvető jogaikkal. Ezeket a jogsértéseket csendben, gyakran általános közönytől övezve követik el az európai otthonokban. Függetlenül attól, hogy nemzeti, regionális vagy helyi szinten választott képviselők vagy egyszerű állampolgárok vagyunk-e, a probléma mindannyiunkat érint. Egyéni és kollektív felelősségünk, hogy megtörjük a csendet és fellépünk az Európa Tanács által védelt értékek képviselőjében.

A nőkkel szemben családon belül elkövetett erőszak forrása az, hogy a nők férfiakénál alacsonyabb társadalmi pozíciója a nők és lányok súlyos megkülönböztetéséhez vezet a családokban és nagyobb közösségekben. Olyan fokozódó problémáról van szó, amely az Európa Tanács összes tagállamát érinti. És bár a rendelkezésre álló statisztikai adatok csak a családon belüli erőszak bizonyított eseteit tükrözik, a számok aggodalomra adnak okot, és bizonyítják, hogy a nők elleni családon belüli erőszak, legyen az testi, szexuális, lelki, vagy gazdasági függőségből származó, a földrajzi, életkori vagy etnikai háttértől függetlenül mindenféle családi kapcsolatban és társadalmi környezetben előfordul." - részlet René van der Linden, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Elnökének beszédéből.

Nőket érő erőszak, családon belüli erőszak előfordulása a hivatalos információktól eltérő, annál gyakoribb, ugyanis a nők már csak végső esetben kérnek segítséget és jeleznek. A fizikai értelemben vett erőszakos cselekményeknek talán egy életen végig kísérő lelki trauma a következménye.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A településhez legközelebb eső anyaotthon, kismamaház: Lórántffy Zsuzsanna Református Kismamaház Miskolc.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A települést tekintve elmondható, hogy a nők szerepe a közéletben jelentős, nő a polgármester a rendszerváltás óta (1990-től). Nő vezeti évek óta az iskolai intézményt, továbbá a táblázatból is kitűnik, hogy a képviselő-testület összetételében is mindig meghatározó számú volt a női közszereplő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bíztatja, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevéssé ismer el aktív munkavégzésként. Sok nő számára ez elfogadható, a társadalmi tradíciónak megfelelő. Magyarországon is egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepfelosztások megoszthatóak.

A probléma forrása az alacsony iskolai végzettség, melyből eredően az elhelyezkedési esélyek nagyon rosszak, megoldás a képzések szervezése, támogatása. Probléma a nők célcsoportjában a településen, hogy a 3 évesnél fiatalabb gyermeket nevelő édesanyák bölcsődei intézmény hiányában kiszorulnak a munkaerőpiacról. Továbbá, hogy a gyermeküket gondozó kismamák részére helyben nem elérhető szabadidős programok, hiányzik a közösségi életben való szereplésük. A bérkülönbségek is jelen vannak. Azonban jelen van továbbá a célcsoportban a családon belüli erőszak, - melynek a nők legtöbb esetben az elszenvetői, áldozatai- hivatalosan feljegyzett, s nyilvántartott adatok szerint nem jellemzően, azonban valószínűsíthető, hogy ennél jóval nagyobb mértékű az előfordulásuk

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
3 évesnél fiatalabb gyermekek napközbeni ellátása	Bölcsődei intézmény létesítése
Bérkülönbségek	Bérkompenzáció
Családon belüli erőszak	Jelzőrendszer megerősítése, Anyaotthonok
Alulképzettség	Képzések szervezése, munkaerő-piaci esélyek növelése
Kisgyermekes anyák szabadidős tevékenysége	Programok szervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

A demográfiai öregedés jelensége új kihívásokat jelent egy társadalomban. Ezek a kihívások optimális esetben új társadalompolitikai célokat is indukálnak. Az utóbbi években az uniós és a nemzeti politikákban is erőteljes hangsúllyal jelenik meg az az átfogó célkitűzés, hogy a megnövekedett élettartam együtt járjon a korábban megszerzett jóléti szint, a társadalmi részvétel, a biztonság fenntartásával, a munkaerőpiacon maradáslehetőségével, és az egészség minél hosszabb ideig tartó megőrzésével.

Az idősödő korosztályok háztartásszerkezetét meghatározza az a tény, hogy legtöbbjük esetében a gyermekeik már kiröpültek a családi fészekből, önálló családalapításba kezdtek. Sok esetben már az unokák családalapítása is megkezdődött. Ennek következtében háztartásaikban döntő többségében egyedül vagy párjukkal ketten élnek.

Az utóbbi évtizedekben kevésbé jellemző, hogy több generáció él együtt. A kutatások azt bizonyítják, hogy a többgenerációs együttélési formák az esetek többségében kényszeren alapulnak. Az anyagi lehetőségek hiánya, illetve a házasságok és családok felbomlása játszik döntő szerepet abban, hogy a fiatalabb generációk még együtt élnek az idősebbekkel, vagy a fiatalok visszaköltöznek a szüleikhez.

Különösen hangsúlyozni kell:

A nyugdíjrendszerek fenntarthatósága és a nyugdíjkiadások alakulása;

Az idősök anyagi jóléte: a nyugdíjak színvonala, a szegénység kiterjedtsége és mélysége az idősök körében;

Az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvétele, a nyugdíjba vonulás időzítése,

Egészségi állapot felmérése, szintentartása és javítása, hosszabb átlagéletkor elérése.

Biztonságos életkörülmények megteremtése.

Az aktív öregedés programjának kulcseleme, hogy a társadalmak képesek legyenek biztosítani idősebb tagjaik anyagi jólétét, biztonságát. Ez csak részben a társadalombiztosításon alapuló nyugdíjrendszerek feladata, hiszen a társadalmakban, különböző arányban vannak olyanok, akik nem szereztek nyugdíjjogosultságot, és olyanok

is, akik minimális szolgálati idővel a hátuk mögött csak rendkívül alacsony szintű nyugellátásra jogosultak. Ez különösen az idősebb nők problémájaként jelenik meg, akik közül számosan aktív éveiket háztartásbeliként, vagy férjeik mellett segítő családtagként élve, idősebb korokra nem rendelkeznek annyi szolgálati idővel, ami a megfelelő színvonalú ellátásokra jogosítaná őket. Ez különösen akkor jelent problémát, ha ezek az emberek egyedül maradnak, és csak azokra az ellátásokra számíthatnak, amelyeket hozzátartozóik révén kapnak (pl. özvegyi nyugdíj), vagy amit a szociális ellátórendszer nem társadalombiztosítási alapú szegmense juttat számukra. Az idősök jövedelmi helyzetének vizsgálatára többféle mérési eszköz is rendelkezésre áll, noha mindegyiknek vannak hátrányos tulajdonságai. Az egyik lehetséges közelítést adja az ún. aggregált helyettesítési arány, amely a 65–74 éves nyugdíjasok nyugdíjának színvonalát az 50–59 év közöttiek keresetéhez viszonyítja. A mutató hiányossága, hogy a 74 év felettiek nyugdíjainak alakulásáról nem mond semmit, miközben tudjuk, hogy a szegénységi kockázat éppen a legidősebbek körében a legmagasabb.

A településen a fiatal családok egyre jelentősebb mértékű elvándorlása miatt az idősök száma növekszik. Nagyon sok egyedülálló idős van, akire fokozott mértékben oda kell figyelni.

Idősök nappali ellátása: Az önkormányzat számára nem volt kötelező feladat, azonban évek óta biztosított volt az Idősök Nappali ellátása, 20 fő engedélyezett létszámmal.

Szociális étkeztetés: az önkormányzat szintén 20 fő részére kihordásos formában biztosít szociális étkeztetést, napi egyszeri meleg ebéd formájában. A szociális étkeztetésre évről-évre nagyobb számú igény van.

Probléma az elmagányosodás, az elégtelen egészségi állapot. Az egyedülálló idősök gyakran áldozattá válnak, a legtöbb esetben ők a bűncselekmények elszenvedői. Ezen a területen lépéseket kell tenni, biztonságérzetüket növelni, a biztonságos, nyugodt időskor életkörülményeit garantálni.

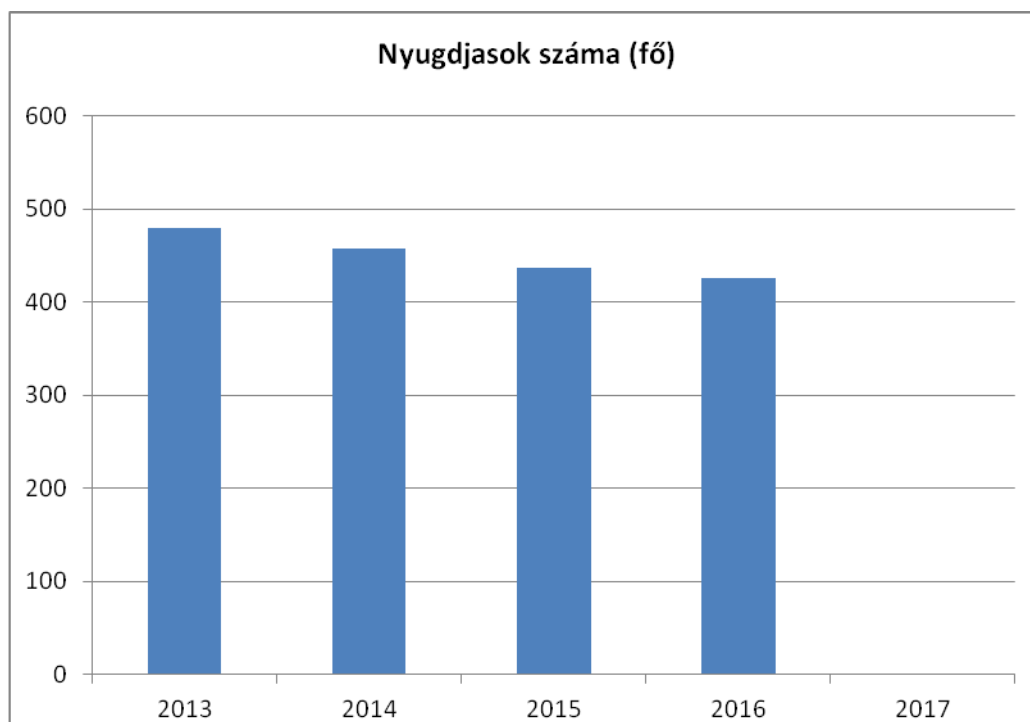
A jobb egészségi állapot elérése érdekében jobban kell tájékoztatni az időseket a szűrőprogramok fontosságáról, egyes szakorvosi ellátások igénybevételéről.

A következő táblázatban a településen élő nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők nemek szerinti megoszlását mutatjuk be:

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2013	188	292	480
2014	174	284	458
2015	160	277	437
2016	149	277	426
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakossághoz viszonyítottan jelentős arányú (24 %) a nyugdíjas. A nyugdíjasok nemenkénti megoszlása tükrözi azt, hogy a nők átlagos élettartama lényegesen magasabb a férfiakénál.

Tavaly kissé nőtt, az előző évi 75,7 évről 75,9 évre emelkedett a születéskor várható élettartam Magyarországon, de még így sem sikerült elérni a 2014-es szintet, ami 76 év volt, írta a Világgazdaság a Központi Statisztikai Hivataltól (KSH) kapott adatok alapján. A lap megjegyzi, hogy az EU-átlag a legfrissebb rendelkezésre álló adatok alapján 80,6 év volt 2015-ben.

Magyarországon a nők jóval hosszabb életre számíthatnak, mint a férfiak: körükben 2016. évben 79,2 év volt a várható élettartam, míg a férfiaknál csak 72,4 év.

A születéskor várható élettartam lassú növekedésével és a tartósan alacsony születésszámmal az is együtt jár, hogy nő az átlagéletkor: idén a nők átlagéletkora már 44,4 év, a férfiaké 40,2, és öt év alatt mindkét nemnél egy évet emelkedett ez a szám.

A cikk kitér arra, hogy a nyugdíjrendszerek fenntarthatósága szempontjából fontos indikátorok egyre rosszabb számokat mutatnak: 2017. évre a KSH legfrissebb adatai szerint Magyarországon a népesség eltartottsági rátája megközelítette az 50 százalékot, ami csúcstot jelent. Az öregedési index, amely a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja, 2017. évre 128,8-re emelkedett.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete (jövedelmükkel kapcsolatosan)

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősebb, nyugdíjas korosztályból helyi ismereteink, információink alapján kevés számban vállaltak munkát. A munkáltatók szívesen alkalmazták a nyugdíjasokat, hátrányos megkülönböztetésként említhető, hogy a nyugdíjas foglalkoztatott kevesebb bérért is vállalta a munkát. A munkáltatók ezen kívül azért is szívesebben fogadták a nyugdíjasokat, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesülőket, mivel kevesebb járulék befizetésére kötelezettek. Van olyan munkáltató, aki kifejezetten megváltozott munkaképességű munkavállalót keres, mivel támogatható programban alkalmazhatja őket.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen) kulturális, szórakozási lehetőségek, idősek klubja szolgáltatásai.

A településen a közintézményekben, illetve egyéb programokban nyugdíjasok foglalkoztatására lehetőség nincs.

Kulturális, szórakozási lehetőségekre az idősek klubja, községi könyvtár és az önkormányzat által szervezett kulturális programok (Idősek Napja, Karácsonyi Köszöntő, Sályi Napok, irodalmi- történelmi megemlékezések) által jutnak hozzá az idősek.

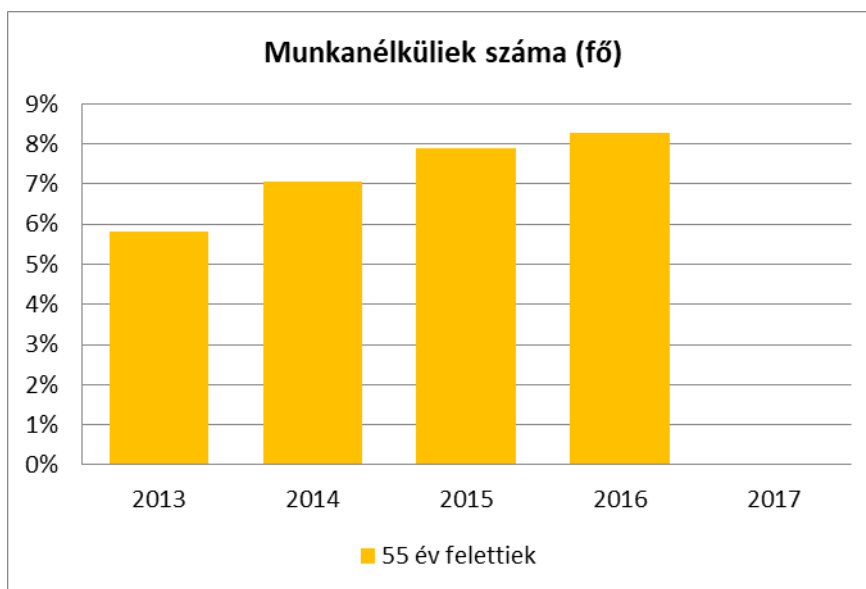
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

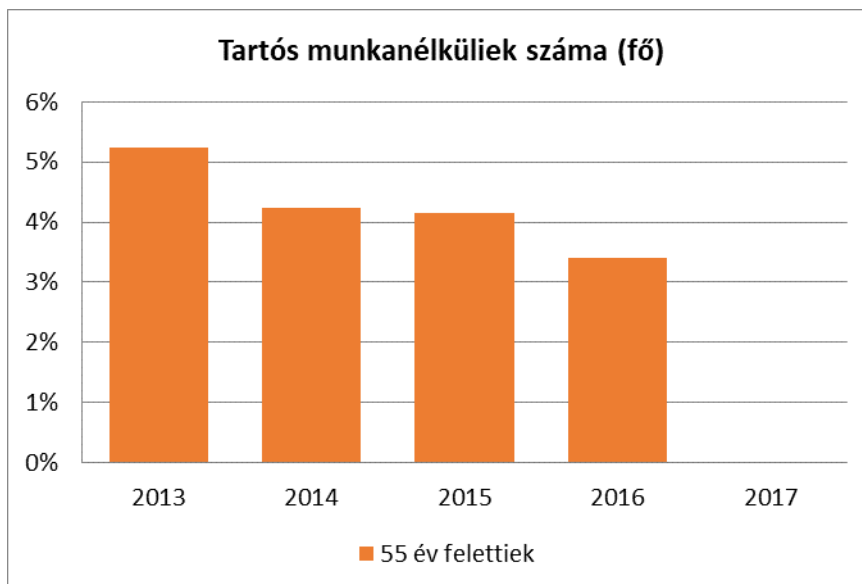
A még nyugdíjban nem részesülő idősebb korosztály elhelyezkedése komoly probléma, szinte lehetetlen akár férfi, akár nő tekintetében. A munkáltatók a nyugdíj előtt álló személyeket nem alkalmazzák. Számukra átképzési lehetőségek sem biztosítottak.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	258	15	6%	172	9	5%
2014	255	18	7%	165	7	4%
2015	253	20	8%	169	7	4%
2016	205	17	8%	147	5	3%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés Kulturális, szórakozási, képzési lehetőségek.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése:

Az idősök egészségügyi ellátása megoldott a településen a házi orvosi szolgálat útján. A házi gondozó szolgálat közben jár és segítséget nyújt gyógyszerek felírásához, gyógyszerterápiából való kiváltásához az idősök részére történő eljuttatásával. A jogosultsági feltételek alapján közgyógyellátási igazolvánnyal kerülnek ellátásra. Sok idős nehéz anyagi körülmények között él, főként akik egyedülállóak és csak egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesül. Évente Idősök Napja alkalmából minden 65. év feletti idős – az önkormányzat anyagi helyzetének függvényében – átmeneti segélyben részesül, Karácsonyra pedig szaloncukor ajándékban.

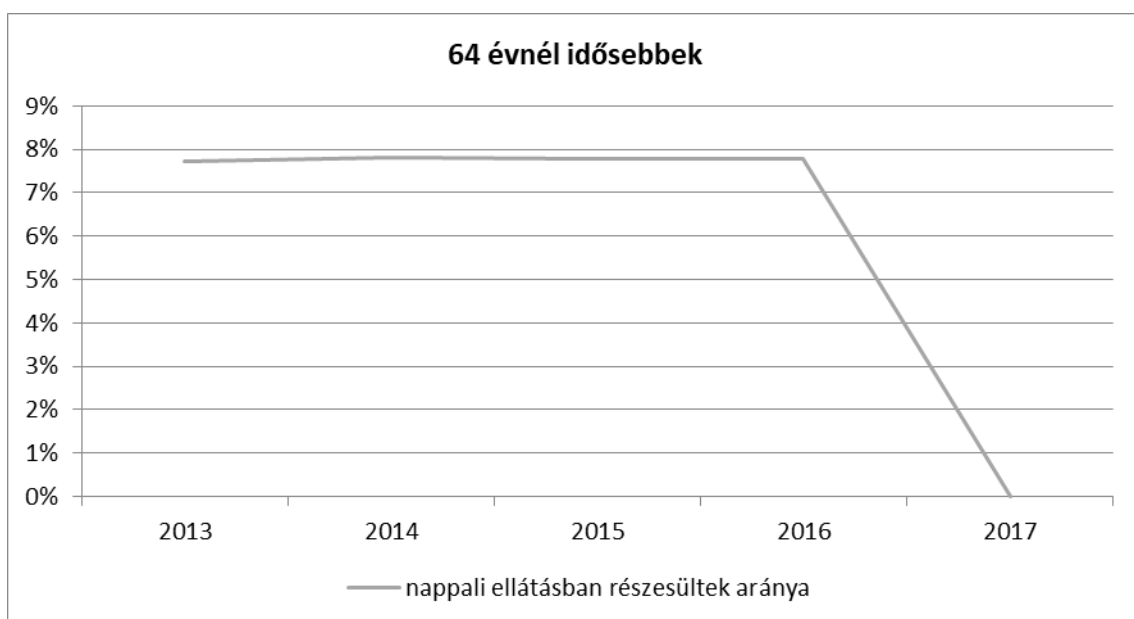
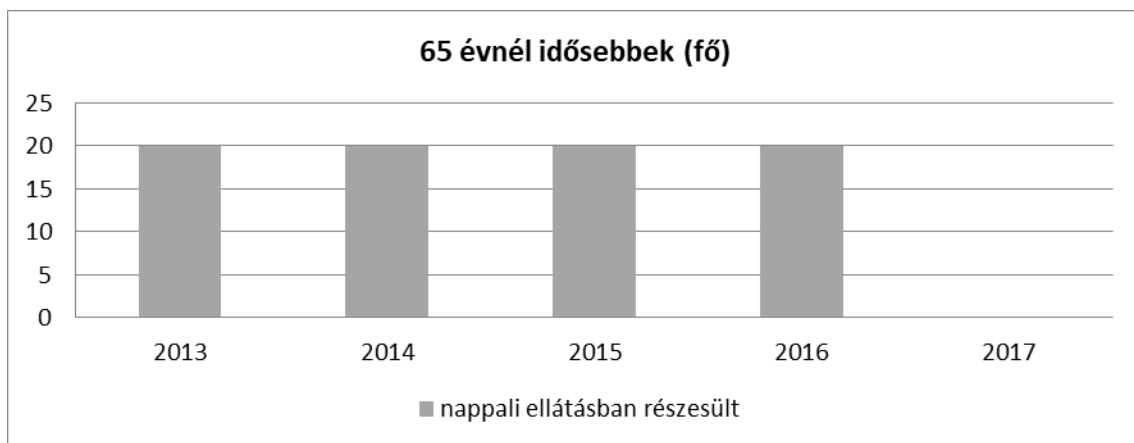
Egészségi állapotuk javítása érdekében szűrőprogramok szervezésére lenne szükség, melyhez megfelelő információ eljuttatása, szemléletformálás is elengedhetetlen.

Az önkormányzat az idősök nappali ellátásának biztosítására – bár nem volt kötelező feladata – kiemelt figyelmet fordított. Jelentős az időskorú lakosság. Az Idősök Klubjában 20 fő nappali ellátás biztosítására lenne lehetőség, azonban ezen ellátási formára 2017. január 1-jétől nem tartottak igényt, így a képviselő-testület döntése szerint az Idősök Klubja működését ezen időponttól megszüntették. Ennek fő probléma forrása abból fakad, hogy jelentős azon időskorúak száma, akik már nem szívesen hagyják el otthonukat, számukra a mozgás, utazás nehézkes. Szívesebben veszik, ha otthonukba szállítják a napi egyszeri meleg ebédet. Azonban a jelentkező igényeket az önkormányzat nem tudja 100 %-os mértékben kielégíteni, 20 fő szociális étkeztetésére biztosított a kert és kapacitás. A meleg étel előállítását a Sályi Hétszínvirág Óvoda és Konyha konyhájában történik, ezen a konyhán állítják elő az óvodások, az általános iskolások és az idősök számára biztosított meleg ebédet is. Közösségi Konyha kialakítását már évek óta szeretné az önkormányzat megvalósítani, ahol maximális mértékben ki tudná elégíteni a szociális alapszolgáltatások körébe tartozó igényeket. Ehhez TOP-4.2.1-15-BO1-2016-00040 pályázati projekt előkészítése folyamatban van.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2013	259	20	8%
2014	256	20	8%
2015	257	20	8%
2016	257	20	8%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

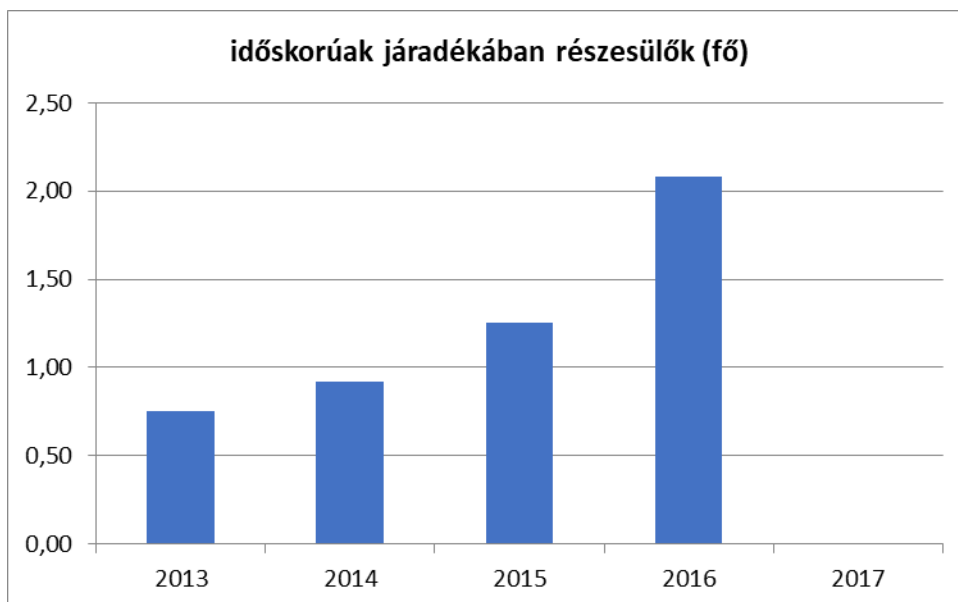
Az önkormányzat, bár nem volt kötelező feladata hosszú éveken keresztül biztosította a településen az idősek nappali ellátását, 20 fő engedélyezett létszámmal. A 65 év feletti állandó lakosok száma stagnál. A településen jelentős számban élnek idősek, azonban egyre kevesebben tartottak arra igényt, hogy ebédjüket az idősek otthonában fogyasszák el, s szabadidejük egy részét ott töltsék. Az Idősek Klubja működését a képviselő-testület 2017. január 1-jétől megszüntette. Szociális étkeztetés iránti igény viszont meghaladja az önkormányzat jelenlegi kapacitását.

Időskorúak járadékában részesülők arányát mutatjuk be településünkön. Az időskorúak járadékában részesülők száma elenyésző.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2013	0,75
2014	0,92
2015	1,25
2016	2,08
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Önkormányzat- egyház – és egyéb civilszervezet által szervezett programok hozzáférése biztosított az időskorú lakosság számára. Könyvtári szolgáltatást kevés időskorú veszi igénybe, de a hozzáférés itt is biztosított részükre.

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	n.a.	n.a.	1	n.a.	2	60	n.a.
2014	n.a.	n.a.	1	n.a.	2	56	n.a.
2015	n.a.	n.a.	1	n.a.	2	54	n.a.
2016	n.a.	n.a.	1	n.a.	2	62	n.a.
2017	n.a.	n.a.	1	n.a.	2	59	n.a.

c) idősek informatikai jártassága

60 év alatt szép számmal vannak, akik informatikai jártassággal rendelkeznek, azonban 65. évtől már csak csekély számban vannak, akik ilyen tájékozottsággal rendelkeznek. A közművelődés területén a községi könyvtárban biztosított számítógép használata az azzal nem rendelkezők részére.

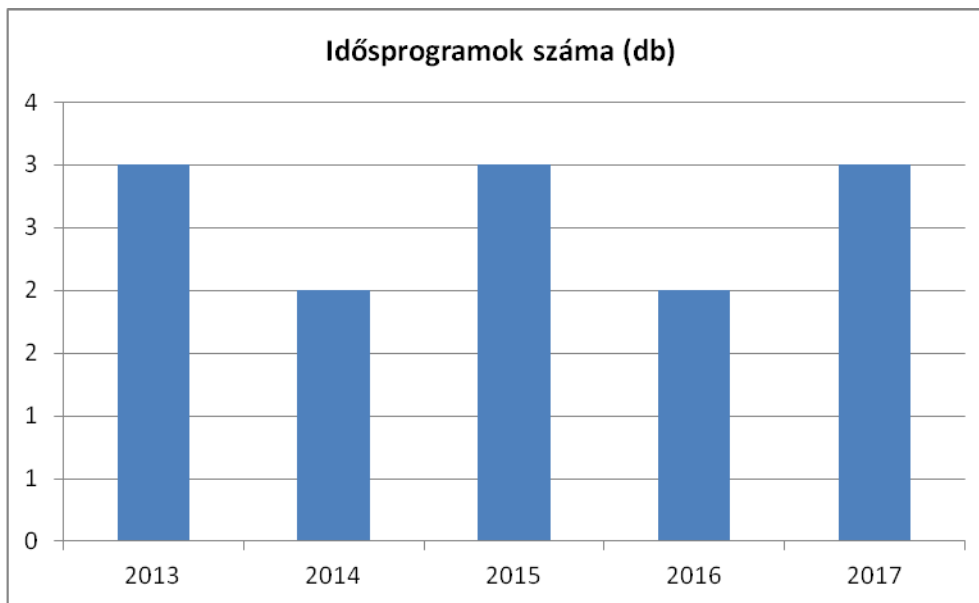
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Évente megrendezésre kerül a Karácsonyi Köszöntővel összekötött Idősek Napja, mely rendezvényen szép számmal vesznek részt az idősek. Jellemző, hogy egyéb községi rendezvényeken, ünnepségeken is szívesen részt vesznek, e tekintetben az idősebb korosztály nagyobb aktivitást mutat, mint a fiatalabb rétegek. Ebből is kitűnik, hogy mennyire fontos számukra az egymás iránti becsület, a tisztelet megadása, a múlt tisztelete, a hagyományaink ápolása. Az idősebb korosztálynál, ezen értékek az elsődlegesek. A rendezvények is különösen nagyon jó hangulatban zajlanak le, akár Idősek Napja, akár falunapok és egyéb rendezvények megtartásakor. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a községben élő idősekre, hiszen sokat köszönhet nekik a falu, sokat dolgoztak és fáradtak a közösségért.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	3
2014	2
2015	3
2016	2
2017	3

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2013	1	10 631	n.a.	1
2014	1	10 631	n.a.	1
2015	1	10 764	n.a.	1
2016	1	10 958	n.a.	1
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A településen mozgókönyvtár működik, melynek könyvállomány ellátását a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár biztosítja. A leltári állomány gyarapszik. A szolgáltatást főként idősebb korosztály veszi igénybe.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés hiánya	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése
Elmagányosodás, bűncselekmények elszenvedői, áldozattá válás	Polgárőr Egyesület támogatásával idősek védelmének megerősítése
Egészségi állapot nem megfelelő	Szűrőprogramok szervezése, szakorvosi hozzáférés elősegítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élő emberek állapotukból fakadó érdeke: a „szociális biztonság, rehabilitáció, önálló, aktív életvitel, részvétel az emberi közösségek életében, az emberi és állampolgári jogok érvényesülése”.

Miután a fogyatékos emberekről alkotott hagyományos szemlélet az alapos ismeretek hiányán alapul, fontos eleme az információ nyújtása. Az információk egyfelől a fogyatékossg állapotában megjelenő értékvesztések és megőrzött értékek bemutatására irányulnak, másrészt pedig mindazokat az ismereteket továbbítják, amelyek a lényeg megértését követően mind az érintett, mind a körülötte élő emberek törekvéseit az eredménnyel kecsegtető aktivitás irányába terelik.

E körbe tartozik az a törekvés, hogy megismerésre kerüljön a környezetben élő fogyatékos emberek valóságos helyzete, szükségletei, azok minőségi és mennyiségi mutatóit, a megismert adatokból feladatokat fogalmazódjanak meg és megkeressük e feladatok megoldásának felelőseit, megállapítsuk, hogy maguk az érintett emberek és szervezeteik miképpen vehetnek részt a feladatok megoldásában.

A települési önkormányzatnak feladatainak ellátása során a fogyatékossgal élő emberek tekintetében három fontos követelménynek kell megvalósulnia.

Szemléletváltás a helyi önkormányzati és igazgatási munkában.

- A fogyatékossgáról vallott korszerű nézeteknek és az esélyegyenlőségi törvény szellemének megfelelő szemléletváltás, amelynek lényege az, hogy a fogyatékos embert ne tekintsük semmilyen vonatkozásban abszolút passzív lénynek, hanem a hozzáfordulás, a vele való törődés, jogainak érvényesülése, segítése során várjunk el tőle állapotához mért aktivitást. Lehetőleg figyelmünk, munkánk, támogatásunk és ráfordításaink segítsék az elvárható aktivitás kibontakozását. Minden fogyatékos ember rehabilitálható valamilyen mértékig. Mindenféle támogatásnak ezt a rehabilitációt célszerű szolgálnia. Ha ez a rehabilitáció valamilyen fokig eljutott és nincs remény arra, hogy reális erőfeszítésekkel tovább vihető, akkor kell a támogatásnak, mint hátrány kiegyenlítésnek megjelennie.

- Ebben az összefüggésben kell szembe állítani a rehabilitáció elősegítését a támogatás gondoskodó jellegű megjelenésével. És a hangsúlyt a rehabilitációra helyezni, mert ez az egyének és a közösségnek is az érdeke. Gondoljunk arra, hogy egyre nagyobb azoknak az embereknek a száma, akik nem vesznek részt értékek, javak létrehozásában, hanem az egyre zsugorodó létszámú aktív társadalmi csoportok eltartására szorulnak. Az aktívák és a passzívák létszamarányának eltolódása az egész magyar társadalomra nézve tragikussá válhat egy mértéken túl. Ezért kell ösztönözni az aktivitást és minden módon elősegíteni - a fogyatékos emberek körében is, a munkanélküliek körében is - az aktív körbe átlépést. Az önkormányzatok azonban önálló rendeletalkotási hatáskörükben a jó szemléletet tükröző rendelkezésekkel addig is javíthatnak a helyzeten, amíg sikerül valamennyi - témánk szempontjából fontos - jogszabályt az esélyegyenlőségi törvényhez igazítani.

A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzatoknak közszolgáltatást ellátó egységeikben az akadálymentesség szempontjainak érvényt kell szereznie.

Az akadálymentesítés definíciói:

- Komplexen akadálymentes, azaz teljes körűen, az egész épületre kiterjedően a fizikai és az infókommunikációs akadálymentesítés megoldott. A fogyatékosokkal élők bármelyike egyenlő eséllyel fér hozzá minden olyan szolgáltatáshoz, amelyet az intézmény nyújt, és amelyet a többség használhat.
- Részben akadálymentes megjelölést akkor alkalmazunk, ha az épület nem komplexen akadálymentes, azonban vannak akadálymentes részelemei.
- Egyáltalán nem akadálymentesített.

Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

- A fogyatékos emberek helyzetét különösen nehezíti, hogy az akadálymentes közlekedés, a hivatalok és szolgáltató szervezetek akadálymentes megközelítése, elérése, a szolgáltató infrastruktúra akadálymentessége az erőfeszítések ellenére sem megoldott.
- Sajnos a legtöbb közszolgáltató intézmény nem rendelkezik elég forrással ahhoz, hogy nem csak az intézmény belső terét, hanem annak közvetlen külső környezetét is akadálymentessé tegye, így jelentős mértékben sérülhet a fogyatékos emberek esélyegyenlősége a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén is.

Pozitív diszkrimináció és a fogyatékosokkal élő emberek sajátos szükségleteinek figyelembe vétele, érvényre juttatása.

A fogyatékosok esélyegyenlőségét, jogaik érvényesülését szolgáló jogszabályi rendelkezések következetes végrehajtása a helyi önkormányzati és igazgatási tevékenységben.

Megtörtént-e az akadálymentesítés, mint általában az esélyegyenlőség területén a fogyatékosügyben és a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata és bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel, nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák, vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekint. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert.

Ma már valamennyi fogyatékos csoporthoz tartozó ember, azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

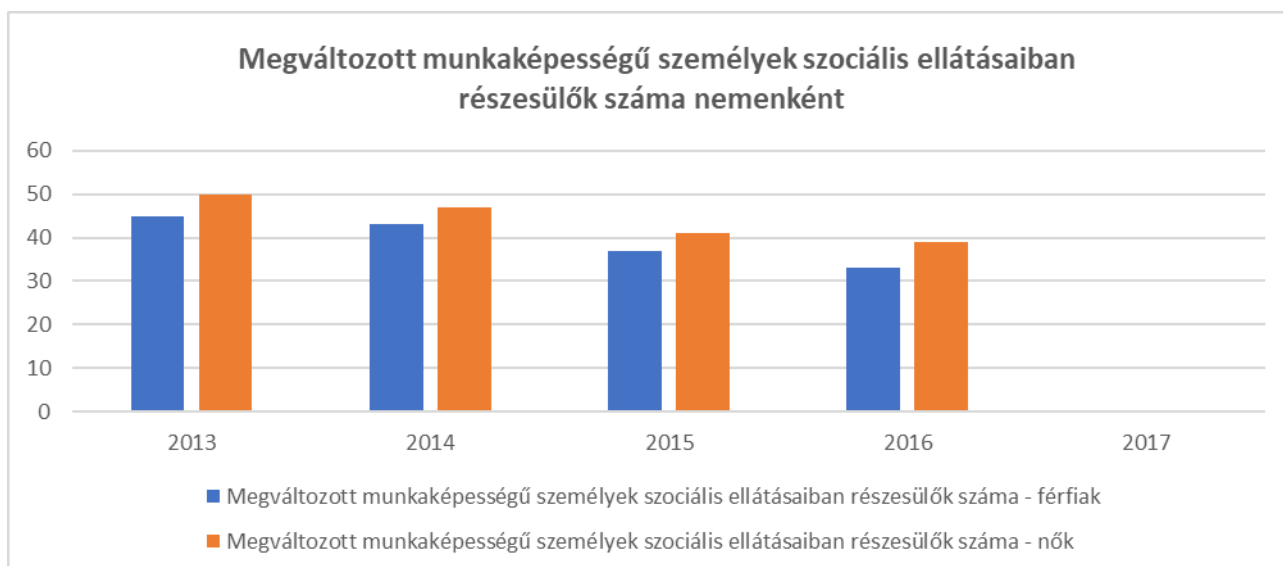
Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást mozgássérült embereken túl látás-, vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye az elmúlt időszakban beépítésre kerül a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az Ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentiekén túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon a mainstreaming elmélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége. Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszer. Ennek lényege, hogy a használati tárgyaktól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttékor eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy azért ne kelljen jelentős időt, energia és pénzráfordításával utólag akadálymentesíteni.

A településünkön élő megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásait mutatjuk be a következő táblázatban:

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők
2013	45	50
2014	43	47
2015	37	41
2016	33	39
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők nemenkénti megoszlásánál látható, hogy mindkét nemnél csökkenő tendencia érvényesül 2013-tól 2017. év végéig. A munkaképes korú lakosság életminősége, egészségi állapota pozitív elmozdulást jelez.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

„Településünkön nem releváns”

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága

Még mindig kevés fogyatékos dolgozik Magyarországon, pedig azt gondolnánk, hogy a XXI. században ez nem fordulhat elő, főként, hogy az Európai Unióban tiltják a diszkrimináció minden formáját. A nemzetközi cégek sokszínűség politikája ellenére sokan idegenkednek ezen társadalmi csoport alkalmazásától és még mindig nem fogadják el, hogy nem csak egyfajta élet, egyfajta ember létezik és hogy a megváltozott munkaképességű, fogyatékos dolgozó nem ragályos beteg, hanem ugyanolyan ember, mint bárki más és túlbecsülik a munkába állásukhoz szükséges esetleges átalakítások költségeit.

Nem megoldás a kényszerítés

Szomorú, hogy míg az Európai Unióban minden negyedik megváltozott munkaképességű embernek van munkája, addig Magyarországon csak minden tizediknek - állítja a Salva Vita Alapítvány.

A települési szinten is az országos átlaghoz hasonlóan nem jellemző a fogyatékkal élők foglalkoztatottsága. Támogatott foglalkoztatásban résztvevők száma 8, súlyos mozgáskorlátozott személyek, akik valamilyen nyugdíj vagy nyugdíjszerű ellátásban- a községből átlagosan 25 fő - részesülnek rehabilitációs munkakörben a Délborsodi Rehabilitációs és Környezetvédelmi Nonprofit Kft-nél állnak foglalkoztatásban.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem releváns.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az idősek klubjában jelenleg fogyatékos személy nincs, jelzőrendszeres házi segítségnyújtással, házi gondozással támogathatóak a fogyatékosok a községben.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A települési önkormányzat tulajdonában lévő középületek, polgármesteri hivatal, orvosi rendelő akadálymentesek. Oktatási intézmények felújítását, korszerűsítését az önkormányzat tervezi, mely felújítással lesznek az épületek akadálymentesítve.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége nem megoldott. Szükséges lépéseket tenni annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáféréseinek hiányát az információ áramlásban megszüntessük.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A községben jelentős számú munkahely nincs, az önkormányzati középületeken, községi önkormányzaton, orvosi rendelőn és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda Általános Iskola Előkészítő Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Intézmény Sályi Tagintézménye épületén kívül egyéb épületek nem kerültek még akadálymentesítésre.

Az oktatási intézmények korszerűsítése, felújítása keretén belül lesznek az épületek akadálymentesítve.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettsége még nem megoldott, ebben az önkormányzat a későbbiek folyamán tud esetlegesen lépéseket tenni megnyíló pályázati lehetőségek felkutatásával, pályázati pénzeszköz igénybevételével.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

Fogyatékos személyek részére helyi szolgáltatások nem állnak rendelkezésre, fogyatékosok nappali intézménye, vagy speciális közlekedési megoldások. A helyi információk alapján fogyatékos személyek részéről az elmúlt 3 évben ápolást, gondozást nyújtó intézménybe, rehabilitációs intézménybe, átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóházába történő jelentkezési kérelem nem fordult elő. A fogyatékosokkal élők ellátása településünkön családi környezetben megoldott. Szükségszerű számukra a különböző ügyintézkedésekhez történő segítségnyújtás, elektronikus ügyintézés, továbbá a kultúrához, a művelődéshez való hozzáférés biztosítása.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nem releváns.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- kevés adat, nincs pontos információ a fogyatékossgal élőkről	Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos adatgyűjtés
Elektronikus ügyintézéshez való hozzáférés, kultúrához, művelődéshez való hozzáférés hiánya	Akadálymentes épületben közösségi internet biztosítása, elektronikus ügyintézés segítése, olvasósarok kialakítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

Az Országgyűlés 2003-ban elfogadta a 2003. évi L. törvényt, a Nemzeti Civil Alapprogramról. Ezzel elismerte a szervezetek működési feltételeihez források biztosításának szükségességét. A Nemzeti Civil Alapprogram célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése. Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az önkormányzat látókörébe főleg azok a civil szervezetek kerültek, amelyek együttműködnek a településsel, támogatást kérnek és/vagy valamely programokban együttműködnek az önkormányzattal, vagy intézményeivel.

Az Önkormányzat anyagi lehetőségeihez képest támogatja a civil szervezeteket, azok alapszabályában szereplő tevékenységével kapcsolatos programjai, rendezvényei költségeinek biztosításához.

Mezőkövesdi Mozgássérültek Egyesületével az önkormányzat együttműködik.

Sályi Polgárőr Egyesülettel az önkormányzat együttműködése szoros, az egyesület részt vesz a közösségi rendezvények szervezésében, továbbá folyamatos polgárőr-szolgálatot biztosít a községben, mely nagy jelentőséggel bír a bűnmegelőzés területén.

Sályért Közhasznú Egyesület: céljai között szerepel Sály lakossága számára magas színvonalú, közösséget kövacsoló kulturális, - egészségmegőrző- és szórakoztató programok szervezése, az ehhez szükséges anyagi- és személyi feltételek biztosítása.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Sály Község Önkormányzata Sály Község Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködik, az elmúlt években együttműködési megállapodás megkötésére is sor került.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség (Fel lehet sorolni, kikkel társul, civil szervezetek

Mezőkövesdi székhellyel Polgárvédelmi Társulás, Mezőkeresztesi székhellyel Építési Társulás, valamint a hulladékszállítási szolgáltatás végzése tekintetében Mezőkövesdi Hulladékgyűjtési Önkormányzati Társulás.

A Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás keretén belül működik az idősek házi segítségnyújtása, továbbá gyermekjóléti, családsegítő ellátások biztosítása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Roma Nemzetiségi Önkormányzat évente a roma lakosság részére közösségformáló, kulturális programokat szervez roma napok keretében.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A társadalmi szervezetek céljai, feladatai lehetnek – nevelés, képzés (szakmai, kulturális, sport) munkaképesség, elhelyezés- és munkába állás elősegítése, életkörülményeik javítása, a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése, kedvezményes szolgáltatások szervezése, intézmény alapítása és működtetése, tájékoztató- és egyéb kiadványok kibocsátása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi, rehabilitációs tevékenység, szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekvédelem, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, emberi- és állampolgári jogok védelme, rehabilitációs foglalkoztatás, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A legjelentősebb munkaadó a településen: a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő, Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sályi Tagintézménye. Ezen intézményen kívül Magyar Posta Zrt., és egyéb szolgáltató egységek.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyi roma nemzetiségi önkormányzat elnöke főként a romák- és mélyszegénységben élő célcsoport, gyermekek tekintetében vállal szerepet az esélyegyenlőségi program célkitűzéseinek megvalósításából. Együttműködik a Szomolyai Romákért Egyesülettel és az önkormányzattal. A romákat érintő intézkedések megvalósítási folyamataiba bevonásra került a Roma Nemzetiségi Önkormányzaton kívül a Szomolyai Romákért Egyesület is.

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek a településen dolgozó egészségügyi, gyermekjóléti, családsegítő, köznevelési és szociális szakemberek.

Partner: A mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Védőnői Szolgálat, Oktatási-nevelési intézmények vezetői, akik előtt a helyzetelemzés és megállapítások a mindennapi végzett tevékenységükben is érezhetőek.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az elfogadott dokumentum Sály honlapján hozzáférhető lesz, amely alapján az állampolgárok megismerik az esélyegyenlőségi programot, intézkedéseket és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	- munkanélküliség, egészségi állapot javítása, alapszolgáltatást biztosító intézmény felújítása, korszerűsítése	közfoglalkoztatás folytatása, egészségfejlesztő, megelőző tevékenység megfelelő színvonalon történő ellátása korszerű, felújított intézményben
Gyermekek	Hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek javítása, igazolatlan iskolai hiányzások visszaszorítása, köznevelési intézmény felújítása, korszerűsítése	Hátrányos helyzetű tanulók támogatása, humánkapacitások fejlesztése, intézmény épületének felújítása, korszerűsítése
Idősek	Szociális alapszolgáltatások terén szükséges a kapacitásbővítés,	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése
Nők	Munkaerőpiacra való visszatérés, munkaerőpiaci esélyek növelése, munkavállalás és gyermekvállalás összeegyeztetése, Szabadidős tevékenységek hiánya kismamáknak	Bölcsődei intézmény létesítése, baba-mama program,
Fogyatékkal élők	- Fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáféréseinek hiánya az információkhoz, szolgáltatásokhoz	- Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása elektronikus ügyintézéshez, közösségi internet hozzáféréssel, szakember segítségével

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Közfoglalkoztatás, közmunkaprogram szervezése, - Egészségügyi alapellátás színvonalának emelésével egészségi állapot szintentartása, javítása, magasabb életkor elérésére való törekvés 	<p>Polgármester, Munkaügyi Központ, Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ, Háziorvos Védőnő</p>
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatási nevelési feladatok ellátásához általános iskola épületének felújítása, energetikai korszerűsítése, - Hátrányos helyzetű tanulók támogatása, humán kapacitások fejlesztése 	<p>Polgármester, Oktatási intézmény Mezőkövesd Város Önkormányzata és a konzorciumi partnerek Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ</p>
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Az időskorúak szociális ellátása, szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése 	<p>Polgármester, Háziorvos, Polgárőr Egyesület Szociális gondozó</p>
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaerő-piaci esélyek növelése, munkavállalás és gyermekvállalás összeegyeztetése, gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása, - Baba-mama programok szervezése, tanácsadás 	<p>Polgármester, Védőnő</p>
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáféréseinek hiánya az információkhoz, szolgáltatásokhoz 	<p>Polgármester, Mezőkövesdi Mozgássérültek Egyesülete, Háziorvos</p>

Jövőképünk

A településünk jövőképe olyan jövőbeli állapot, amelynek elérését önkormányzatunk mindennél fontosabbnak tartja, amely a közeli, s távolabbi jövőben valósul meg. Megválaszolja, hogy hová tartunk, milyen társadalmi változást akarunk elérni. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott jövőkép egy közösen megálmodott társadalmi jövőképet ír le.

A 20. század gazdasági, politikai, műszaki változásai különös, sok esetben váratlan következményekkel jártak. Előfordult, hogy a pozitív eredményeket előre nem látott, vagy nem várt negatív következmények háttérbe szorították. Lehet, hogy a történelem során máskor is előfordult, hogy egy-egy változásnak negatív következményei is voltak, de oly lassan zajlottak az események, hogy generációk telhettek el mire érezhetőkké váltak. A 20. századra és különösen a második felére azonban a gyorsaság, a változások gyors egymásutánisága lett jellemző. Így szinte alig élvezhettük fejlődésünk pozitív eredményeit, már is bekövetkeztek a negatív hatások, azok, amelyeket szívesen elkerültünk volna, vagy kompenzálhattunk volna, ha időben felfigyelünk rájuk.

Megtanultuk tehát, hogy bármilyen tudományos, technikai vagy jelen esetben egy kis település életében jelentkező egyes hátrányos helyzetű csoportok életminőségében javulást, jobb életkörülményeket szeretnénk eredményként elérni, először tájékozódniuk kell. Nemcsak a közvetlen következményekről, amelyek legtöbbször csak pozitívak, hanem a közvetettekről is. Azokról, amelyeket nehéz előre látni (vagy esetleg nem is akarjuk előre látni, mert a bevezetéshez viszonyítva később kerülnek előtérbe, vagy az alkalmazott új eredmény működéséhez képest egészen más helyen ütnek föl a fejüket).

A közvetlen hatások, amelyek leginkább pozitívak, a jelenség körül rögtön kialakulnak, azonnal élvezni tudjuk újításunk eredményét, s az idő múlásával a hullámok egyre lassulva és egyre nagyobb területre terjednek ki, megmozgatván a széles környezetet is.

Megállapíthatjuk, hogy jelen esetben az egyes intézkedések gyakorlatba való bevezetése előtt vagy bevezetésekor meg kell próbálnunk minél távolabb látni a jövőbe, keresvén a majdani majd bekövetkező közvetlen és közvetett hatásokat, ezzel megakadályozva, hogy váratlanul törjenek ránk. Így is marad még bizonytalanság, de minden lehetséges eszközzel, anyagi, technikai és emberi erőforrások igénybevételével kell törekedni arra, hogy a hátrányos helyzetben élő célcsoportok tekintetében a Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervében megfogalmazott célok a megfogalmazott határidőben teljesüljenek.

1.) Olyan településen élhessünk, ahol a **romák** nem érzik megkülönböztetve magukat, hogy társadalmilag azonos helyet foglaljanak el a település lakosaival, hogy a békés egymás mellett élés, s egymás segítése legyen a fő cél.

2.) Fontos számunkra, hogy a **mélyszegénységben élők** kimozduljanak a kilátástalan helyzetből, hogy számukra is elérhetőek legyenek a jobb életkörülmények, hogy ne legyen éhező gyermek, és az önhibáján kívül rendkívüli élethelyzetbe került családok kikerüljenek abból a „csapdából” melybe bekerítette őket egy-egy élethelyzet. A minél magasabb életkort az egészségi állapotok szintentartásával, javításával érhető el, melyhez szükséges az egészségügyi alapellátást biztosító intézmény korszerűsítése.

3.) Kiemelt területnek tartjuk a **gyerekek** megfelelő szintű oktatását-nevelését, hiszen a jövő nemzedéke épül rájuk. Fontosnak tartjuk, hogy testi- szellemi fejlődésüket minden lehetséges eszközzel segítsük, hogy megismerjék a község értékeit, ápolják majdani történelmi- irodalmi emlékeit, s meg tudjuk tanítani a felnövekvő nemzedékkel, hogy milyen fontos a múlt tisztelete, az értékek megőrzése a biztonságos és élhető jövő kialakítása szempontjából. Hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése elsődleges feladat. Továbbá az oktatási-nevelési körülmények fejlesztése épületek felújításával, korszerűsítésével.

4.) Folyamatosan odafigyelünk az **idősek** biztonságára, az igényelt ellátások minél magasabb színvonalú biztosítására, hiszen Ők voltak azok, akik megteremtették és felépítették nekünk ezt a falut, akik tisztességgel és minden erejükkel dolgoztak azért, hogy a fiatalabb korosztály emberibb körülmények között élhessen. Szükséges a Szociális alapszolgáltatások területén a kapacitásbővítés.

5.) Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyek erősítését a munkaerő-piacon, bölcsődei intézmény létesítését, az alulképzettségéből eredő hátrányok minimális szintre történő csökkentését, a családon belüli erőszak áldozattá válásának megelőzését, a gyermeküket gondozó édesanyák ösztönzését a közösségi életbe való bekapcsolódásra, programok szervezésével.

6.) Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminősége javuljon, hogy elérhetőbb legyen számukra minél több szolgáltatás, elektronikus ügyintézés, kultúra- és művelődés iránti igényük kielégítést nyerhessen.

I. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Közmunkaprogram szervezése, tovább folytatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az országos átlagot meghaladó munkanélküliség a településen élő aktív korúak körében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A munkanélküliség csökkentése. Rövidtávú: 2 év múlva 2 %-os mértékű csökkenés Középtávú: 5 év múlva még nagyobb csökkenés Hosszú távú: 10 év múlva még nagyobb csökkenés Munkahelyteremtés, meglévő munkahelyek megtartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> – Helyi adottságok feltérképezése – Pályázat benyújtása közmunkaprogramra – Új munkahelyek létrehozása – Régiek megtartása
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Munkaügyi Központ, HEP Fórum munkacsoport
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, évente közfoglalkoztatási pályázatok benyújtásával, 2023. 09. 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> – Csökken a munkanélküliek száma – Munkahelyek létrejötte – Résztevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> – Stagnál, vagy nő a munkanélküliségi ráta – Pályázatok hiánya – Nem nyer pályázatot az Önkormányzat – Az érintett nem vesz részt a közfoglalkoztatásban – Hibátlan pályázat benyújtása, – Az érintett meggyőzése a közfoglalkoztatásban való részvételről
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> – Pályázati pénz – Támogatás – Technikai háttér, szakember állomány

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Egészségügyi alapellátás fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A háziiorvosi alapellátás biztosítása az épület elavultságából eredően nem elégíti ki a minimális elvárásokat sem, az épület korszerűtlen, nyílászárói, tetőszerkezete, gépészeti elemek elavultak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: egészségi állapotuk szinten tartása Középtávú: egészségi állapotuk javítása, ellátásuk biztosítása korszerű, felújított rendelő intézményben Hosszú távú: Mai igényeknek megfelelő, hiánytalan tárgyi eszközökkel, műszerekkel felszerelt háziiorvosi, védőnői szolgálat működése, kevesebb betegség, magasabb átlagéletkor
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> – Pályázati projekt, adminisztrációs munkák – Kivitelezési munkák elvégzése – Fenntartás
Résztevők és felelős	Polgármester , Projektmenedzser
Partnerek	Családsegítő Szolgálat, Házi orvos
Határidő(k) pontokba szedve	Előkészületi munkák – 2018. december 31. Kivitelezési munkák – 2019. december 31. Fenntartás: 2023. szeptember 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> – Egészségügyi alapellátás feltételei jelentős mértékben javulnak – Kevesebb a megbetegedés, nő az átlagéletkor – Energetikai felújításnak köszönhetően megtakarítás, könnyebb fenntarthatóság, jobb munkakörülmények – Hatékonyabb ellátás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> – Szakemberhiány – Betegek részéről együttműködés hiánya – Folyamatos tájékoztatás, a szűrőprogramok népszerűsítése – Fenntartható
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> – TOP-4.1.1-16-BO1-2017-00006 pályázat

II. Gyermekes esélyegyenlősége

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Az oktatási-nevelési feladatok ellátásához köznevelési intézmények, általános iskolai épületek felújítása, energetikai korszerűsítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az oktatási-nevelési feltételek ellátásához a jelenlegi infrastruktúra nem megfelelő. Szükséges a korszerűsítés, nyílászárók, gépészeti elemek elavultak.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid távú: Támogatói okirat megkötése, adminisztrációs feladatok elvégzése Közép távú: az oktatási- nevelési épületek felújításának, korszerűsítésének elvégzése, kivitelezési munkák Hosszú távú: korszerű, a mai igényeknek megfelelő oktatási-nevelési körülmények
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt előkészítése, adminisztrációs munkák - Kivitelezési munkák elvégzése - Fenntartás
Részvevők és felelős	Polgármester, Iskolavezető, Projektmenedzser
Partnerek	Mezőkövesd Város Önkormányzata, Emőd Város Önkormányzata, Bükkábrány Község Önkormányzata, Hejőpapi Község Önkormányzata, Oktatási-nevelési intézmény vezetője, tankerület
Határidő(k) pontokba szedve	Előkészületi munkák: folyamatos, 2018. december 31. Kivitelezési munkák: 2019. szeptember 30. Fenntartás: 2023. szeptember 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Oktatás-nevelés feltételei jelentős mértékben javulnak - épületek fizikai akadálymentesítése megoldásra kerül - Megtakarítás az energetikai felújítás kapcsán - Könnyebb fenntarthatóság - Kulturált körülmények - Önkormányzati adatok, Energiaszolgáltatók - A várt eredmények folyamatosan fenntarthatók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - Konzorcium tagok száma a felhívásban megadott minimális tagszám alá, illetve egyre csökken - Szoros együttműködés a konzorciumi partnerekkel
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - TOP-3.2.1-16-BO1-2017-00052 pályázat

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű tanulók támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az általános iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma kiemelkedően magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid távú: Igényfelmérés, elbírálás Közép távú: Ösztöndíjak folyósítása, tanulmányi kirándulások szervezése, humán dolgozók képzése Hosszú távú: a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, továbbtanulási esélyeinek növelése, családok szociális nehézségeinek visszaszorítása, ismeretek bővítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - a program jogosultjainak kiválasztása, határozathozatal - a projekt kedvezményezettjeivel való együttműködés - Lebonyolítás, megvalósítás
Résztevők és felelős	Polgármester, Projektmenedzser
Partnerek	Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Kedvezményezettek kiválasztása: folyamatos, 2018. december 31. Pályázati projekt megvalósítása, bonyolítás: 2020. június 30. Fenntartás: 2023. szeptember 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Hátrányok csökkentése - Családok jobb életminősége - Ösztönzés a minél jobb tanulmányi átlageredmény elérésére, - Igazolatlan hiányzások visszaszorítása, - Iskolai programokon való részvétel, tanulmányi versenyek - Tanulmányi eredmények, továbbtanulók száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - Konzorcium tagok száma a felhívásban megadott minimális tagszám alá, illetve egyre csökken - Szoros együttműködés a konzorciumi partnerekkel, kedvezményezettekkel
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - EFOP-3.9.2-16-2017-00055 „Humán kapacitások fejlesztése

III. A nők esélyegyenlősége:

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Munkaerő-piaci esélyek növelése, munkavállalás és gyermekvállalás összeegyeztetése, a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátásának biztosításával
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők munkavállalási lehetőségei korlátozottak, a három évesnél fiatalabbak napközbeni ellátása megoldásra vár
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: adatgyűjtés, pályázati lehetőségek felmérése Középtávú: Bölcsődei intézmény létesítése Hosszú távú: a nők foglalkoztatása és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmény működtetésével
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igények felmérése, - pályázati lehetőségek felkutatása, - pályázati projekt megvalósítása - Fenntartás -
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Védőnő
Határidő(k) pontokba szedve	igényfelmérés, adatgyűjtés – folyamatos, 2018. december 31. pályázati lehetőségek felmérése – folyamatos 2018. december 31. Ha szükséges saját forrás megteremtése: 1 éven belül 2019. december 31. Fenntartás : 2023. szeptember 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Pályázati források elnyerése, Ha szükséges saját forrás biztosításával a projekt megvalósítása, 3 évesnél fiatalabbak napközbeni ellátásának biztosítása, 3 évesnél fiatalabb gyermekeket nevelő családokban a nők foglalkoztatási aránya javul, továbbá a gyermekek testi- lelki fejlődése egy korszerű, mai igényeknek megfelelő, szakképzett személyi állománnyal rendelkező rendelkező intézményben történik.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - érdeklődés hiánya, - forráshiány, - szemléletformálás, saját forrás megteremtéséhez bevételek növelése
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati forrás /saját forrás/ - technikai háttér - szakember

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Baba-mama programok szervezése, tanácsadás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szabadidős programok hiánya a gyermeküket gondozó szülőknek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: tájékoztató a lehetőségekről, tanácsadás Középtávú: baba-mama klub Hosszú távú: további programok szervezése, kismamák szabadidejének eltöltéséhez kulturális programok biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés - adatgyűjtés, - baba-mama klub szervezése - pályázati lehetőségek felmérése - különböző kulturális programok szervezése kismamák és babák részére
Résztevők és felelős	Polgármester, Védőnő, Családsegítő Szolgálat
Partnerek	Háziorvos, Gyermekjóléti szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Igényfelmérés – folyamatos, Baba-mama klub szervezése: egy éven belül További programok szervezése: 2 éven belül pályázati források függvényében
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - baba-mama klubban történő magas számú részvétel - magas az érdeklődés a tanácsadásra - programban résztvevők száma - a kismamák szabadidejének tartalmas és hasznos eltöltése, aktív részvételük a közösségi életben,
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - érdeklődés hiánya, - forráshiány - folyamatos hirdetése a klubnak
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - Pályázati források - szakemberállomány

IV. Az idősek esélyegyenlősége

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Az időskorúak szociális ellátásának infrastrukturális fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az alapellátás infrastrukturális háttere avul
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Támogatói okirat megkötése, adminisztrációs feladatok elvégzése Középtávú: Szociális alapellátást szolgáló épület felújításának, korszerűsítésének elvégzése, kivitelezési munkák Hosszú távú: Korszerű, a mai igényeknek megfelelő szociális alapellátás biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt előkészítése, adminisztrációs munkák - Kivitelezési munkák elvégzése - Fenntartás
Résztevők és felelős	Polgármester, Projektmenedzser
Partnerek	Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ, Háziorvos
Határidő(k) pontokba szedve	Előkészületi munkák: Folyamatos, 2018. december 31. Kivitelezési munkák: 2019. június 30. Fenntartás: 2023. szeptember 27.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - szociális alapellátás feltételei jelentős mértékben javulnak, - kapacitásbővítés - Jobb életkörülmények - Kulturált étkeztetés biztosítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - Eredeti fejlesztési elképzelés a rendelkezésre álló pénzeszközökből nem valósítható meg, - Elégtelen kihasználtság, - folyamatos propaganda, hiányzó források felkutatása
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - TOP.4.2.1-15-BO1-2016-00040 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Integrált Közösségi Szolgáltató Tér segítségével elektronikus ügyintézés lehetőségének biztosítása, olvasósarok működtetése, közművelődési programok szervezése, közösségi internet hozzáférés,
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáféréseinek hiánya az információkhoz
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: információ áramlás biztosítása Középtávú: Szolgáltatások biztosítása, ügyintézés segítése Hosszútávú: az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a fogyatékkal élő személyek részére.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés, - Technikai háttér biztosítása, - Szakember - Szolgáltatások biztosítása
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Mezőkövesdi Mozgássérültek Egyesülete, IKSZT munkatárs, Háziorvos
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Igényfelmérés – folyamatos - Szakember keresés – folyamatos 2018. december 31. - Technikai háttér biztosítása – folyamatos 2023. szeptember 27. - Ügyintézés, szolgáltatás biztosítása 2023. szeptember 27. - További információhordozók biztosítása 2023. szeptember 27 .
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> - Fogyatékkal élők esélyeinek növelése a szolgáltatásokhoz való jutásának lehetőségével, - Akadálymentesített helység biztosításával a kultúra iránti igényeik kielégítése, - Fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<ul style="list-style-type: none"> - Szakemberhiány - Fenntartási időszak lejártával további működtetés feltételeinek megteremtése
Szükséges erőforrások	<ul style="list-style-type: none"> - Önkormányzati forrás - Támogatás technikai háttér

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közmunka-program szervezése, tovább folytatása	Az országos átlagot meghaladó munkanélküliség csökkentése érdekében kívánatos a közmunka-program szervezése továbbra is, a pályázati lehetőségek felkutatása, s a folyamatos munka-programok biztosítása	A településen a munkanélküliség csökkentése, az alacsony képzettségűek elhelyezkedési esélyeinek növelése, ezáltal jobb életminőség elérése.		A munkanélküliek csökkentése Rövid távú: 2%-os csökkenés Közép távú: 5 év múlva még nagyobb csökkenés Hosszú távú: 10 év múlva még nagyobb csökkenés Munkahely-teremtés, meglévő munkahelyek megtartása	Polgármester	2023.09. 27.	résztevők száma	Pályázati pénz, Támogatás, Technikai háttér, Szakember állomány	Pályázati forrás függvényében folyamatosan fenntartható.
2	Egészségügyi alapellátás fejlesztése	A háziorvosi alapellátás biztosítása az épület elavultságából eredően nem elégíti ki a minimális	Kevesebb betegség, magasabb átlagéletkor Rövid távú: egészségügyi állapotuk szinten tartása		Háziorvosi-védőnői szolgálat épületének felújítása, kivitelezési munkák elvégzése,	Polgármester, Projektmenedzser	Megvalósítás: 2019.05.31. Fenntartás: 2023.09. 27.	Hatékonyabb ellátás	TOP-4.1.1-16-BO1-2017-00006 pályázat	Fenntartható

		elvárásokat sem, az épület korszerűtlen, nyílászárói, tetőszerkezete, gépészeti elemei elavultak	Közép távú: egészségi állapotuk javítása Hosszú távú: kevesebb betegség, magasabb átlagéletkor elérésével jobb életkörülmények		fenntartás					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Az oktatási-nevelési feladatok ellátásához köznevelési intézmények, általános iskolai épületek felújítása, energetikai korszerűsítése	Az oktatási-nevelési feladatok ellátásához a jelenlegi infrastruktúra nem megfelelő. Szükséges a korszerűsítés, nyílászárók, gépészeti elemek elavultak.	Az oktatási-nevelési feltételek javítása, az igényeket biztosító oktatási épületek, energiamegtakarítás. Rövid távú: adminisztrációs feladatok elvégzése, közép távú. oktatási nevelési épületek felújításának, korszerűsítések elvégzése, kivitelezési munkák, hosszú távú: korszerű, a mai igényeknek megfelelő oktatási, nevelési		Felújítás, energetikai korszerűsítés kivitelezési munkáinak elvégzése, folyamatos fenntartás biztosítása	Polgármester, iskolavezető, Projektmenedzser	Megvalósítás: 2019.09.30. Fenntartás: 2023.09. 27.	Oktatási-nevelési feltételek	TOP-3.2.1-16-BO1-2017-00052 pályázati projekt szerint	Oktatás-nevelés feltételei jelentős mértékben javulnak, az épületek fizikai akadálymentesítése megoldásra kerül, energiamegtakarítás, könnyebb fenntarthatóság, kulturált körülmények

2	Esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű tanulók támogatása	Az általános iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma kiemelkedően magas	Rövid távú: igényfelmérés, elbírálás, középtávú: ösztöndíjak folyósítása, tanulmányi kirándulások szervezése, humán dolgozók képzése, hosszú távú: a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, továbbtanulási esélyeinek növelése, családok szociális nehézségeinek visszaszorítása, ismeretek bővítése	A program jogosultjainak kiválasztása, határozathozatal, a projekt kedvezményezettjeivel való együttműködés, lebonyolítás, megvalósítás	Polgármester, Projektmenedzser	Megvalósítás: 2020.09.30. Fenntartás: 2023.09.27.	Tanulmányai eredmények, továbbtanulók száma	EFOP-3.9.2-16-2017-00055 „Humán kapacitások fejlesztése	Hátrányok csökkentése, családok jobb életminősége, tanulmányi átlageredmény emelkedése, igazolatlan hiányzások visszaszorítása, iskolai programokon, versenyeken való nagyobb részvétel	
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Munkaerőpiaci esélyek növelése, munkavállalás és gyermekvállalás összeegyeztetése, a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátásának biztosításával	A nők munkavállalási lehetőségei korlátozottak, a három évesnél fiatalabbak napközbeni ellátása megoldásra vár	Rövid távú: adatgyűjtés, pályázati lehetőségek felmérése, Középtávú: bölcsődei intézmény létesítése Hosszú távú: a nők foglalkoztatása	Igényfelmérés, pályázati lehetőségek felkutatása, pályázati projekt megvalósítása, fenntartás	Polgármester	2023.09.27.	Önkormányzati adatok, Munkaügyi Központ adatai	Pályázati forrás Technikai háttér Szakember állomány	Pályázati források kiaknázásával a feltárt problémát megoldást nyerhet	

			és az életminőség javítása családbarát, munkábaállást segítő intézmény működtetésével							
2	Baba-mama programok szervezése, tanácsadás	A településen gyermeküket gondozó anyukáknak nincsenek szabadidős programok.	Rövid távú: tájékoztató a lehetőségekről, tanácsadás Közép távú: baba-mama klub megszervezése, kismamák szabadidejének eltöltéséhez kulturális programok biztosítása. Szabadidős programok, baba-mama programok szervezése a gyermeküket gondozó anyukák részére. Ezzel a közösségi életbe való bekapcsolódásuk is biztosított, a szabadidő hasznos és kellemes eltöltése mellett.	Igényfelmérés, adatgyűjtés baba-mama klub szervezése pályázati lehetőségek felmérése különböző kulturális programok szervezése, kismamák és babák részére.	Polgármester Részvevők: védőnő, Családsegítő Szolgálat	2023.09.27	Programban résztvevők száma	Pályázati források, Szakember állomány	Pályázati lehetőségek kihasználásával a baba-mama programok megtartása biztosítható, ezzel a közösségi életbe való bekapcsolódás, visszatérés is megoldott.	

IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Az időskorúak szociális ellátásának infrastrukturális fejlesztése	Az alapellátás infrastrukturális háttere avul	Rövid távú: Támogatói okirat megkötése, adminisztrációs feladatok elvégzése, középtávú: Szociális alapszolgáltatást szolgáló épület felújításának, korszerűsítések elvégzése, kivitelezési munkák		Projekt előkészítése, adminisztrációs munkák, kivitelezési munkák elvégzése, fenntartás	Polgármester, Projektmenedzser	Megvalósítás: 2018.09.30. Fenntartás: 2023.09. 27.	Önkormányzati adatok Rendőrségi adatok Polgárőrség adatgyűjtés	TOP.4.2.1-15-BO1-2016-00040 Szociális alapszolgáltatások infrastrukturájának bővítése pályázat	Az időskorúak Szociális alapszolgáltatás okhoz való hozzáférése biztosított, kapacitás hiányában nem kerül sor igény elutasítására
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										

1	Integrált Közösségi Szolgáltató Tér segítségével elektornikus ügyintézés lehetőségének biztosítása, olvasósarok működtetése, közművelődési programok szervezése, közösségi internethozzáfér és	A fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáféréseinek hiánya az információkhoz	Rövid távú: információ áramlás biztosítása, Középtávú: Szolgáltatások biztosítása, ügyintézés segítése, Hosszú távú: az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a fogyatékkal élő személyek részére	Igényfelmérés Technikai háttér biztosítása, Szakember, Szolgáltatások biztosítása	Polgármester	2023.09. 27.	Önkormány-zati adatok	Önkormány-zati forrás Támogatás, technikai háttér	Fenntartható
---	---	---	--	--	--------------	--------------	--------------------------	--	--------------

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

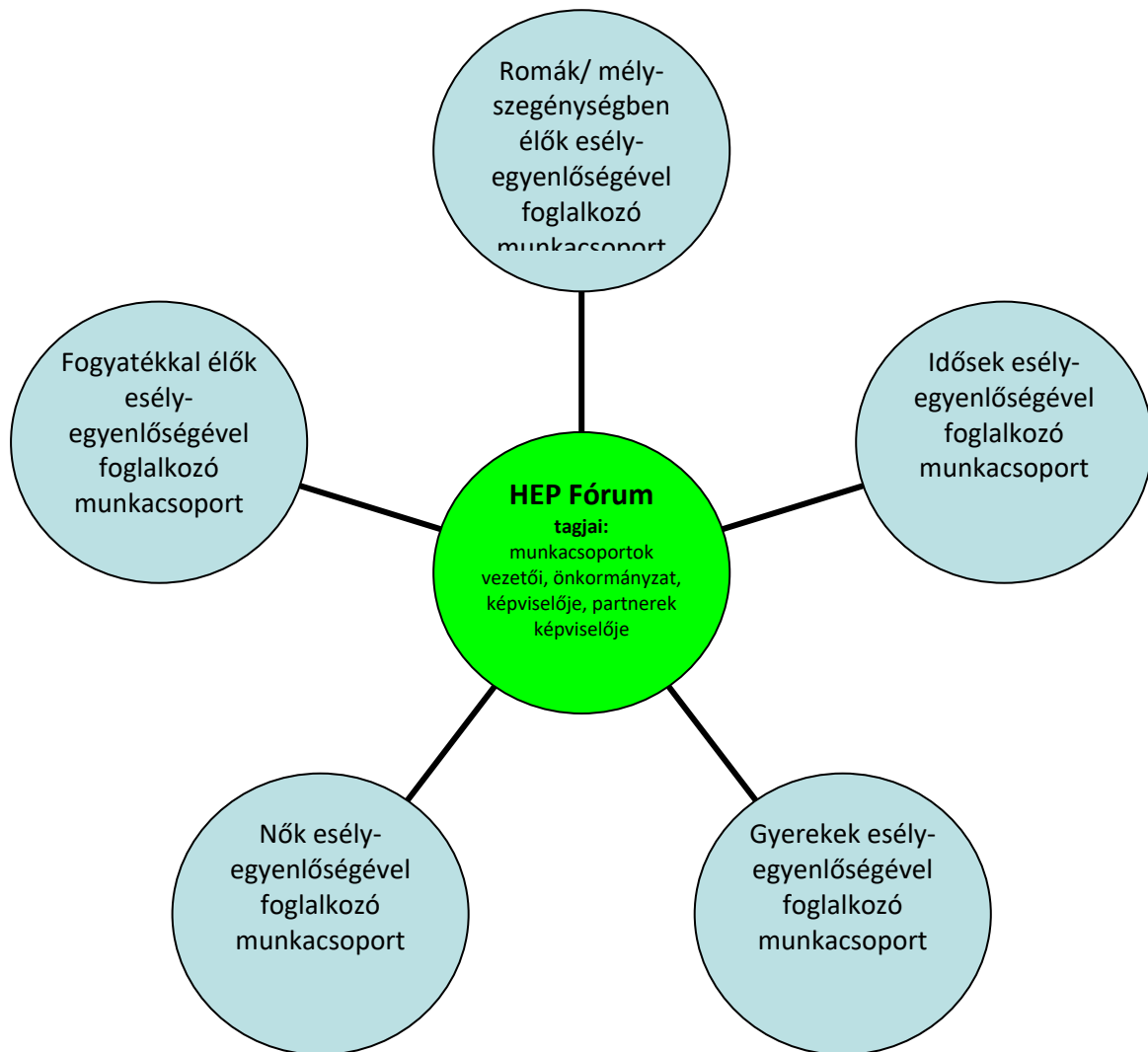
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is,

a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

-

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

- I. A SÁLY község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.
- II. Ezt követően Sály község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 591/2018.(IX.27.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek: Képviselő-testület elfogadó határozata.

S á l y , 2018. szeptember 27.

Dr. Molnár Sándor
jegyző

Fekete Jánosné
polgármester

Sály Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Sály, 2018. szeptember 27.

Szamkó Andor

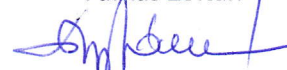
Sály, 2018. szeptember 27.

Horváthné Gomány Judit

Sály, 2018. szeptember 27.

Farkas Zoltán

Sály, 2018. szeptember 27.

Dr. Nagy Jánosné

Sály, 2018. szeptember 27.

Kékediné Dósa Csilla

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Bihari Gusztávné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Bihari Gusztávné
Tóth Józsefné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Tóth Józsefné
Fekete Jánosné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Fekete Jánosné
Varga Erika	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Varga Erika
Sárány Veres Klára	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	Sárány Veres Klára
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Szilágyiné Lassú Mária	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Szilágyi Lassó Mária</i>
Cseke Izabella Mónika	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Cseke Izabella Mónika</i>
Simon Márta	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Simon Márta</i>
Szalai Jánosné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Szalai Jánosné</i>
Marosán Sándorné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Marosán Sándorné</i>
Gazdig Márk	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Gazdig Márk</i>

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

HEP elkészítési jegyzék²

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Szankó Andor	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Szankó Andor</i>
Horváthné Gomány Judit	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Horváthné Gomány Judit</i>
Farkas Zoltán	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Farkas Zoltán</i>
Dr. Nagy Jánosné	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Dr. Nagy Jánosné</i>
Kékediné Dósa Csilla	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Kékediné Dósa Csilla</i>
Szankó Jenő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

Tibolddaróci Közös Önkormányzati Hivatal
Sályi Kirendeltsége
3425 Sály, Kossuth u. 63. sz. Tel.: 49/336-055

21-591/2018.

KIVONAT

Sály Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2018. szeptember 27 . napján megtartott ülése
jegyzőkönyvéből:

Sály Község Önkormányzata Képviselő-testületének

591/2018. (IX.27.) önkormányzati határozat.

Tárgy: Sály Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja.

A képviselő-testület a polgármester előterjesztésében megtárgyalta az elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Programot és az ahhoz tartozó Intézkedési Tervet, melyet elfogadott.

Felelős: Fekete Jánosné polgármester.

Határidő: azonnal.

Fekete Jánosné sk.
polgármester

Dr. Molnár Sándor sk.
jegyző

A kivonat hitelül:

Vizium 306 Eva